अध्याय २० वा.

जोगा परमानंद यास देवानें दर्शन दिलें.

कृष्ण.

मोट

जोगापर-

नामदेवाच्या गेल्या देवानें श्वानरूप धरून नेल्या तुपाची वाटी नामदेवानें हातीं धरून श्वानापाठीं धांवतो आहे.

नामदेव.

श्वानरूपी देव.

श्रीगणेशायनमः ॥ ॥ श्रीगोपालकृष्णायनमः ॥ निजभक्तकथाएकतासुरस ॥ सर्वसुखअनायसेंवाळगतात्या
स ॥ श्रोतयांसितुष्टोनिजगन्निवास ॥ सायुज्यपदासीपावती ॥ १ ॥ शांतिक्षमायेऊनपाहीं ॥ अखंडवसतीत्याचेह
दयीं ॥ आणिकशुद्धसत्वगुणतोही ॥ येतलवलाहींनिजप्रीतीं ॥ २ ॥ कामक्रोधपळतीदेहांतून ॥ सकळदुरितांचेंहोयद
हन ॥ नधरूनलज्जाभिमान ॥ वर्णितांगुणहरिकीर्तनीं ॥ ३ ॥ ऋद्धिसिद्धिइंद्रपदासी ॥ प्रारब्धेंयेतांनगणीचत्यासी ॥
हेंसात्विकवैराग्यमानसीं ॥ येईलतयासीअनायासें ॥ ४ ॥ ऐसाअंतरींदेखोनिनेम ॥ मगप्रसन्नहोईलपुरुषोत्तम ॥ आप
लेभजनींदेऊनिप्रेम ॥ हरीलभवभ्रमतत्काळीं ॥ ५ ॥ ऐसीभक्तकथेचीगोडीथोरी ॥ पार्वतीससांगेत्रिपुरारी ॥ ह्मणोनिअव
धानभक्तचतुरीं ॥ द्यावेंनिर्धारींनिजनिष्ठें ॥ ६ ॥ जोगापरमानंदभक्त ॥ बारसीग्रामांतहोताराहात ॥ अखंडउदासआणि
विरक्त ॥ वैराग्यभरितसर्वदा ॥ ७ ॥ रामकृष्णनारायण ॥ हेंचसर्वदाकरितभजन ॥ गांवांतकरूनिभिक्षाटन ॥ कुटुंबरक्ष
णकरितसे ॥ ८ ॥ अखंडवृत्तीससमाधान ॥ नेणेंचकांहींमानापमान ॥ तोडोनिआशापाशबंधन ॥ करीभजनश्रीहरीचें ॥
॥ ९ ॥ स्नानकरूनसत्वर ॥ पूजाकरीतषोडशोपचार ॥ सातशतेंनमस्कार ॥ देवासिनित्यघालीतसे ॥ १० ॥ गीतेचाश्लोक
एकह्मणून ॥ मगकरीतसेसाष्टांगनमन ॥ ऐशारीतींनित्यनेमसारून ॥ मगभोजनतोकरीतसे ॥ ११ ॥ कांहींतरीनित्यने
म ॥ केलियावांचूनभक्षीलअन्न ॥ तरीतोमनुष्यसूकरासमान ॥ बोलिलेंवचनधर्मशास्त्रीं ॥ १२ ॥ पशुपक्षीहिंडतांजाण ॥
त्यांसिकदानघडेपापपुण्य ॥ कीटकभृंगीश्वापदांकारण ॥ शास्त्राचरणनसेकीं ॥ १३ ॥ अवचितनरदेहलाधलापाहीं ॥ त्या
चेंसार्थककरावेंकांहीं ॥ सत्समागमाविणनरदेहीं ॥ ज्ञाननव्हेचीसर्वथा ॥ १४ ॥ ह्मणालसंसारधंदाकरितांदेख ॥ नेमासि
कैंचीआराणुक ॥ येचाविषयींसोडवणुक ॥ असेएकतेऐका ॥ १५ ॥ तीर्थेंव्रतेंतपेंदानें ॥ अनुष्ठानेंदेहदंडनें ॥ यांसर्वांवरिष्ठ

१ प्राप्त होतील. २ सायुज्यतामुक्तीस पोंचतील. ३ लवकर. ४ पापांचा नाश. ५ धाकर. ६ निश्च जीवनवृत्तीस. ७ सातशें. ८ दुकर. ९ किडे. १० साधूंची संगत.

एकसाधनकरणें ॥ श्रीहरिभजनकरावें ॥ १६ ॥ नामस्मरणावीणविशेषकांहीं ॥ कलियुगींसाधनबोलिलेंनाहीं ॥ जैसें
मृत्युकाळाचेसमयीं ॥ अमृतजीववीसकळांसी ॥ १७ ॥ तरीसंसारधंदाकरितांजाण ॥ जोअखंडकरीलहरिचिंतन ॥
त्याजपासींजगज्जीवन ॥ बैसेयेऊननिजप्रीतीं ॥ १८ ॥ असोबहुबोलूनिकायव्युत्पत्ती ॥ नाममहिमासर्वज्ञजाणती ॥
अनुभवावांचूनिसांगतांयुक्ती ॥ नलागेचित्तींसर्वथा ॥ १९ ॥ ऐसाहरिभजनाचाछंद ॥ तसेजोगापरमानंद ॥ हृद
यींचिंतूनिगोविंद ॥ स्वानंदभरितसर्वदा ॥ २० ॥ तंवकोणेएकेअवसरीं ॥ व्यवसायीउतरलेमहाद्वारीं ॥ मेघवर्षला
धरणीवरी ॥ कर्दमबहुतजाहलासे ॥ २१ ॥ त्याचिखलांतपरमानंदजोगा ॥ नमस्कारघालीपांडुरंगा ॥ हृदयींचिंतो
निरुक्मिणीरंगा ॥ भक्तभवभंगानिजप्रीतीं ॥ २२ ॥ ऐसीनिष्ठादेखोनितेथ ॥ व्यवसायांचेंद्रवलेंचित्त ॥ ह्मणतीधन्य
हावैष्णवभक्त ॥ वैराग्यविरक्तदिसतोकीं ॥ २३ ॥ मगदुकानांतूनपीतांबर ॥ एककाढिलासत्वर ॥ जोगयासिदेऊनि
सत्वर ॥ केलानमस्कारनिजप्रीतीं ॥ २४ ॥ ह्मणेस्वामीकृपानिधी ॥ एवढेंवस्त्रनेसावेंआधीं ॥ मीशरणागतमंदबुद्धी ॥
ऐसीग्लानींकरीतसे ॥ २५ ॥ जोगाबोलेप्रतिउत्तर ॥ आह्मासिकासयापीतांबर ॥ जीर्णवस्त्रअसेलजर ॥ तरीद्यावेंस
त्वरमजलागीं ॥ २६ ॥ जीर्णवस्त्रपरिधानकरून ॥ भिक्षामागूनिआणावेंअन्न ॥ तेणेंकरूनानिर्विघ्न ॥ योगचालेआमु
चा ॥ २७ ॥ मजलागींआणिलापीतांबर ॥ तोदेवासिनेसवासाचार ॥ तेणेंतुह्मासिरुक्मिणीवर ॥ कृपाअपारकरीलकीं ॥
॥ २८ ॥ ऐसेंशिकाविलेंत्याकारण ॥ परीतोनायकेचिअज्ञान ॥ कोणायोग्यकायदान ॥ तेंत्याजलागींकळेना ॥ २९ ॥ पक्षि
यांटांकावेंउदककण ॥ पशूंसघालावेंधर्मार्थतृण ॥ सत्पात्रपाहूनिद्रव्यदान ॥ करितीसज्ञानअखंड ॥ ३० ॥ वृक्षा
चेमूळींजीवनघालितां ॥ संतोषहोयत्याचियाचित्ता ॥ आणिअन्नवस्त्रअयाचिता ॥ नेऊनद्यावेंएकांतीं ॥ ३१ ॥ ऐसेंनक

चंद्र. ६ सूर्य. ७ राजा व दरिद्री. ८ कुबा. ९ गुप्त दुःख. ८ कोणतेंही पाप केलें तरी नरकामध्यें जावें लागणार नाहीं.

ळेचिव्यवसायासी ॥ बळेंचपीतांबरनेसावेंलात्यासी ॥ आपणदुसऱ्याबाजीरांशी ॥ गेलासत्वरतेधवां ॥ ३२ ॥ दंव्यव स्त्रकरूनिपरिधान ॥ ओंचेखोंविलेजोगियान ॥ कर्दमेंवस्त्रभरेलह्मणून ॥ घालीजपूनदंडवत ॥ ३३ ॥ मार्गेनिर्भय टाकूनिअंग ॥ नमस्कारघालीसाष्टांग ॥ तेअवघीनिघसांडिलीमग ॥ अंतरलायोगवस्त्रलोभें ॥ ३४ ॥ दोनप्रहरतप लादिन ॥ क्षुधेनेंजाहलाव्याकुलप्राण ॥ ह्मणूनिनमस्कारसंपूर्ण ॥ जाहलेनाहींततेदिवसीं ॥ ३५ ॥ स्वेदपाझरदेखो निदृष्टीं ॥ बहुतजाहलासेहिंपुटी ॥ ह्मणेआजिनमस्कारघालितांकष्टी ॥ किमर्थहोतोंकळेना ॥ ३६ ॥ मगविवेकेंशो धोनिअंतर ॥ ह्मणेवैरीदिसतोकींपीतांबर ॥ यासिपाहातांसाचार ॥ पडलेंअंतरसेवेसी ॥ ३७ ॥ कींपौर्णिमेचानिशो पती ॥ राहूनेंगिळिलाजैशारीतीं ॥ तेवींपीतांबरेंमजप्रती ॥ पडलीभ्रांतीदिसताहे ॥ ३८ ॥ कींपात्रींवाढिलेंपक्वान्न ॥ त्यासिअवचितांस्पर्शलेंश्वानें ॥ तेवींहरिभक्तीसिमहाविघ्न ॥ पीतांबरपरिधानेंकेलेंकीं ॥ ३९ ॥ नातरीगंगातीरींअ श्वत्थलाविला ॥ त्यावरीआलावायूचाघाला ॥ तैशापरीपीतांबरमजला ॥ वैरीजोडलादिसेकीं ॥ ४० ॥ कींकृषीवला नेंक्षेत्रपिकविलें ॥ त्यावरीअकस्मातटोळपडले ॥ तेवींपीतांबरेंविघ्नकेलें ॥ सुकृतासीपैंमाझ्या ॥ ४१ ॥ कींसंन्यासी करितांअनुष्ठान ॥ त्यासिअवचितआलेंराजान्न ॥ तेवींमाझेभक्तीलागून ॥ पीतांबरशत्रूजाहलाकीं ॥ ४२ ॥ कैसा घडलाहाअन्याय ॥ आतांदेहदंडनकरावेंकाय ॥ अरण्यांतजाऊनलवलाह्य ॥ पंचाग्निसाधनकरावें ॥ ४३ ॥ अथ वासेऊंगोरांजन ॥ कींपर्वतींबैसावेंजाऊन ॥ किंवाअष्टांगयोगसाधन ॥ आतांजाऊनकरावें ॥ ४४ ॥ नातरीजाऊ नित्रिवेणीप्रती ॥ देहघालावाकर्वतीं ॥ तेणेंतरीरुक्मिणीपती ॥ भेटेलमजप्रतीयेऊनियां ॥ ४५ ॥ कींकरतलभिक्षा मागून ॥ करावेंसकळतीर्थाटन ॥ तेणेंतरीजगज्जीवन ॥ कृपाकरीलमजवरी ॥ ४६ ॥ कींहिमाचळासिजाऊनत्वरित ॥

१ नमस्कार. २ यामाचे लोट. ३ दुःखी. ४ चंद्र. ५ कुत्रा. ६ पिंपळाचें झाड. ७ शेतकऱ्यानें. ८ यम, नियम, आसन, प्राणायाम, प्रत्याहार, धारणा, ध्यान आणि समाधि.

भीमरथीचेंकेलस्नान ॥ त्यावरीमल्लिकार्जुनाचेंपूजन ॥ निजप्रीतीनेंकरितसे ॥ ७८ ॥ पंढरीक्षेत्रींअसोनिवास ॥ नजा
यविठ्ठलाचेदेउळास ॥ एकेचिठायींधरूनविश्वास ॥ भजनउल्हासेंकरितसे ॥ ७९ ॥ जेवींमेघनदिसतांनयनीं ॥ चात
कनघेतीभूमीचेंपाणी ॥ तैसाचनरहरीशिवावांचूनी ॥ दैवतकोणीनपूजी ॥ ८० ॥ कींउंदंडनक्षत्रेंपाहतांदृष्टीं ॥ कमळ
णीकदानविकासती ॥ जेव्हांदृष्टीसपडेलगभस्ती ॥ संतुष्टहोतीतेव्हांचित्या ॥ ८१ ॥ नातरीतान्हेंयासमातेवांचुनी ॥
आणिकनावडतीसुंदरकामिनी ॥ कींपतिव्रतेसिदैवतकोणी ॥ पतीवांचूनपूज्यनाहींच ॥ ८२ ॥ तैसाकायावाचामनेंकरू
न ॥ नरहरीपूजितमल्लिकार्जुन ॥ श्रीपांडुरंगाचेंशिखरदुरून ॥ दृष्टींकदानपाहे ॥ ८३ ॥ गणेशचतुर्थीचानिशाकर ॥ दृ
ष्टींनपाहातीनारीनर ॥ तैसाचनरहरीसोनार ॥ नपाहेशिखरविठ्ठलाचें ॥ ८४॥ तंवएक्यासावकारेंयेऊनी ॥ नवसचिंति
लाआपलेमनीं ॥ मजपुत्रहोईलसुलक्षणी ॥ तरीदेवासिकटिसूत्रवाहीन ॥८५॥ तंवनवसासिपावलारुक्मिणीपती ॥ त्या
वरीयात्रेसिआलापुढती ॥ देवदर्शनघेऊनिप्रीतीं ॥ पुजाऱ्यासीपुसतसे ॥८६॥ जांबूनदाचेंकरूनिकोंदण ॥ त्यांतबैसविणा
रहिरेरत्न ॥ ऐसासोनारचतुरकोण ॥ कटिसूत्रघडोनदेईल ॥ ८७ ॥ पुजारीह्मणतीतेअवसरीं ॥ तैसाचतुरएकनरह
री ॥ त्यापासींजाऊनसत्वरीं ॥ पुसालवकरीयेसमर्या ॥८८॥ मगहिरेरत्नेंस्वर्णघेऊनी ॥ त्याजपासींदीधलेंनेऊनी ॥
नरहरीह्मणेमोजआणुनी ॥ द्यावेंसत्वरमजपासीं ॥ ८९ ॥ अधिकउणेंहोईलजरी ॥ तरीशब्दनठेवावामजवरी ॥ साव
कारऐकोनिअंतरीं ॥ आश्चर्यमनींकरितसे ॥ ९० ॥ ह्मणेसन्निधदेवअसोन ॥ यासिनावडेतयाचेंदर्शन ॥ असोआ
पणासिकायप्रयोजन ॥ मगमोजआणोनदीधलें ॥ ९१ ॥ नरहरीनेचातुर्येंकरुनी ॥ हिरेरत्नेंबैसविलींकोंदणीं ॥ कटिसूत्रा
तेंसिद्धकरूनी ॥ दीधलेंनेऊनीसावकारी ॥ ९

लूनपाहातामाजी ॥ तंवतनपुरचांसवथा ॥ ९३ ॥ नरह
ळआणिलेंपुढती ॥ तंवतेअधिकदिसताहे ॥ ९४ ॥ अधिककरितांहोयफार ॥ प्रमाणकरितांमाजानपुर ॥ सावकारजाह
लाचिंतातुर ॥ ह्मणेरुक्मिणीवरकांक्षोभला ॥ ९५ ॥ माझाशुद्धभावनाहींचित्तीं ॥ कटिसूत्रनघेचश्रीपती ॥ नरहरीपासी
येऊनमागुती ॥ काकुळतीयेतसे ॥ ९६ ॥ ह्मणेवारांराऊळासीयेऊनी ॥ दृष्टींपाहावाचक्रपाणी ॥ कटिसूत्रआपुलेहातेंघा
लोनी ॥ येईपरतोनीमागुता ॥ ९७ ॥ तोह्मणेआहेंव्रतस्थ ॥ गेलोंनाहींअद्यापितेथ ॥ एकशंकरावांचूनिदैवत ॥ नाहींपा
हतदृष्टींसी ॥ ९८ ॥ मगवस्त्रगुंडाळोनिनेत्रांसी ॥ नरहरीचालिलादेउळासी ॥ देखोनिहांसतीक्षेत्रवासी ॥ आश्चर्यतयां
सीवाटलें ॥ ९९ ॥ ह्मणतीनिधानदृष्टींदेखोन ॥ दरिद्रीजैसाझांकीनयन ॥ तैसेंचनरहरीचेंज्ञान ॥ आलेंकळोनआह्मासी
॥ १०० ॥ कींघरींठेऊनियांचिंतामण ॥ वायांहिंडावेंतीर्थाटन ॥ तेवींध्यावयासिदेवदर्शन ॥ नेत्रझांकूनजातसे ॥ १०१ ॥
एकह्मणतीज्वरितासी ॥ पक्वान्नजैसेंनावडेनिश्चयेंसी ॥ तेवींनरहरीच्यानयनासी ॥ वैकुंठवासीनयेकीं ॥ २ ॥ एकह्मणती
ज्याचातोचिजाण ॥ आपुल्यासकायप्रयोजन ॥ ऐसेनानापरीचेत्रिविधजन ॥ परस्परेंबोलती ॥ ३ ॥ असोयापरीसो
नारनरहरी ॥ सत्वरआलामहाद्वारीं ॥ सावकारेंधरूनियांकरीं ॥ राऊळांतरींपैंनेला ॥ ४ ॥ एकहांसोनिबोलतीवचन ॥
देवासिसाष्टांगघालीनमन ॥ एकह्मणतीतोनघेचिदर्शन ॥ कैसाचरणवंदील ॥ ५ ॥ आलियासिनघालीबैसण ॥ तोकाय
घालीलमिष्टान्नभोजन ॥ कींप्रयोगानायकेचिकरितांस्नान ॥ तोदक्षिणादानकरीलकाय ॥ ६ ॥ जोतुळसीसनघालीजी
वंना ॥ तोकायकरीलप्रदक्षिणा ॥ सज्जनदेखोनिनकरीनमना ॥ तोसदनासघेऊननजाय ॥ ७ ॥ जोवाटसांगेनापथि
कांसी ॥ तोमंदिरींठावनेदीचत्यासी ॥ जोस्वमुखेंनिंदिदेवभक्तांसी ॥ तोहरिकीर्तनासीनजाय ॥ ८ ॥ कर्णीनायकेगंगामा

---

१ कमरेमध्यें.२ देवळामध्यें.३ ठेवा.४ अकारण, व्यर्थ.५ डोळ्यांवर वस्त्र वगैरे कांहीं बांधून.६ स्नानविधी.७ पाणी.८ वाटसरूंस.९ आपले घरामध्ये वस्तीस उतरण्यासाठीं जागा.

हात्म्यजाण ॥ तोकैसाकरीलसचैलस्नान ॥ तेवींनरहरीनघेदेवदर्शन ॥ तोकैसानमस्कारघालील ॥ ९ ॥ असोयापरी वोलतीनरनारी ॥ मगदेउळींप्रवेशलानरहरी ॥ हातेंचांचपोनियांतेअवसरीं ॥ देवाससत्वरीपाहातसे ॥ ११० ॥ तंवद शभुजापंचवदन ॥ गळांपन्नगांचेंभूषण ॥ मस्तकींजटाशोभायमान ॥ विभूतिचर्चनसर्वांगीं ॥ ११ ॥ गजचर्मव्याघ्रांबर ॥ नीलकंठमृडानीवर ॥ तोचसाक्षातविटेवर ॥ उभाराहिलातयावाटे ॥ १२ ॥ ह्मणेहेंमाझेंआराध्यदैवत ॥ आणिम्या नेत्रकांझांकिलेव्यर्थ ॥ ऐसाअनुतापधरूनिचित्तांत ॥ सोडोनिपाहातनिजदृष्टीं ॥ १३ ॥ तोंविटेवरीउभाघननीळ ॥ म स्तकींमुकुटअतिसोज्वळ ॥ श्रीमुखसाजिरेंअतिनिर्मळ ॥ कंठींकौस्तुभवैजयंती ॥ १४ ॥ आणिदिव्यकुंडलेंमकराका र ॥ हृदयविशाळमाजेंचिवळ ॥ जघनींठेऊनिदोनीकरसोज्वळ ॥ कांसेपीतांबरवेष्टिला ॥ १५ ॥ समचरणदेखोनिदृष्टीं ॥ नरहरीविस्मितजाहलापोटीं ॥ मागुतीझांकोनिपाहातांदृष्टीं ॥ तोंहातासिधूर्जटीलागला ॥ १६ ॥ सवेंचउघडिलींने त्रपातीं ॥ तोंदृष्टींसदेखिलारुक्मिणीपती ॥ मगअनुतापधरूनियांचित्तीं ॥ नमस्कारप्रीतींघातला ॥ १७ ॥ ह्मणेजय जयदेवाधिदेवा ॥ सकळविश्वाच्यानिजजीवा ॥ जयजयाजीसदाशिवा ॥ शरणकेशवातुजआलों ॥ १८ ॥ जयजयाजी कैलासवासा ॥ जयजयाजीवैकुंठाधीशा ॥ जयजयाजीभक्तपरेशा ॥ अद्वैतवेषाजगद्गुरू ॥ १९ ॥ जयक्षीरसागरविला सिया ॥ जयनीलकंठश्मशानवासिया ॥ जयभक्तवत्सलापंढरीराया ॥ निरसीमायाभक्तांची ॥ १२० ॥ तुझ्मानेणो निभक्तिमहिमा ॥ म्याधरिलेंहोतेंद्वैतनामा ॥ तेकल्पनानिरसोनिमेघश्यामा ॥ अद्वैतप्रेमावाढविला ॥ २१ ॥ ऐसीस्तु तीऐकोनिकानीं ॥ नरहरीसिह्मणेचक्रपाणी ॥ तूंनिजभक्तआवडसीमजलागूनी ॥ उपायह्मणूनिरचियेला ॥ २२ ॥ आ

कोनिकानीं ॥ श्रोतयांनींआशंकाधरिलीमनीं ॥ ह्मणतीनामयाच्यासमाराधनीं ॥ संतभोजनींबोलाविले ॥ २५ ॥ त
यामाजीसोनारनरहरी ॥ ऐकिलाहोताश्रवणद्वारीं ॥ तरीतोशंकरेंआपुलेबरोबरी ॥ आणिलाहोतातेसमयीं ॥ २६ ॥ स
वेंघेऊनिपुत्रासी ॥ पिताजायजैसाभोजनासी ॥ तैसेंशंकरेंहीद्विजभक्तासी ॥ आणिलेंहोतेंसमागमें ॥ २७ ॥ एकेदि
वसींजगत्पती[2] ॥ नामयासिनेऊनिएकांतीं ॥ ह्मणेमीनांदतोंसर्वांभूतीं ॥ हानिश्चयचित्तींअसोंदे ॥ २८ ॥ विष्णुदास
ह्मणेदेवराया ॥ हेंमजसांगणेपाहिजेकासया ॥ मीतुझियेकृपेंकरूनियां ॥ करितोंदयासर्वांभूतीं[3] ॥ २९ ॥ मगनामयाचें
पाहावयाचित्त ॥ श्वानरूपधरीपंढरीनाथ ॥ द्वादशीचेदिवसांत ॥ यात्रेमाजीफिरतसे ॥ १३० ॥ कोणीबैसलेजेवावया
सी ॥ ज्यात्याजवळजायहृषीकेशी ॥ परीकोणीचग्रासनटाकितीतयासी ॥ ह्मणतीश्वानासीदटावा ॥ ३१ ॥ कोणाचेक
णकींततोंडघालित ॥ तेथेंचताडनकरूंपाहात ॥ परीहातांनसांपडेपंढरीनाथ ॥ सत्वरजातसेलगबगां[4] ॥ ३२ ॥ कोणी
करीतबैसलेफराळ ॥ त्यांजपासीजायघननीळ ॥ वळेंचउचलितांकोडवळं[5] ॥ ताडनकरितीतयासी ॥ ३३ ॥ ब्राह्मणबैस
लेजेवावयासीं ॥ तेथेंचतिष्ठतहृषीकेशी ॥ परीकोणीचग्रासनटाकितीत्यासी ॥ आश्चर्यमानसींकरीतसे ॥ ३४ ॥ महाया
त्रेहुनिआलेकोणी ॥ त्यांचेंसोंवळेंविशेषदेखोनी ॥ हळूचयेऊनचक्रपाणी ॥ स्पर्शकरीतजेवितां ॥ ३५ ॥ एकह्मणतीविटा
ळजाहला ॥ एकह्मणतीकुतराकाळा ॥ त्यासीविटाळनाहींबोलिला ॥ न्यायऐकिलाधर्मशास्त्रीं ॥ ३६ ॥ कृषीवलकरूं[6]
बैसलेभोजन ॥ त्यांजवळजायजगज्जीवन ॥ वळेंचिउचलोनिपळतांअन्न ॥ घेतीहिरूनतत्काळ ॥ ३७ ॥ हिंडोनिसकळ
यात्रेप्रती ॥ सत्वपाहेरुक्मिणीपती ॥ परीकोणाचाभावसर्वांभूतीं ॥ नदिसेनिश्चितींकळोंआलें ॥ ३८ ॥ कोणीह्मणती

---

१ मानसिक इच्छांची निराशा. २ सकल जगाचा पती, विष्णु. ३ सर्व प्राणिमात्रांवर सारखें प्रेम. ४ घाईनें. ५ कोडबुळें पानांवाचा एक खाण्याचा पदार्थ. ६ शेतकरी.

हेंश्वान ॥ पिटोनिलावायात्रेंतून ॥ ऐसेंऐकोनिजगज्जीवन ॥ कायकरीतेधवां ॥३९॥ नामयाजवळीजगजेठी ॥ सत्व
रयेंऊनिउठाउठी ॥ मुखेंउचलोनियांरोटी ॥ पळताजाहलातेधवां ॥ १४० ॥ विष्णुदासेंदेखोनिदृष्टीं ॥ हातींघेतलीतु
पाचीवाटी ॥ श्वानासिह्मणेलागूनिपाठी ॥ कोरडीरोटीकांखासी ॥ ४१ ॥ श्वानाजवळीजाऊनित्वरित ॥ ग्रासघालीत्या
चेमुखांत ॥ आवडीकरूनरुक्मिणीकांत ॥ बैसलेजेवितनिजप्रीतीं ॥४२॥ ऐसेंदेखोनिकौतुक ॥ नामयासिहांसती
सकळलोक ॥ खुणादाखवितीएकासएक ॥ कायबोलतीतेंऐका ॥४३॥ ह्मणतीनामयासिलागलेंपिसें ॥ श्वानासिजे
ऊंघालितोकैसें ॥ सकळजीवसमैचियास ॥ विषमनदिसेसर्वथा ॥ ४४ ॥ जैसेभूमीवरीतरुंदेख ॥ तयांनभासेन्यूनाधिक ॥
कींगायीव्याघ्रासिउदक ॥ मानीसारिखेंचिसर्वथा ॥४५॥ कींपौर्णिमेचानिशाकर ॥ सारिखाप्रकाशसर्वांवर ॥ तैसेंनामया
चेंअंतर ॥ कळलेंसाचारआह्मासी ॥४६॥ कींराजहंजआणिससाण्यास ॥ आकाशसारिखेंचदोघांस ॥ तैसेंनामयाचेंमान
स ॥ कळलेंआह्मासयेकाळीं ॥४७॥ नातरीउगवतांवासरमणी ॥ तोरावरंकजैसेसारिखेचमानी ॥ तेवींद्वैतकल्पनाटाकूनी ॥
विष्णुदासजनींवर्तती ॥ ४८ ॥ मगहांसोनिबोलतसेश्वान ॥ त्वांकैसेंवोळखिलेंमजलागून ॥ नामाह्मणेखेचरेंखूण ॥ सांगीत
लीदेवराया ॥ ४९ ॥ ऐसेंकौतुकदाखवूनित्वरित ॥ अदृश्यजाहलेरुक्मिणीकांत ॥ लोकआश्चर्यकरितीमनांत ॥ ह्मणतीधन्य
भक्तीनामयाची ॥ १५० ॥ श्वानरूपेंजगन्निवास ॥ भेटलाआह्मींनकरितांसायास ॥ भोजनघातलेंनाहींत्यास ॥ निजकर्मा
सभुलोनी ॥५१॥ एकदांकार्तिकीएकादशीसी ॥ नामदेवहोताउपवासी ॥ तयासिह्मणेहृषीकेशी ॥ चालभोजनासीसत्वर ॥
॥ ५२ ॥ त्यावरीविष्णुदासबोलेवचन ॥ आजसर्वथास्वीकारूंनयेअन्न ॥ तेणेंयोगेंतुझेचरण ॥ जन्मोजन्मींपावती ॥ ५३ ॥
देवांतश्रेष्ठतंहृषीकेशी ॥ कींतभामाजीजेवींतलसी ॥ तेवीं [illegible] जीएकादशी ॥ आवडवैष्णवांसीविशेषअसे ॥५४॥ या

[illegible]जगज्जीवन ॥ नामयाएक[illegible] ॥ [illegible]
निश्चयकरूनमानसीं ॥ कोणीनकरीचएकादशी ॥ दांभिकह्मणेंलोकांसी ॥ दाखवितीआचरूनी ॥ ५६ ॥ अंतरींनि
श्चयाचेंबळनसतां ॥ धरिलेंव्रततेंजातसेवृथा ॥ जैसेंबोलाव्यावांचोनिबीजपेरितां ॥ अंकुरसर्वथानफुटती ॥ ५७ ॥ कीं
क्षुधानसतांकेलेंभोजन ॥ तेंकायपचेलमनुष्याकारण ॥ कींचरणांवांचूनतीर्थाटन ॥ नव्हेचिजाणसर्वथा ॥ ५८ ॥ ज्या
चींइंद्रियेंनाहींतस्वाधीन ॥ त्यासीनहोययोगसाधन ॥ कींअंगींउदारत्वनसतांजाण ॥ नघडेदानसत्पात्रीं ॥ ५९ ॥ ना
तरीशूरत्वनसतांअंगीं ॥ प्राणनदेववेरणरंगीं ॥ कींउत्तमकरणीनसतांअंगीं ॥ तरीसत्कीर्तिजगींनव्हेची ॥ १६० ॥ तै
सियापरीनिजभक्तराया ॥ अंगींनिश्चयनसतांवायां ॥ एकादशीव्रतकासया ॥ घेऊंनयेचिसर्वथा ॥ ६१ ॥ ऐसेंबोलतां
शार्ङ्गधर ॥ नामयानेंदीधलेंप्रत्युत्तर ॥ तुमचीकृपाअसतांमजवर ॥ निश्चयासिअंतरपडेना ॥ ६२ ॥ भाजलेंबीजउग
वेलत्वरित ॥ समुद्रसांठवेलकूपांत ॥ तरीदेवामाझेंचित्त ॥ निश्चयनसांडीसर्वथा ॥ ६३ ॥ तृणांमाजीझांकेलअग्न ॥ कीं
अवनीचेंकरवेलवजन ॥ तरीकृपासागरामाझेंमन ॥ निश्चयनसांडीसर्वथा ॥ ६४ ॥ बीजपालटेलभुमींतपेरितां ॥ कीं
वाराकोंडेलदारअडकितां ॥ तरीभक्तभूषणामाझियाचित्ता ॥ विकल्पसर्वथानयेकीं ॥ ६५ ॥ व्याघ्रशांतिआणूनिअंगा
॥ अजागोठणींबैसेलउगा ॥ तरीमीआपुलानिश्चयपांडुरंगा ॥ नसांडीचसर्वथा ॥ ६६ ॥ ऐकोनिनामयाचेंवचन ॥
हांसोंलागलेजगज्जीवन ॥ ह्मणेतुझियागुणावरून ॥ निंबलोणंकरावें ॥ ६७ ॥ ऐसेंबोलतांमधुसूदन ॥ स्वमनींविचार
करीजाण ॥ ह्मणेनामयासिकसवटीसलाऊन ॥ पाहावेंजाऊनएकदा ॥ ६८ ॥ एकदाहरिदिनादिवसीं ॥ कायकरी
तहृषीकेशी ॥ वृद्धब्राह्मणहोऊनवेगेंसी ॥ गेलामंदिरासीनामयाच्या ॥ ६९ ॥ हातींघेऊनियांकाठी ॥ जीर्णवस्त्रने

१ व्यर्थ निष्फळ. २ कोंब, पल्लव. ३ भूक. ४ पाय. ५ यात्रा. ६ विहिरीमध्यें. ७ गवतामध्यें. ८ पृथ्वीनें. ९ शेळी. १० सर्व कांहीं ओंवाळून टाकावें.

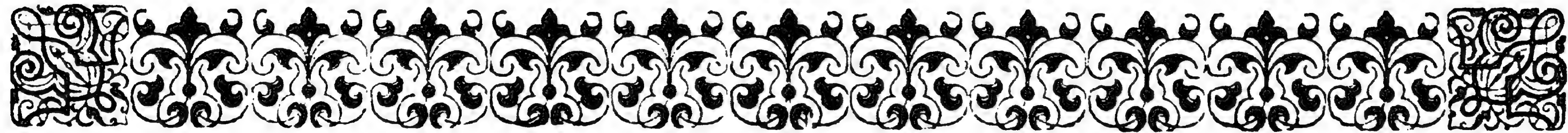
सलेजगजेठीं ॥ ह्मणेक्षुधालागलीबहुतपोटीं ॥ ह्मणोनितुझेभेटीपातलों ॥ ७० ॥ तूंविष्णुभक्तउदारह्मणविसी ॥ तरीकांहींअन्नद्यावेंमजसी ॥ ऐसेंबोलोनिनामयासी ॥ द्वारापासींबैसला ॥ ७१ ॥ विष्णुभक्तेंदेखोनिब्राह्मण ॥ तयासिकेलेंसाष्टांगनमन ॥ ह्मणेकायइच्छामनांतधरून ॥ केलेंआगमनस्वामिया ॥ ७२ ॥ यावरीबोलेजगज्जीवन ॥ अन्नावांचूनव्याकुलप्राण ॥ तरीसिधासामग्रीदेऊन ॥ करवीभोजनमजलागीं ॥ ७३ ॥ ऐकोनिद्विजवराचेंवचन ॥ विष्णुदासह्मणेत्याजकारण ॥ एकादशीसअन्नदान ॥ करूनयेचीसर्वथा ॥ ७४ ॥ आणिकखर्जुरअथवाफळ ॥ अंगीकारालकंदमूळ ॥ तरीमीआणूनतत्काळ ॥ येचवेळेदेईन ॥ ७५ ॥ वचनऐकोनियांद्विज ॥ ह्मणेअन्नावांचूनिनावडेमज ॥ ह्मणोनितुझेद्वारींआज ॥ आलोंसहजभिक्षेसी ॥ ७६ ॥ विमुखहोसीलमजकारण ॥ तरीआतांचजाईलमाझाप्राण ॥ ब्रह्महत्येचेंपातकजाण ॥ येईलतुझियामस्तकीं ॥ ७७ ॥ नामाह्मणेमीविष्णुभक्त ॥ असेंपुण्यपापाविरहित ॥ पांडुरंगचरणींठेऊनिचित्त ॥ जीवन्मुक्तजाहलों ॥ ७८ ॥ जोपुण्याचीआस्थानधरीचित्तीं ॥ त्यासिदुरितेंबाधितीकैशारीतीं ॥ जोकोणासिअत्यंतनलावीप्रीती ॥ त्यासिवियोगखंतीनबाधे ॥ ७९ ॥ नातरीद्रव्यलोभसर्वत्यागिला ॥ तरीतस्करभयनलागेचित्ताला ॥ कींसन्मानचिजेणेंअव्हेरिला ॥ त्यासिअपमानकासयाहोईल ॥ ॥ ८० ॥ जोआत्मस्तुतीऐकोनिनमानीसुख ॥ त्यासिलोकनिंदेचेंकायसेंदुःख ॥ जोलाभमात्रींनमानीहरिख ॥ त्यासिअलाभेंउद्वेगनयेकीं ॥ ८१ ॥ जोसुंदरतारुण्यदेखोनी ॥ आपुलेजीवींश्लाघ्यतानमानीं ॥ त्यासिवृद्धपणाचीजाचणी ॥ कैशापरीहोईल ॥ ८२ ॥ ऐसियापरीद्विजवरा ॥ आह्मीपापपुण्याचामोडिलाथारा ॥ आतांदुरिताकरितांअघोरा ॥ जाणेंनलगेचीसर्वथा ॥ ८३ ॥ वचनेंऐकोनियांऐसीं ॥ विप्रबोलतनामयासी ॥ भूतदया

नसतांमानसीं ॥ ज्ञानसागरसीबहुसार ॥ ८४ ॥ मीअन्नाविणपीडितोंब्राह्मण ॥ तूंनकरिसीलक्षुधाहरण ॥ तरी आतांतत्काळजाईलप्राण ॥ सत्यजाणविष्णुभक्ता ॥ ८५ ॥ नामाह्मणेत्याजकारण ॥ तुह्मीद्यालजरीआपुलाप्रा ण ॥ तरीतैसीचगतीमजकारण ॥ होईलजाणद्विजवरा ॥ ८६ ॥ ऐसींवचनेंऐकूनी ॥ लाघवकरीतचक्रपाणी ॥ गरग रांनेत्रफिरवूनी ॥ मूर्छितअंगणींपडियेला ॥ ८७ ॥ ऐसेंदेखोनिविष्णुदास ॥ जवळीजाऊनपाहेत्यास ॥ तंवराहिले श्वासोच्छ्वास ॥ मुकलाप्राणासब्राह्मण ॥ ८८ ॥ वृत्तांतऐकोनितेअवसरीं ॥ वाडियांतमिळाल्यानरनारी ॥ ह्मणतीब्र ह्महत्याआपुलेद्वारीं ॥ कैशापरीकरविली ॥ ८९ ॥ ब्राह्मणमागतहोताअन्न ॥ दीधलेंनाहींत्यालागून ॥ पुढेंवोढवलें महाविघ्न ॥ हेंकैशानननिवारेल ॥ १९० ॥ एकह्मणतीहरिभक्तान ॥ उदंडसांगावेंब्रह्मज्ञान ॥ परीमुष्टिभरअन्नकोणा लागून ॥ कदाकाळींनदेती ॥ ९१ ॥ यापरीनिंदाकरितीसकळ ॥ परीनामयाचानिश्चयअढळ ॥ ब्राह्मणाचेंप्रेततत्का ळ ॥ उचलोनिनेलेंभीमातीरीं ॥ ९२ ॥ सरणरचोनिसत्वरी ॥ कुणपघातलेंत्यावरी ॥ आपणनिजूनशेजारीं ॥ अग्नि लावूनदीधला ॥ ९३ ॥ नवलकरितीनारीनर ॥ ह्मणतीनामयाचानिश्चयथोर ॥ याजसारिखापृथ्वीवर ॥ वैष्णववीर दिसेना ॥ ९४ ॥ तोब्राह्मणनव्हेचिश्रीपती ॥ शांतहोतांचिसत्वरगती ॥ नामयाचीश्रद्धानिश्चितीं ॥ नियतसेसर्वांसी यासवें ॥ ९५ ॥ प्रदीप्तहोतांचिकृशान ॥ ब्राह्मणतत्काळबैसलाउठोन ॥ चतुर्भुजरूपधरून ॥ दीधलेंआलिंगनप्रेम यासी ॥ ९६ ॥ ह्मणेतुजऐसानिजभक्तजाण ॥ धुंडितांनमिळेत्रिभुवन ॥ अंबरीषरुक्मांगदाहून ॥ दिसतोनेमअधिक तुझा ॥ ९७ ॥ त्याणेंनगरीचनेलीवैकुंठासी ॥ तूंविश्वोद्धारकजन्मलासी ॥ ह्मणोनिआलिंगूनहृषीकेशी ॥ मोहेंपोटा सीधरियेला ॥ ९८ ॥ अंबरीषानेंव्रतकेलें ॥ दाहागर्भवासम्यात्याचेसाहिले ॥ तुवांबौद्धअवतारींबोलविलें ॥ सगुण

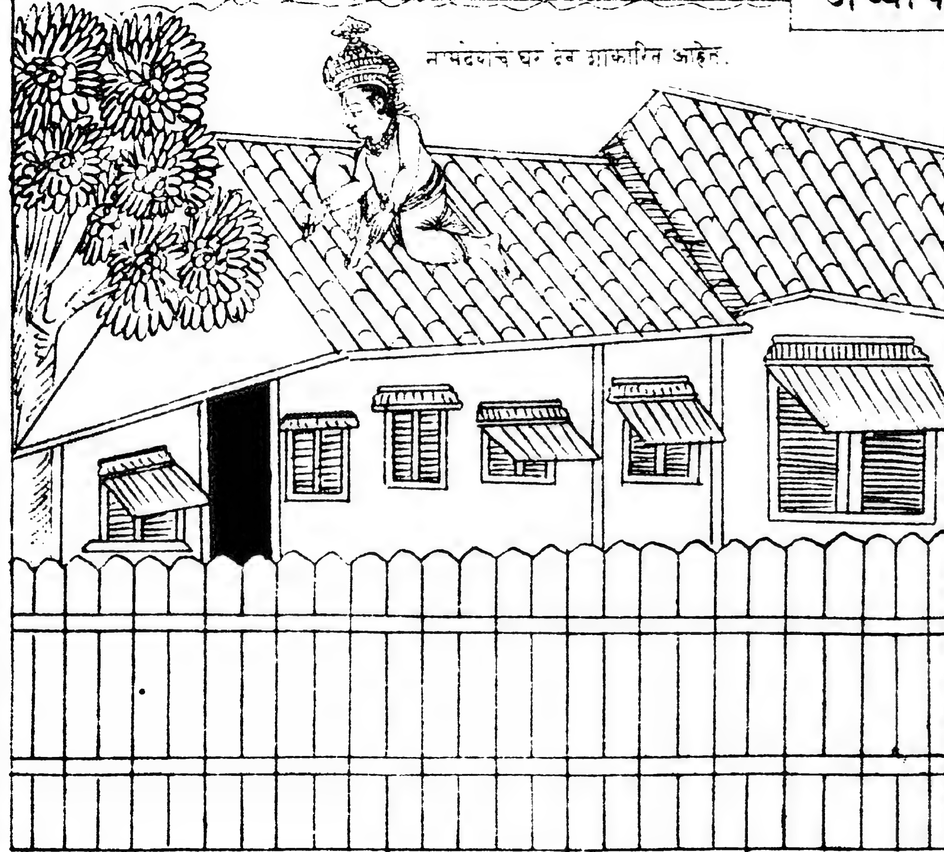

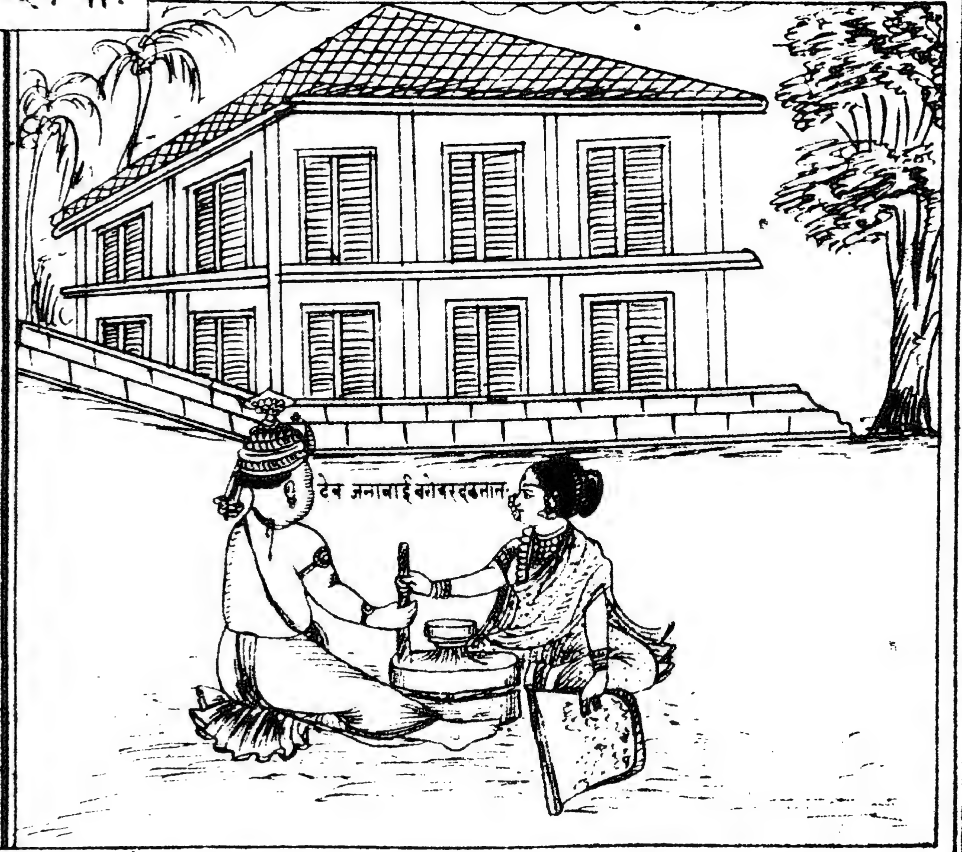
१ चमत्कार, गौरव. २ पुरुष व नायका. ३ प्रेत. ४ अग्नि. ५ स्वर्गलोक मृत्युलोक पाताललोक. ६ विश्वाचा उध्दार करणारा. ७ मूर्तिमान्.

केलेंदेहनसतां ॥ ९९ ॥ ऐसेंबोलोनिचक्रपाणी ॥ अदृश्यजाहलेतत्क्षणीं ॥ लोकआश्चर्यकारितीमनीं ॥ लागलेचरणींनामयाचे ॥ २०० ॥ श्रीभीमातीरवासियारुक्मिणीकांता ॥ पुढेंबोलवीनिजभक्तकथा ॥ तुजविणबुद्धीचाप्रकाशिता ॥ आणिकसर्वथानसेचि ॥ १ ॥ तुझियाकृपेंकरूनिजाण ॥ अक्षरैंनिघतीमुखांतून ॥ महीपतितुजलाअनन्यशरण ॥ वंदितोचरणनिजभावें ॥ २ ॥ स्वस्तिश्रीभक्तविजयग्रंथ ॥ ऐकतांतुष्टेलजगन्नाथ ॥ प्रेमळऐकाभाविकभक्त ॥ विंशतितमाध्यायरसाळहा ॥ २०३ ॥ ॥ श्रीकृष्णार्पणमस्तु ॥ ॥ अध्याय ॥ २० ॥ ॥ ओव्या ॥ २०३ ॥ ७ ॥

अध्याय २१ वा.

श्रीगणेशायनमः ॥ . ॥ श्रीराधाकृष्णायनमः ॥ जयक्षीराब्धिवासाशेषशयना ॥ लीलाविग्रहीरुक्मिणीरमणा ॥ सगु
णस्वरूपाभक्तभूषणा ॥ गुणनिधानाश्रीविठ्ठला ॥ १ ॥ जयअनंतअवतारधरितया ॥ चैतन्यरूपाकरुणालया ॥ अमरपाळ
कापंढरीराया ॥ निरसीमायाभक्तांचीं ॥ २ ॥ जयसर्वव्यापकासर्वातीता ॥ गजेंद्ररक्षकावैकुंठनाथा ॥ निजभक्तांसिसुख
दाता ॥ तुजविणसर्वथाअसेना ॥ ३ ॥ जयजयचित्तचालकाचैतन्यघना ॥ भक्तकैवारियाअसुरदमना ॥ पुंडरीकवरदा
रुक्मिणीरमणा ॥ जगज्जीवनापांडुरंगा ॥ ४ ॥ तूंविरिंचीचानिजजनिता ॥ सर्वकरूनिहोसीअकर्ता ॥ अणुरेणुइतकाठा
वरिता ॥ नदिसेसर्वथातुजविण ॥ ५ ॥ मजवरीकृपाकरूनिआतां ॥ पुढेंवदवींनिजभक्तकथा ॥ तुजविणसाह्यजगन्नाथा ॥
आह्माअनाथाकोणअसे ॥ ६ ॥ मागीलअध्यायींकथाविशेष ॥ परमानंदजोगानिजदास ॥ त्याचेंचरित्रअतिसुरस ॥ वर्णि
येलेंअसेपैं ॥ ७ ॥ शिवभक्तनरहरीप्रसिद्धजनीं ॥ तोहीलाविलाआपुलेध्यानीं ॥ मगनामयासिछळोनिचक्रपाणी ॥ पा
हिलेंकसोनीमनत्याचें ॥ ८ ॥ पुढेंपंढरीसएकेदिवसीं ॥ यात्राभरलीकार्तिकमासीं ॥ त्यांतएककुमारीवेगेंसी ॥ महाद्वारा
सीपातली ॥ ९ ॥ मायबापांसिह्मणेतेअवसरीं ॥ मीयेथेंचराहीननिरंतरीं ॥ आतांपरतूनिमाघारी ॥ नयेमंदिरींतुमच्या
॥ १० ॥ ऐकूनिकुमारीचेंवचन ॥ आश्चर्यकरितीसकळजन ॥ ह्मणतीसत्त्वरुपांतअसोन ॥ कैसेंज्ञानईसजाहलें ॥ ११ ॥
मायबापहोतीबहुतकष्टी ॥ परीतेनायकेचिकांहींगोष्टी ॥ श्रीहरीनेंपाहातांकृपादृष्टीं ॥ ममतापोटींनुपजेची ॥ १२ ॥
ऐसानिश्चयदेखोन ॥ वडिलांसिवाटलेंसमाधान ॥ कन्येसिमहाद्वारींटाकून ॥ गेलेपरतोनस्वदेशा ॥ १३ ॥ कुमारीदे
खोनिदृष्टीसी ॥ करुणाउपजलीनामयासी ॥ ह्मणेमायबापाविणपरदेशीं ॥ एकटीबैसलीसतूंकोण ॥ १४ ॥ तुझियाबा
पाचाकोणग्राम ॥ आपुलेंआह्मासिसांगनाम ॥ कायवडिलांसिझालाश्रम ॥ ह्मणोनितुजलाटाकिलें ॥ १५ ॥ येरीत्बोले

---

१ इच्छामात्रेंकरून देह धारण करणारा. २ मोह. ३ हर्ता. ४ दैत्य व राक्षसाचा नाश करणारा. ५ ब्रह्मदेवाचा पिता. ६ सातवर्षांची अल्पवयस्क. ७ कन्या, मुलगी. ८ नमी.

प्रतिवचनीं ॥ माझेंनामह्मणतीजनी ॥ मायबापचक्रपाणी ॥ त्याविणकोणीअसेना ॥ १६ ॥ वचनऐकतासरसा ॥ दया
उपजलीनामयासी ॥ हार्तीधरूनिलेंकुरासी ॥ निजमंदिरासीपातला ॥ १७ ॥ गोणाईससांगीतलेंवर्तमान ॥ हेंबाळक
चुकलेंयात्रेंतून ॥ मायबापांविणदिसतेंदीन ॥ इचेंसंरक्षणकरावें ॥ १८ ॥ कृष्णावतारींकुब्जादासी ॥ तेचिअवतरली
कलियुगासी ॥ मगयात्रेशियेऊनपंढरीसी ॥ हरिभजनासीविनटली ॥ १९ ॥ दिवसेंदिवसजाहलीथोर ॥ तिजलापु
सतीनारीनर ॥ तूंकोणआहेससाचार ॥ सांगसत्वरआह्मांसी ॥ २० ॥ जनीउत्तरदेतसेत्यांसी ॥ ह्मणेमीनामयाचीअ
नन्यदासी ॥ त्याजविणमायबापमजसी ॥ आणिकनाहींसर्वथा ॥ २१ ॥ संसारधंदाकरितांजाण ॥ अखंडकरीहरिस्म
रण ॥ रात्रींऐकोनिहरिकीर्तन ॥ तैसेंचिमननकरितसे ॥ २२ ॥ तोंनवलवर्तलेंएकेदिनीं ॥ नामदेवनिजलेहोतेसदनीं ॥
पांचघटिकाजाहलीयामिनी[2] ॥ तोंमेघगगनींवोळला[3] ॥ २३ ॥ अपारसुटलाप्रभंजन[4] ॥ तेणेंखोपटगेलेंउडोन ॥ ऐसेंकळ
तांरुक्मिणीरमण ॥ सुदर्शनपाठविलें ॥ २४ ॥ ह्मणेनामयाचेमंदिरावरी ॥ क्षणभरीजाऊनकरींतूंफेरी ॥ मीहीमागू
नसत्वरीं ॥ येतोंलवकरीतुजपासीं ॥ २५ ॥ कुटुंबासहितविष्णुभक्त ॥ निजलाहोतामंदिरांत ॥ तोंविष्णुचक्रयेऊनिते
थ ॥ फेरेघालितचपलत्वें[6] ॥ २६ ॥ भोंवतापर्जन्यवर्षलामोटा ॥ परीयाजवरनपडेथेंबुटा ॥ दासलागतानिजभक्तिवाटा
॥ निवारीसंकटालवलाहें ॥ २७ ॥ ऐसेंकरूनिरुक्मिणीपती ॥ मागुतीआलेसत्वरगती ॥ आपुलेहातेंरचोनिभिंती ॥
छपरीनिगुंतीशाकारिली[7] ॥ २८ ॥ ऐकोनिश्रोतेह्मणतीचतुर ॥ निजांगेंयेऊनशार्ङ्गधर ॥ नामयाचेंबांधिलेंछपर ॥ तरी
दिव्यमंदिरकांनकेलें ॥ २९ ॥ तरीआपुलेदासांसिश्रीपती ॥ पडोनेदीचसंसारगुंती ॥ बहुतदेतांधनसंपत्ती ॥ तरीउदा
सवृत्तीमोडेल ॥ ३० ॥ पांडवांसनिर्मिलादुर्योधन ॥ तोअखंडकरीत्यांचेंछलन ॥ संकटपडतांजगज्जीवन ॥ आपणधांव

१ तत्पर झाली. २ रात्र. ३ आकाशांत मेघ पसरला. ४ वारा. ५ विष्णूचें सुदर्शन. ६ जलदी करून. ७ नामदेवाचें खोपट जशाचें तसेंच पुन: बांधून ठेविलें.

णकरीतसे ॥ ३१ ॥ ह्मणेयांसिनिर्भयठेविलेंजरी ॥ तरीमाझाआठवनव्हेअंतरीं ॥ आपुलेदासांसिमुरारी ॥ भवसागरीं
बुडोंनेदी ॥ ३२ ॥ भक्तांमदींधलेंउत्तममंदिर ॥ तरीमाझेभजनींपडेलअंतर ॥ ह्मणूनियांसर्वेश्वर ॥ नामयाछपरदेतसे
॥ ३३ ॥ अन्नबाधेलबाळकास ॥ ह्मणोनिमाताथोडेचघालीग्रास ॥ तेवींनिजभक्तांसिजगन्निवास ॥ संपत्तिविशेषनेदी
च ॥ ३४ ॥ कींवृक्षासिबहुतहोतांजीवन ॥ तयासिचढेलपिंगटवर्ण ॥ ह्मणोनिमाळीत्याजलागून ॥ तितुक्याचपुरतेंदे
तसे ॥ ३५ ॥ तेवींनिजभक्तांसिजगन्नाथ ॥ पोटापुरतेंचअन्नवस्त्रदेत ॥ कवण्याउपायेंत्यांचेंचित्त ॥ उदासठेवीसर्वदा
॥३६॥ ऐकामागीलअनुसंधान ॥ निजांगेंयेऊनिजगज्जीवन ॥ नामयाचेंछपरशाकारून ॥ केंवळगोळाकरीतसे ॥ ३७॥
जागृतीयेऊनिनिजभक्त ॥ बाहेरविलोकूनजोंपाहत ॥ तोंदिव्यपीतांबरझळकत ॥ चपळेऐसानिजतेजें ॥ ३८ ॥ मग
बाहेरयेऊनिलवलाहें ॥ सप्रेमेंतेव्हांधरिलेपाये ॥ ह्मणेदेवाकरितोसिकाये ॥ यवढेरात्रींयेऊनी ॥ ३९ ॥ यावरीह्मणे
जगज्जीवन ॥ अपारसुटलाप्रभंजन ॥ तुझेंखोपटगेलेंउडोन ॥ तेंम्यायेऊनशाकारिलें ॥ ४० ॥ तुवांसांडोनिसंसार
वृत्ती ॥ माझेभजनींधरिलीसप्रीती ॥ यास्तवस्वांगेंमीश्रीपती ॥ रचिल्याभिंतीतत्काळ ॥ ४१॥ आलोंनसतोंजरीलवरित ॥
तरीमुलांलेंकुरांशिवाजतेंसीतँ ॥ तोंगोणाईसरागयेतावहुत ॥ बोलतीविपरीतमजलागीं ॥ ४२ ॥ ह्मणोनिमीभक्तराया ॥
रात्रींआलोंधांवूनियां ॥ वचनऐकूनियांपायां ॥ लागेसत्वरगोणाई ॥ ४३ ॥ नामयासिबोलतांगुजगोष्टी ॥ तेथेंचरम
लेजगजेठी ॥ जनीयेऊनिउठाउठी ॥ रगडीपाठींदेवाची ॥ ४४ ॥ ह्मणेकृपासागरामनमोहना ॥ करुणालयाजगज्जी
वना ॥ निजांगेंप्रयत्नकरूनिनाना ॥ आह्माकारणेंरक्षिसी ॥ ४५ ॥ मगनामयासिह्मणेहृषीकेशी ॥ क्षुधालागलीअसे
तुजसी ॥ तरीउठीसत्वरभोजनासी ॥ घेईआह्मासीसमागमें ॥ ४६ ॥ मगपड्रसताटींविस्तारूनिअन्न ॥ सत्वरआणि

---

१ संसाररूप दुःखसागरांत. २ नामदेव जागा होऊन. ३ लवकर. ४ वारा. ५ बांधून ठेविलें, दुरुस्त केलें. ६ जातीनें, स्वतः. ७ थंडी. ८ गुप्त, गूज. ९ भूक.

लेंगोणाईन ॥ एकेठायींअवघेजण ॥ करीतभोजनबैसलीं ॥४७॥ गोविंदविठ्ठलनारायण ॥ चवथामहादेवनामाभिधा
न ॥ हेनामदेवाचेपुत्रजाण ॥ घेतजगज्जीवनभोजना ॥ ४८ ॥ गोणाईआणिराजाई ॥ नामावैसवोनिएकेठायीं ॥ नि
जभक्तघेऊनलवलाही ॥ भोजनकरीतबैसले ॥ ४९ ॥ ऐसेंदेखोनियांनयनीं ॥ जनीसकष्टवाटलेमनीं ॥ ह्मणेदीन
दयाळाचक्रपाणी ॥ मजकांनिवडूनटाकिलें ॥ ५० ॥ सर्वेघेऊनसकळांसी ॥ भोजनकरीतबैसलासी ॥ मीनीचह्मणूनि
हृषीकेशी ॥ टाकूनपरदेशींदीधलें ॥५१॥ जैसापाककरितांस्वयंपाकीण ॥ हरळकाढीतांदुळांतून ॥ कींइक्षुदंडाच्यामुळयां
तून ॥ निवडोनितृणकाढिती ॥५२॥ तेवींअवकृपाधरूनिपोटीं ॥ मजवरीनकरिसीकृपादृष्टी ॥ दासीजनीहोतसेकष्टी ॥ करु
णाजगजेठीकांनये ॥५३॥ ऐसेंऐकूनियांवचन ॥ नामयासिह्मणेजगज्जीवन ॥ रुचीनेदीचआजिभोजन ॥ कायकारणकळे
ना ॥ ५४ ॥ येरूह्मणेचक्रपाणी ॥ बाहेरकष्टीहोतसेजनी ॥ तिचीग्लानीऐकूनिकानीं ॥ जाहलेतीमनींविव्हळ ॥ ५५॥ जै
सेंअट्टहास्येंवत्सहंबरतां ॥ गाईसचारानरुचेसर्वथा ॥ कींपाळण्यांतबाळरडतां ॥ भोजनमातेसीनावडे ॥ ५६ ॥ कींपक्षि
णीवनांतवेंचितांकण ॥ तिचेंपिलियांपासीलागतेंध्यान ॥ कींपाडसनदेखतांएकक्षण ॥ हरिणीसचारारुचेना ॥ ५७॥ कीं
लोभियाचेंदूरराहिलेंधन ॥ त्यासिनरुचेजेवींपक्वान्न ॥ तेवींजनीचेंनहोतांसमाधान ॥ तुजलाभोजनरुचेना ॥५८॥ देवेंहा
तआखुडितां ॥ मगअवघींजणेंराहिलींजेवितां ॥ देखोनिराजाईच्याचित्ता ॥ आश्चर्यवाटलेंतेधवां ॥ ५९ ॥ हातधुवोनि
चक्रपाणी ॥ स्वस्थबैसलेतृणासनीं ॥ गोणाईनेंजनीसबोलावूनी ॥ उच्छिष्टपात्रदीधलें ॥ ६० ॥ ब्रह्मादिकप्रसादइच्छित ॥
त्यांसिकदापिनव्हेचिप्राप्त ॥ तोजनीसलाधलाअकस्मात ॥ धरितांसंगतनामयाची ॥ ६१ ॥ मगआर्ताचियेनिजताटीं ॥
झांकूनिठेविलेंउठाउठी ॥ वाटपाहतआपुलेखोपटीं ॥ ह्मणेजगजेठीधांवआतां ॥ ६२ ॥ तोंनामाआणिशार्ङ्गधर ॥ निज

१ सत्वर. २ दगड इत्यादि. ३ उंसाच्या. ४ करुणास्वर, व्याकुलता. ५ व्याकुल ६ उंच मोठे स्वरानें ७ वत्स. ८ थांबवितां, मागें घेतां. ९ दर्भासनावर. १० लवकर.

लेएकेसेजेवर ॥ निद्रितहोतांभक्तचतुर ॥ जगदुद्धारउठिलेपैं ॥ ६३ ॥ हळूचयेऊनजगज्जीवन ॥ जनीसनम्रबोलतीव
चन ॥ ह्मणेक्षुधालागलीमजलागून ॥ ह्मणूनिआलोंतुजपासीं ॥ ६४ ॥ नामयासवेंहोतोंजेवित ॥ परीतुजबोलाविलेंना
हींतेथ ॥ ह्मणोनिहातआंखडोनिर्वारतं ॥ अन्नतैसेंचटाकिलें ॥ ६५ ॥ जनीह्मणेशार्ङ्गधरा ॥ कृपासागरारुक्मिणीवरा ॥
एकशुद्धभा१. ैगळेंमंदिरा ॥ कांहींचनसेद्यावया ॥ ६६ ॥ गोणाईनेंउच्छिष्टआणूनी ॥ दीधलेंअसेमजलागूनी ॥ तेंतु
जदेतांचक्रपाणी ॥ शंकामनींवाटतसे ॥ ६७ ॥ यावरीबोलेरुक्मिणीकांत ॥ तैसेंचिआणूनदेईमात ॥ ज्याचेंत्यासवाढि
तांमनांत ॥ संकोचकांहींनधरावा ॥ ६८ ॥ मघांजेवितांचिराहिलोंजाण ॥ त्यांतगुंतलेंमाझेंमन ॥ आतांझडकरीतेंचिअन्न ॥
देआणोनमजलागीं ॥ ६९ ॥ ऐसीसप्रेमऐकोनिगोष्टी ॥ वायांचआशंकाधरालपोटीं ॥ ह्मणालउच्छिष्टासाठींजगजेठी ॥
क्षुधितपोटींकांजाहला ॥ ७० ॥ तरीजनीचाहेतकरावापूर्ण ॥ आणिकतिजपासींनाहींअन्न ॥ ह्मणोनियांजगज्जीवन ॥
उच्छिष्टभोजनमागती ॥ ७१ ॥ मगनामयाचीनिजदासी ॥ तिणेंबैसवोनिहृषीकेशी ॥ उच्छिष्टपात्रवेगेंसी ॥ पुढेंआणो
निठेविलें ॥ ७२ ॥ जनीससांगातेंबैसवूनी ॥ भोजनकरितीचक्रपाणी ॥ हेंऐकोनिमातारुक्मिणी ॥ विस्मितमनींहोतसे
॥ ७३ ॥ जोक्षीरसागरविलासी ॥ गरुडध्वजवैकुंठवासी ॥ तोसवेंघेऊनिनिजदासांसी ॥ उच्छिष्टभोजनकरीतसे ॥ ७४ ॥
श्रुतिशास्त्रेंअखंडगाती ॥ जयासिध्यातसेकैलासपती ॥ तोनामयाचेंउच्छिष्टप्रीतीं ॥ एकांतींबैसोनिखातसे ॥ ७५ ॥
नानायज्ञेंकरितांहवन ॥ तेथेंनघेचितोअवदान ॥ तोजनीसह्मणेजगज्जीवन ॥ तृप्तजाहलोंजेवितां ॥ ७६ ॥ मगहातधु
वोनिलवलाहीं ॥ निद्राकेलीतयेठायीं ॥ तोंबाहेरयेऊनगोणाई ॥ नामदेवासिबोलतसे ॥ ७७ ॥ निद्रालागतांतुजला
गून ॥ देवसत्वरगेलेउठोन ॥ जनीचेमंदिरासजाऊन ॥ उच्छिष्टभक्षिलेंनिजप्रीतीं ॥ ७८ ॥ विष्णुदासह्मणेवोजननी ॥

भ्रांति, संशय. २ उगाच, व्यर्थ संशय. ३ इच्छा. ४ पांडुरंग, श्रीकृष्ण. ५ मनामध्यें आश्चर्यभरित. ६ क्षीरसमुद्रांत क्रीडा करणारा. ७ गरुडावर आरोहण करणारा श्रीविष्णु.

तोभक्तवत्सलचक्रपाणी ॥ शुद्धभावअसतांमनीं ॥ येतधांवोनित्याठायां ॥ ७९ ॥ नविचारींचयातिकुळ ॥ नह्मणेकां
हींकाळवेळ ॥ भावदेखोनिदीनदयाळ ॥ जातसेतत्काळधांवोनी ॥ ८० ॥ फळेंतोडूनउठाउटी ॥ आधींचाखूनपाहेभि
ल्लटी ॥ आवडीदेखोनजगजेठी ॥ प्रीतीनेंपोटींघालितसे ॥ ८१ ॥ तोजनीचीभक्तिदेखोनिपाहे ॥ आपलेंउच्छिष्टआ
पणाचिखाये ॥ यासिनवलकोणतेंमाये ॥ सांगोंकायेतुजलागीं ॥ ८२ ॥ हासंवादऐकोनिजगज्जीवन ॥ नामयापासीं
आलात्वरेन ॥ एकासनींकेलेंशयन ॥ निजप्रीतीनेंतेधवां ॥ ८३ ॥ शेवटीलरात्रउरलीप्रहर ॥ मागुतीआलेशार्ङ्गधर ॥
बैसोनिजनीचेबाजेवर ॥ ह्मणतीऊठसत्वरलवलाहीं ॥ ८४ ॥ उशीरजाहलाजनाबाई ॥ ऊठलवकरदळणघेई ॥ जांतें
झाडोनलवलाहीं ॥ वाटतुझीपाहातोंमी ॥ ८५ ॥ मानेखालींघालोनिहात ॥ तीसउठवीजगन्नाथ ॥ माथांपदरआपु
ल्याहात ॥ रुक्मिणीकांतघालीतसे ॥ ८६ ॥ केशसांवरूनितेअवसरीं ॥ जनीसबैसविलेंजांत्यावरी ॥ दळणाचीपा
टीसत्वरीं ॥ आणोनठेविलीसन्निध ॥ ८७ ॥ मगह्मणेरुक्मिणीकांत ॥ जांतेंवोढीनमीचसत्य ॥ तूंनिमित्तमात्रलावूनि
हात ॥ गाईगीतनिजप्रेमें ॥ ८८ ॥ ऐसेंबोलतांहृषीकेशी ॥ सावधजाहलीजनीदासी ॥ प्रेमभावेंअतिउल्हासी ॥ओ
व्यासंतांसीगातसे ॥ ८९ ॥ निवृत्तिसोपानज्ञानेश्वर ॥ सोयरेमाझेपरात्पर ॥ तयांचेप्रसादेंशार्ङ्गधर ॥ कृपामजवर
करीतसे ॥ ९० ॥ विष्णुदासमाझापिता ॥ राजाबाईजिवलगमाता ॥ गोराकुंभारसखाचुलता ॥ कबीरसांवताबंधूमा
झे ॥ ९१ ॥ यांणींअघटितकेलीकरणी ॥ कायनवलवानूंसाजणी ॥ स्वाधीनकरूनिचक्रपाणी ॥ स्वानंदजीवनींतृप्तजा
हले ॥ ९२ ॥ प्रतिष्ठानींछळितांद्विजवरें ॥ अघटितकेलेंज्ञानेश्वरें ॥ रेडियामुखींसाचारें ॥ श्रुतिअपारबोलविल्या ॥ ९३ ॥
गोराकुंभारनिजभक्त ॥ ध्यानांतआणूनिरुक्मिणीकांत ॥ बाळतुडविलेंमृत्तिकेंत ॥ परीनाहींश्रुततयांसी ॥ ९४ ॥ विठो

१ श्रेष्ठ किंवा नीच जाती. २. शबरी पानावाची भिल्लीण. ३ लवकर. ४ परंपरेनें, श्रेष्ठ. ५ वर्णन करूं. ६ पैठणगांवीं.

॥

बाचीमोडिलीआण ॥ ह्मणोनिहातटाकिलेछेदून ॥ नामयाचीकथाकरितांश्रवण ॥ पावलाजगज्जीवनसाजणी ॥ ९५ ॥
टाळियावाजवितांफुटलेहात ॥ अकस्मातबाळकआलेंरांगत ॥ अघटिततयाचीमात ॥ नवलवाटतदेखोनी ॥९६॥ निज
भक्तसांवताभूमंडळीं ॥ त्याचेभेटीसगेलेवनमाळी ॥ पोटफोडोनितत्काळीं ॥ हृदयकमळींसांठविला ॥ ९७ ॥ अनंतब्र
ह्मांडेंजयाचेउदरीं ॥ तोसांवत्यापोटींलपालाहरी ॥ नामदेवयेऊनिसत्वरीं ॥ तयासिबाहेरीकाढिलें ॥ ९८ ॥ कबीरबं
धूपरदेशी ॥ दूरनांदतोवाराणसी ॥ त्याचेसमागमेंहृषीकेशी ॥ विणावयासीबैसला ॥९९॥ शिवरात्रिदिवसींनामयान ॥
नागनाथींमांडिलेंहरिकीर्तन ॥ नवलक्षपताकास्वर्गींहून ॥ अकस्मातउतरल्या ॥ १०० ॥ प्रसन्नहोऊनिकैलासवासी ॥
देवालयफिरविलेंपश्चिमेसी ॥ त्याचीकरणीअद्भुतऐसी ॥ श्रुतिशास्त्रांसीअगम्य ॥ १ ॥ ऐशापरीबोधितांजांत ॥ ओव्या
गातसेप्रेमयुक्त ॥ हेंऐकुनीपंढरीनाथ ॥ आनंदेंडोलततेधवां ॥२॥ कर्णींगीतऐकोनित्वरित ॥ गोणाईआलीअंगणांत ॥
जनींसिह्मणेदुसरीयेथ ॥ कोणआणिलीदळावया ॥ ३ ॥ मोलकरीणकिंवासेजारीण ॥ कोणआणिलीससांगत्वरेन ॥
येरीकांहींचनबोलेवचन ॥ धरूनिमौनराहिली ॥ ४ ॥ मगगोणाईसक्रोधहोऊनपोटीं ॥ हातींघेतलीवेत्रकाठी ॥ प्रवे
शोनिजनीच्याखोपटीं ॥ ह्मणेकोणासीगोष्टीबोलतेस ॥ ५ ॥ दुबळासंसारपुरेकण ॥ कोणआणिलीमोलकरीण ॥ धा
न्यघालिसीदळणांतून ॥ आह्मासिचोरूननित्यकाळीं ॥ ६ ॥ काठीमारितांचतेसमयीं ॥ देवाचेमस्तकींलागलीपाहीं ॥
ह्मणेनाममाझेंविठाई ॥ आलेंलवलाहींदळावया ॥ ७ ॥ ऐसेंवचनऐकून ॥ नामयासिकळलीनिजखूण ॥ मातेसिह्मणे
तोजगज्जीवन ॥ तुजकारणकळेना ॥८॥ वचनेंऐकूनियांऐसीं ॥ लज्जितझालीनिजमानसीं ॥ ह्मणेमीताडिलाहृषीकेशी ॥
मगपरतोनिआश्रमापातली ॥ ९ ॥ ह्मणेजनीचेंभाग्यअतिअद्भुत ॥ स्वाधीनकेलारुक्मिणीकांत ॥ म्यानेणतांजाऊनि

---

१ शपथ. २ करणा, कर्तृत्वशक्ति. ३ काशी क्षेत्रांत. ४ शंकर. ५ वेदांस्यानेंही वर्णन करवली नाहीं अशी अपूर्व, अप्राप्य. ६ गरिबाचा.

तेथ ॥ केलेंविपरीततेंऐका ॥ ११० ॥ ब्रह्मादिकांनपडेदृष्टी ॥ त्यासिम्यांनिजकरेंमारिलीकाठी ॥ जळोतयासंसाराच्या गोष्टी ॥ ह्मणोनिकष्टीहोतसे ॥ ११ ॥ सकुमारपरब्रह्मसांवळें ॥ पाहतांचिनिवतीमनडोळे ॥ तोरुक्मिणीकांतघननीळ ॥ जनीचीकळवळकरितसे ॥१२॥ इकडेंभवखुंटियाचेभोंवतें ॥ फिरतहोतेंवैराग्यजातें ॥ संचितमातृकावैरणबहुतें ॥ दळि लींत्यांतनिजप्रीतीं ॥ १३ ॥ नामरूपादिजेंजेंदिसत ॥ तेंतेंदाळियेलेंसमस्त ॥ अव्यक्तांतमेळवूनिव्यक्त ॥ जनीनिश्चि तबैसली ॥ १४ ॥ मगपीठभरूनीचक्रपाणी ॥ ठेवितेजाहलेतयेक्षणीं ॥ किंचितउरलीहोतीयामिनी ॥ मगसुखशयनीं पहुडले ॥ १५ ॥ जनीसिबोलतांप्रीतीकरून ॥ निद्रितजाहलेजगज्जीवन ॥ तोंपूर्वदिशेसअरुण ॥ उदयासियेतांदेखि ला ॥१६॥ मगनामयाचीयेऊनदासी ॥ ह्मणेऊठसत्वरहृषीकेशी ॥ पुजारीयेतीलदेउळासी ॥ तेथेंतुह्मांसीनदेखती॥१७॥ कांकडआरतीसनसतांतेथ ॥ बोभाटहोईलनगरांत ॥ ऐसेंऐकोनिजगन्नाथ ॥ उठिलेत्वरितलगबगां ॥१८॥ सत्वरजातांजग ज्जीवन ॥ राहिलेंनाहींदेहभान ॥ आपुलीसकलादविसरून ॥ जनीचीवाकळपांघुरला ॥१९॥ आणिदिव्यनवरत्नाचेंपद क ॥ एकावळीसवेंविलेंदेख ॥ तेथेंचविसरूनजगन्नायक ॥ गेलेसत्वरराउळा ॥१२०॥ कवाडउघडितांनिजभक्तजन ॥ दर्श नाआलेपूजाघेऊन ॥ तोंवाकळपांघरूनिजगज्जीवन ॥ उभाठाकलाविटेवरी ॥२१॥ देखोनिआश्चर्यकरितीसकळ ॥ ह्मण तीतमाळनीळेंकेलेंनवल ॥ कोणाचीआणिलीवाकळ ॥ आह्मासिनकळेसर्वथा ॥२२॥ एकह्मणतीनाटकीमोठा ॥ भक्ताभि मानीअतिगाढा ॥ निषेधकरूनिकर्मठा ॥ सिद्धांतवाटालावीतसे ॥ २३ ॥ एकह्मणतीजगज्जीवना ॥ भक्तभूषणारुक्मिणीर मणा ॥ क्षीराब्धिवासाशेषशयना ॥ वाकळसाजेनातुजलागीं ॥२४॥ एकबोलतीतर्ककरूनी ॥ मोठीचंचळदासीजनी ॥ ति णेंभुलवोनिचक्रपाणी ॥ घातलीमोहनीनिश्चित ॥ २५ ॥ एकह्मणतीकुब्जादासी ॥ श्रीभागवतींवर्णिलीजैसी ॥ जनीचीक

१ संसाररूप खुंटी. २ सांठविलेलीं नानाप्रकारचीं धान्यें. ३ अदृश्य ब्रह्म. ४ दृश्य जग ५ रात्र ६ निजले. ७ सूर्याचा सारथी. ८ गोदडी. ९ हारामध्यें. १० देऊळाला.

र्णीतिजऐसी ॥ तुह्मासर्वांसीकळोंद्या ॥२६॥ एकह्मणतीनामयासिसांगाजाऊनी ॥ आवरीआपुलीदासीजनी ॥ तिणेंघालूनियांमोहनी ॥ शार्ङ्गपाणिभुलविला ॥ २७ ॥ ऐसेनानापरीजनसमस्त ॥ तर्ककरितीनिजमनांत ॥ पूजारीसन्निधजाऊनित्वरित ॥ वाकळपाहातीकाढूनी ॥२८॥ तोंपदकआणिएकावळी ॥ नदिसेत्याचेहृदयकम ॥ ह्मणतीउदारवनमाळी ॥ धणीदीधलीकोणासी ॥ २९ ॥ ऐसेंविनोदेंबोलतीवचन ॥ जनीनेंकेलेंशाहाणपण ॥ वाकळवाहोनिदेवाकारण ॥ पदकमाळाघेतली ॥ १३० ॥ ताकाचानैवेद्यदाखवूनी ॥ प्रसादमागोनिघेतलेंलोणी ॥ रांजणीचेंउदकदेऊनी ॥ अमृतरसदनींआणिलें ॥ ३१॥ जोहरियासिदेऊनिगारा ॥ त्याचेपालटघेतलाहिरा ॥ कृष्णांबरवाहूनिरुक्मिणीवरा ॥ पीतांबरवरानेलाकीं ॥ ३२ ॥ कींअर्कीचेदोडेवाहूनिनिश्चितीं ॥ प्रसन्नकेलाजैसामारुती ॥ अमृतफळेंमागूनिप्रीतीं ॥ तयापासूनघेतलींकीं ॥ ३३ ॥ तेवींवाकळवाहूनियेकाळीं ॥ तोषविलावनमाळी ॥ नेलेंपदकएकावळी ॥ नवविधरत्नेंजडलींजया ॥ ३४ पूजारीह्मणतीकरावेंकाय ॥ कोणासिबोलावयानाहींठाय ॥ कुलुपेंअसतांपंढरीराय ॥ जातोकैसाकळेना ॥ ३५ ॥ ह्मणतीनामयाचेसदनीं ॥ सत्वरजावेंयेचक्षणीं ॥ बोलावूनियांदासीजनी ॥ तिजलागोनीपुसावें ॥ ३६ ॥ ऐसाविचारकरूनिचित्तीं ॥ धांवतआलेसत्वरगती ॥ जनीसह्मणतीरुक्मिणीपती ॥ तुझेसंगतीलागला ॥ ३७ ॥ नेणोंकैसेंघातलेंसमोहन ॥ आमुचेंनावडेपूजार्चन ॥ कांहींतरीकवडाळकरून ॥ जगज्जीवनभुलविला ॥ ३८ ॥ तुजसीरतलाघननीळ ॥ आमचेंसत्कर्मबुडालेंसकळ ॥ आजचेरात्रीसदीनदयाळ ॥ आलेहोतेतुजपासीं ॥ ३९ ॥ तुवांपदकएकावळी ॥ घेऊनिवाकळत्यासीदीधली ॥ तीआणोनिदेईयेवेळीं ॥ नातरीशिक्षातुजकरूं ॥ १४० ॥ ऐसेंऐकोनियांवचन ॥ येरीतत्काळवाहेआण ॥ म्यापदकघेतलेंअसेलजाण ॥ तरीजावोतफुटोननेत्रमाझे ॥ ४१ ॥ झाडाघेतांचतेवेळीं ॥ वस्त्रांतसां

१ रत्नपारख्यास. २ काळें वस्त्र. ३ पांडुरंगास. ४ पिवळें रेशमी वस्त्र. ५ रुईफुलांची माळ. ६ घेटकविता.

पडलीएकावळी ॥ ह्मणतीलोहदंडाचेशूळीं ॥ ईसतत्काळींघालावें ॥ ४२ ॥ साक्षात्परब्रह्मगरुडध्वज ॥ त्याचेअळंकार चोरिलेआज ॥ ह्मणोनिशिक्षाबोलिलीसहज ॥ सकळद्विजबोलती ॥ ४३ ॥ मगजनीसधरूनउठाउठी ॥ नेलीचंद्रभागे चेकांठीं ॥ तिणेंध्यानांतआणूनिजगजेठी ॥ करुणापोटींभाकीतसे ॥ ४४ ॥ ह्मणेपतितपावनाशार्ङ्गधरा ॥ अनाथनाथारु क्मिणीवरा ॥ भक्तवत्सलाकृपासागरा ॥ दीनोद्धाराजगदीशा ॥ ४५ ॥ मीपरदेशीअनाथदीन ॥ कोणकरीलमाझेंधावण ॥ ऐकोनिजनीचेंकरुणावचन ॥ जगज्जीवनपातले ॥ ४६ ॥ लोहशूळरोंविलाहोताधरणीं ॥ त्याचेंतत्क्षणींजाहलेंपाणी ॥ ऐसेंकौतुकदेखतांजनीं ॥ आश्चर्यजाहलेंसकळांसी ॥ ४७ ॥ पूजारेविस्मितजाहलेचित्तीं ॥ ह्मणतीधन्यजनीचीभक्ती ॥ स्मरणकरितांचरुक्मिणीपती ॥ इजसींआकांतींपावला ॥ ४८ ॥ मिळोनिसर्वभक्तमंडळी ॥ जयजयकारेंपिटिलीटाळी ॥ ह्मणतीसंकटपडतांचितत्काळीं ॥ पावेवनमाळीनिजदासां ॥ ४९ ॥ असोनवलवर्त्तलेंएकेदिनीं ॥ मंदिरींबैसोनिदासीज नी ॥ कवित्वरचोनिआपुलेमनीं ॥ चक्रपाणीआठवीतसे ॥ १५० ॥ मगहातींघेऊनिदऊतलेखणी ॥ कायकरितीचक्रपाणी ॥ जनीचेंकवित्वपडतांश्रवणीं ॥ ठेवितीलिहूनीनिजांगें ॥ ५१ ॥ ह्मणालनामयाच्यासदनांहूनी ॥ कैसाशब्दपडतोश्रवणीं ॥ देउळींबैसलेचक्रपाणी ॥ हेआशंकामनींवाटे ॥ ५२ ॥ तरीविश्वव्यापकजगज्जीवन ॥ अंतरसाक्षचैतन्यघन ॥ निजभक्तां चेमनींचीखूण ॥ जाणतासर्वज्ञतोएक ॥ ५३ ॥ द्रौपदीसछळितांदुःशासन ॥ हस्तनापुरींकेलेंचिंतन ॥ तेंद्वारकेसिजाहलें कैसेंश्रवण ॥ केलेंधावणतत्काळ ॥ ५४ ॥ कींगजेंद्रेंकरुणाभाकिलीपोटीं ॥ तेंकैसेंऐकिलेंवैकुंठीं ॥ तेवींजनीचेशब्दज्ञानदृ ष्टीं ॥ जाणेजगजेठीतत्काळ ॥ ५५ ॥ निजभक्तांचेंमनोगत ॥ जाणताएकपंढरीनाथ ॥ ह्मणोनिश्रोतींआशंकित ॥ सर्वथा चित्तनकरावें ॥ ५६ ॥ मनांतह्मणेरुक्मिणीपती ॥ जनीचींपदेंमजआवडती ॥ ह्मणोनिलेखणीघेऊनहातीं ॥ बैसोनलि

१ लोखंडाच्या सुळावर. २ पांडुरंग. ३ पाप्यांचा उद्धार करणारा. ४ संकटांतून रक्षण. ५ लोखंडाचा. ६ जमिनीत. ७ तेव्हांच.८ संकटसमयीं.९ कानीं.१० घरांतून.११ दिलीशहरांत

हितीनिजांगें ॥ ५७॥ तोंअकस्मातज्ञानेश्वर ॥ करावयाआलेनमस्कार ॥ तयांसिदेखोनिशार्ङ्गधर ॥ चित्तींविचारआ
ठविला ॥ ५८॥ मगदऊतलेखणीकागद ॥ लपवूनिठेविगोविंद ॥ सच्चिदानंदआनंदकंद ॥ लीलाअगाधदाखवी ॥५९॥
ज्ञानदेवयेऊनितेवेळीं ॥ मस्तकठेविलाचरणकमळीं ॥ ह्मणतीएकांतींबैसोनवनमाळी ॥ कायलेखनकरीतसां ॥ ६० ॥
ऐकोनिह्मणतीपांडुरंग ॥ मीजनीचेलिहितोंअभंग ॥ ऐसेंबोलतांचिश्रीरंग ॥ ज्ञानदेवमगहांसले ॥ ६१ ॥ह्मणेजयज
याजीरुक्मिणीपती ॥ जनीनेंमांडिलीतुमचीस्तुती ॥ तेआपुलेहातींलिहितांग्रंथीं ॥ नवलमजप्रतीवाटतें ॥ ६२ ॥ तथैत्र
तेंदानेंतपेंसत्य ॥ आपुलेहातेंलिहिलींजरीवहुत ॥ स्वमुखेंसांगावयाउचित ॥ नसेजाणसज्ञाना ॥६३ ॥ आणखींआपुले
प्रतापवनमाळी ॥ उदंडअसतीलनूमंडळीं ॥ तरीआपणपत्रींकदाकाळीं॥लिहूंनयेचीसर्वथा॥६४॥तुमचींचरित्रेंरुक्मिणीप
ती ॥ निजांगेंलिहितसरस्वती ॥ श्रुतिशास्त्रेंगुणवर्णिती ॥ पुराणेंगातीपवाडे ॥ ६५ ॥व्यासवाल्मीकादिमहाकवी ॥ तुजव
र्णूनपावलेपदवी ॥ आणिजनीचींपदेंकांलिहावीं ॥ हांसतीलकवीयाबोला ॥ ६६ ॥ ऐसेंऐकोनितयेवेळे ॥ घननीळकायबो
लिले ॥ जनीचेशब्दप्रेमळअसले ॥ वाटतीरसाळमजलागीं ॥६७॥ तेश्रवणींपडतांचिसत्य ॥ लिहितबैसलोंहोतोंयेथ ॥
तुजदेखतांचिअकस्मात ॥ आशंकामनांतवाटली ॥ ६८॥ मगलगबगेंअतिनांवडकेली ॥ कागददऊतलेखणीलपवि
ली ॥ परीनिजखूणतुजकैसीकळली ॥ हेंमजनकळेचीसर्वथा ॥ ६९ ॥ ज्ञानदेवह्मणेजगज्जीवना ॥तुझेअंतरींच्यानिज
खुणा ॥ आह्मांवांचूनिभक्तभूषणा ॥ आणिककोणानकळती ॥ ७० ॥जेवींपतीचिचामनोगता ॥ जाणतसेएकपतिव्रता
कींनायेचीममता ॥ जाणतएकबाळक ॥ ७१ ॥ कींकवींचेंरसाळबोलण ॥ बोलखितीजेसेविचक्षण ॥ कींअध्यात्मग्रंथीं
चेंज्ञान ॥ जाणतीसज्ञानअनुभवी ॥ ७२ ॥ कींरोहिणीपतीच्यापूर्णकळा ॥ चकोरासिकळतीघननीळा ॥ कींज्ञानेंद्रि

१ कर्तृत्वशक्तीचा चमत्कार. २ वनमाला धारण करणारा तो वनमाळी. ३ मुक्तीपन. ४ तुला पाहातांच. ५ संशय. ६ घाई, त्वरा. ७ आईची प्रीती. ८ चंद्राच्या.

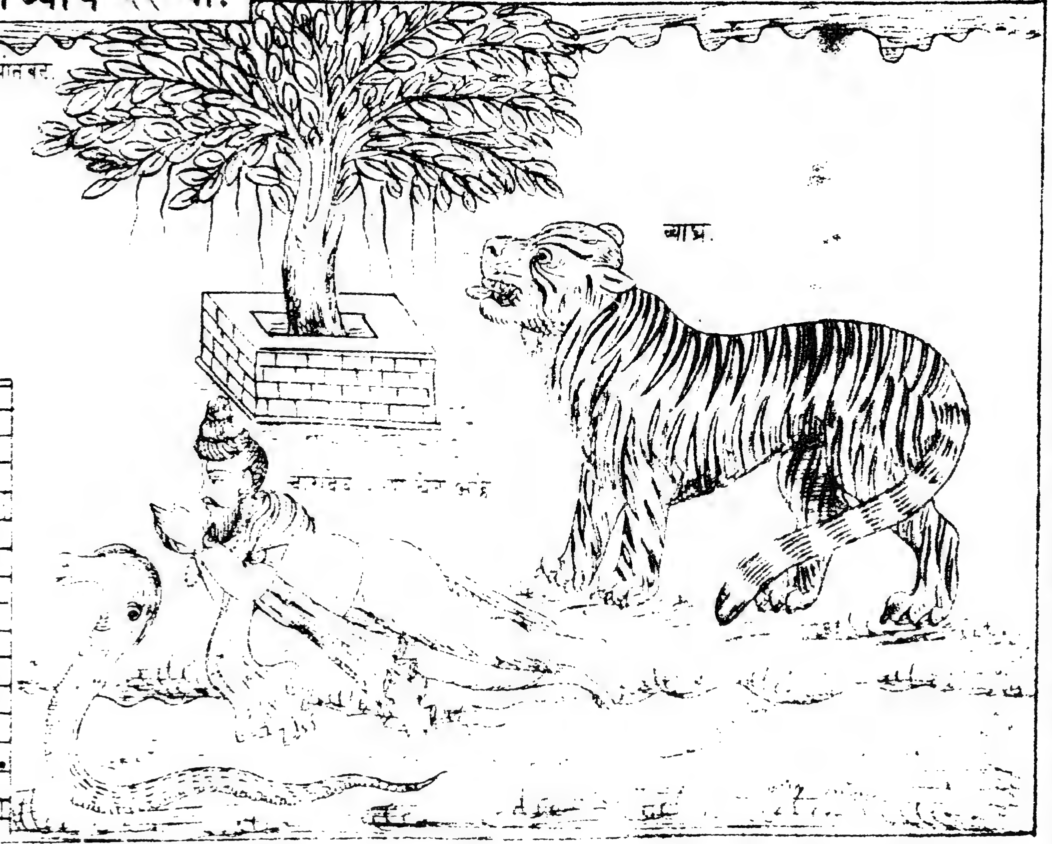
याचाविपयसोहळा ॥ मनाचिगोपाळाजाणतसे ॥७३॥ तेवींतुमचेजीवींचेंनिजगुज ॥ आज्ञाअखंडकळेसहज ॥ ऐसेंबोलतांज्ञानराज ॥ अधोक्षजहास्मिन्नले ॥७४॥ मगज्ञानदेवह्मणेजगजेठी ॥ चलाजाऊंनामयाचेभेटी ॥ तुह्मासजनीचीप्रीतीमोटी ॥ हेंसांगेनगोष्टीत्यापार्मी ॥ ७५ ॥ अवश्यह्मणोनिरुक्मिणीपती ॥ ह्मणेहेंचिआहेआमुचेचित्तीं ॥ एकमेकांसिधरूनिहातीं ॥ सत्वरगतीचालिले ॥७६॥ ज्ञानदेवआणिचक्रपाणी ॥ विष्णुदासाचेंयाआलेसदनीं ॥ मगक्षेमालिंगनदेऊनी ॥ सुखासनींबैसले ॥७७॥ घरासियेतांवनमाळी ॥ तोंतेथेंआधींचमिळालीसंतमंडळी ॥ जेवींनृपवरबैसतांसभास्थळीं ॥ सैन्यसकळीयेतेथें ॥७८॥ कांबैसलाऐकोनिशचीरमण ॥ तयासिवेष्टितीसुरगण ॥ कींशंकराभोंवतेतापसीजाण ॥ बैसतीयेऊननिजप्रीतीं ॥७९॥ नातरीइंदिरावरबैसेजेथ ॥ सकळसिद्धीतेथेंळंगतीतेथ ॥ कींकीर्तनरंगींप्रेमळभक्त ॥ धांवूनियेतआवडी ॥८०॥ कींअमूल्यरत्नअसेजेथ ॥ सकळपरीक्षकमिळतीतेथ ॥ कींकमळिणीचेपुष्पाभोंवत ॥ मिलिंदयेतधांवूनी ॥ ८१ ॥ कींदातादेखोनिनेत्रकमळीं ॥ भोंवतीमिळेयाचकमंडळी ॥ कींशर्करेचेराशीजवळी ॥ पिपीलिकायेतीधांवोनी ॥८२ ॥ तेवींनामदेवाचेमंदिरांत ॥ बैसलेदेखोनिजगन्नाथ ॥ तेथेंचमिळालेसकळसंत ॥ आनंदयुक्ततेधवां ॥ ८३ ॥ देऊनिसकळांआलिंगन ॥ नामयासिह्मणेजगज्जीवन ॥ जनीसआणावेंबोलावून ॥ घ्यावयादर्शनसंतांचें ॥ ८४ ॥ मगगोणाईह्मणेराजाईकारण ॥ जनींबाहेरवळतेशेण ॥ तिजलाह्मणावेंरुक्मिणीरमण ॥ तुजकारणबाहाती ॥८५॥ निरोपऐकूनिकानीं ॥ सत्वरसांगेतिजजाऊनी ॥ घरींआलेचक्रपाणी ॥ तुजकारणेंबाहाती ॥ ॥ ८६ ॥ मगहातधुवोनियांत्वरित ॥ जनीपातलीवाडियांत ॥ दृष्टींदेखोनिपंढरीनाथ ॥ साष्टांगदंडवतघातलें ॥ ८७ ॥ तेव्हांनामयासिज्ञानदेवबोलत ॥ आजिनवलदेखिलेंअतिअद्भुत ॥ जनीचींपदेंवैकुंठनाथ ॥ होतेलिहितनिजांगें ॥ ८८ ॥

१ मनातील गुह्य गोष्टी. २ पांडुरंग. ३ मनांत हृदयांत. ४ नामदेवांच्या घरीं. ५ राजा. ६ इंद्र. ७ लक्ष्मी. ८ अणिमा, महिमा, लघिमा, गरिमा, प्राप्ति, प्राकाम्य, ईशत्व, वशित्व.

यावरीबोलेभक्तभूषण ॥ जनीचींपदेंकेलींलेखन ॥ येणेंआह्मासलाहानपण ॥ नाहींआलेंजाणसर्वथा ॥ ८९ ॥ मीआ
पलीवाहूनिआण ॥ साक्षठेवितोंतुमचेचरण ॥ कींजनीचेंप्राकृतभाषण ॥ हास्वानंदरसजाणावा ॥ ९० ॥ कींस्वात्म
सुखाचाआनंद ॥ कींब्रह्मज्ञानाचानिजबोध ॥ शुद्धसत्वाचाघेऊनकागद ॥ लिहितोगोविंदनिजप्रीतीं ॥ ९१ ॥ जनीचीं
बोलणीवाचीलकोणी ॥ मीतिष्ठेनतयाचेअंगणीं ॥ ऐसेंस्वमुखेंचक्रपाणी ॥ बोलेसदनींनामयाचे ॥ ९२ ॥ जोनित्यगा
यजनीचेपदा ॥ त्यासिसंसारींनव्हेआपदा ॥ अंतींतयासायुज्यपदा ॥ नेईनर्मीनिश्चयें ॥ ९३ ॥ ऐसेंबोलतांवनमा
ळी ॥ ज्ञानदेवहांसोनपिटीटाळी ॥ जयजयकारकेलासकळीं ॥ तेथेंसंतमंडळीकोणहोती ॥ ९४ ॥ वाराणसीहूनआला
कबीर ॥ आणिचोखामेळाभक्तथोर ॥ तिसरारोहिदासचांभार ॥ हेवैष्णववीरबैसले ॥ ९५ ॥ सज्जनपठाणनिजभक्त ॥
वयाकसावअतिविरक्त ॥ कमालफुलारीमहासंत ॥ प्रेमयुक्तसर्वदा ॥ ९६ ॥ आणिमुकुंदराजझारेकरी ॥ अखंडराहि
लामहाद्वारीं ॥ गोणाईराजाईसुंदरी ॥ जयजयकारींगर्जिन्नल्या ॥ ९७ ॥ आणिनामाअंतरंगनिजभक्त ॥ मध्येंबैस
लारुक्मिणीकांत ॥ जेवींसेनेमाजीनृपनाथ ॥ ऐश्वर्येंशोभतआगळा ॥ ९८ ॥ मगजनीसपुसतीज्ञानेश्वर ॥ नामदेवें
घेतलेअवतारचार ॥ प्रल्हादअंगदउद्धवथोर ॥ शार्ङ्गधरवशकेला ॥ ९९ ॥ आणितुवांकोणतेंजन्मघेऊन ॥ केलेंदेवा
चेंआराधन ॥ हेंसकळसांगआह्मालागून ॥ संकोचमनींनधरितां ॥ २०० ॥ ऐकोनिनामयाचीनिजदासी ॥ बोलावयास
जाहलीसरसी ॥ ह्मणेहयग्रीवजाहलेहृषीकेशी ॥ तैंयांचेपायासीजडलेंमी ॥ १ ॥ मगअंबरीषाचेकैवार ॥ घेतलेदाहा
अवतार ॥ मत्स्यकच्छवराहथोर ॥ मारावयाअसुरमहाबळी ॥ २ ॥ नरसिंहवामनपरशुराम ॥ मगजाहलेदाशरथी
राम ॥ श्रीकृष्णसर्वांचाविश्राम ॥ आतांबौद्धहोऊनिबैसला ॥ ३ ॥ हेनानाअवतारधरिलेदेवें ॥ तैंमीहोतेंयाचेसवें ॥
वचनऐकोनिज्ञानदेवें ॥ आश्चर्यकरीअंतरीं ॥ ४ ॥ ह्मणेधन्यहेजनीदासी ॥ इच्याअपारपुण्यराशी ॥ प्रसन्नकेलाहृषी

केशी ॥ ब्रह्मादिकांसीदुर्लभजो ॥ ५ ॥ मगसंतांसिह्मणेचक्रपाणी ॥ आतांलेखकांचीकरावांटणी ॥ जेशब्दनिघतीमुखांतूनी ॥ तेलिहूनीठेवावे ॥ ६ ॥ ज्ञानेश्वराचींशब्दरत्न ॥ तींलिहीलसच्चिदानंदब्राह्मण ॥ निवृत्तीचालेखकसोपान ॥ जोअवतारपूर्णविरिंचीचा ॥ ७ ॥ आणिमुक्ताबाईचेअभंग ॥ ज्ञानदेवेंलिहावेसांग ॥ जोगापरमानंदअंतरंग ॥ त्याचेविसोबाखेचरेंलिहावे ॥ ८ ॥ सांवतामाळीवैष्णवभक्त ॥ त्याचालेखककाशिबागुरव ॥ कूर्मदासाचाकाईतसुदेव ॥ देवाधिदेवेंनिर्मिला ॥ ९ ॥ अनंतभट्टब्राह्मण ॥ तोचोखामेळायाचेंकरीलेखन ॥ आणिनामयाजनीचेंबोलणेंजाण ॥ रुक्मिणीरमणलिहितसे ॥ २१० ॥ ऐसीकरूनदीधलीवांटणी ॥ मगज्ञानदेवासिह्मणेचक्रपाणी ॥ आतांजनीचेअभंगऐकतांकानीं ॥ संकोचमनीनधरावा ॥ ११ ॥ ऐकोनिह्मणतीवैष्णववीर ॥ समर्पैकेलियाअंगीकार ॥ शब्दठेवीअसापृथ्वीवर ॥ नाहींसाचारघुंडितां ॥ १२ ॥ अंधासिभास्करेंधरिलेंहातीं ॥ तरीकायएकनदिसेतयाप्रती ॥ कींमुक्यासिप्रसन्नसरस्वती ॥ झालियाश्रुतीवदेलतो ॥ १३ ॥ तेवींतुमचीकृपाहोतांचिजाण ॥ जनीसिदासीह्मणेलकोण ॥ ऐसेंऐकूनिजगज्जीवन ॥ हास्यवदनजाहले ॥ १४ ॥ मगनामयानेंउदकआणून ॥ केलेंसर्वांचेंचरणक्षालन ॥ षोडशोपचारें रुक्मिणीरमण ॥ सप्रेमभावेंपूजिला ॥ १५ ॥ विडेदेऊनसकळांप्रती ॥ साष्टांगनमस्कारघातलेप्रीतीं ॥ मगगोणाईसपुसोनिश्रीपती ॥ अतिसत्वरचालिले ॥ १६ ॥ सवेंघेऊनिभक्तमंडळी ॥ राउळींप्रवेशलेवनमाळी ॥ सकळवृत्तांतरुक्मिणीजवळी ॥ सांगीतलातेधवां ॥ १७ ॥ जोअनाथबंधुकरुणाकर ॥ भक्तवत्सलकृपासागर ॥ करुणासिंधुशार्ङ्गधर ॥ ह्मणवीसाचारआपणासी ॥ १८ ॥ तोआपुलेदासांचींचरित्र ॥ वक्तावदविताराजीवनेत्र ॥ महीपतीबाहुलेंनिमित्तमात्र ॥ सज्ञानपवित्रजाणती ॥ १९ ॥ स्वस्तिश्रीभक्तविजयग्रंथ ॥ ऐकतांतुष्टेलजगन्नाथ ॥ प्रेमळऐकाभाविकभक्त ॥ एकविंशाध्यायरसाळहा ॥ २२० ॥ ॥ श्रीकृष्णार्पणमस्तु ॥ ॥ अध्याय ॥ २१ ॥ ॥ ओव्या ॥ २२० ॥

अध्याय २२ वा.

श्रीगणेशायनमः ॥ ॥ श्रीकृष्णायनमः ॥ आजिकल्पतरूच्यावृक्षाभोंवते ॥ येऊनिबैसलेसभाग्यश्रोते ॥ ह्मणोनि मनोरथअपुरते ॥ कोणाचेहीनराहती ॥ १ कींलोहेंलागतांपरिसासी ॥ काळिमाकांहींचनराहेतयासी ॥ तेवींभक्तक थाऐकतांसुरसी ॥ आंशंकामनींनराहे ॥ २ ॥ नातरीपयोब्धीचेंकरितांस्नान ॥ सकळहीतीर्थेंघडतीजाण ॥ कींवासे रमणीचेप्रकाशेंकरून ॥ सकळपदार्थदीसती ॥ ३ ॥ कींसुधारसलागतांचिहातीं ॥ सकळरोगव्याधीपळती ॥ तेवींभक्त कथाजेऐकती ॥ त्यांसिभवदुःखचित्तींबाधेना ॥ ४ ॥ नातरीप्रसन्नजाहलियानिशाकरा ॥ त्यासिनलागेजेवींउबारा ॥ तेवींभक्तकथाऐकतांचतुरा ॥ कामक्रोधअंतरानयेती ॥ ५ ॥ मागिलेअध्यायींनिरूपण ॥ देवेंकेलेंजनीचेंस्तवन ॥ आ श्चर्यकरूनिसंतजन ॥ जयजयकारेंगर्जिन्नले ॥ ६ ॥ हेंनिरूपणऐकूनिकानीं ॥ प्रश्नकेलाश्रोतयांनीं ॥ ह्मणतीजनी सवेंजोडलाचक्रपाणी ॥ संगतीकरूनिनामयाच्या ॥ ७ ॥ तरीयाचासंप्रदायअसेकोण ॥ कळलानाहींआह्मांकारण ॥ ऐसासंतजनींकेलाप्रश्न ॥ तरीतेंचिनिरूपणअवधारा ॥ ८ ॥ तंवकोणेएकेअवसरीं ॥ शंकरबैसलेक्षीरसागरीं ॥ श्रीराम स्वरूपआठवूनिअंतरीं ॥ नामस्मरणकरिताती ॥ ९ ॥ मगपार्वतीपुसेकैलासनाथा ॥ तुह्मींकोणाचेंनामजपतां ॥ तु ह्मावरिष्ठदेवकोणता ॥ संशयहाचीमजवाटे ॥ १० ॥ ऐसेंऐकोनियांउत्तर ॥ पार्वतीसह्मणेसर्वेश्वर ॥ मजवरिष्ठदैवत थोर ॥ जानकीवरश्रीराम ॥ ११ ॥ विरंचिविष्णुभवानी ॥ मजसहितजाहलेत्यापासोनी ॥ तेंचिस्वरूपआठवूनिम नीं ॥ जपतोंनिशिदिनींनामत्याचें ॥ १२ ॥ ऐसेंबोलतांत्रिपुरांतका ॥ मनांतआश्चर्यकरीअंबिका ॥ ह्मणेमीअर्धांगी असतांदेखा ॥ नाहींविवेकाआठविलें ॥ १३ ॥ कमळिणीच्यापुष्पाजवळ ॥ दर्दुरीअसतांसर्वकाळ ॥ परीत्यांतीलमकरंद अतिनिर्मळ ॥ तीसनकळेसर्वथा ॥ १४ ॥ कींमृगनाभींकस्तूरीअसोनी ॥ तीवायांचिफिरेरानोरानीं ॥ तेवींशंकरांगीं

---

१ भाग्यवान. २ लोखंड. ३ संशय. ४ सूर्य. ५ अमृत. ६ संसारदुःख. ७ चंद्र. ८ ब्रह्मदेव. ९ रात्रंदिवस. १० शंकर. ११ पार्वती. १२ बेडकाची स्त्री. १३ सुवास.

ज्ञानअसोनी ॥ तेंमजलागोनीकळेना ॥ १५ ॥ मगजोडोनिदोनीकर ॥ नीलकंठासिकेलानमस्कार ॥ ह्मणेतुह्मींशुद्धक
रूनअंतर ॥ जपतांरघुवीरअहर्निशी ॥ १६ ॥ तेंआपलेजीवींचेंनिजगुज ॥ कृपाकरूनिसांगावेंमज ॥ वचनऐकूनीकैला
सराज ॥ बोलतीसहजनिजप्रीतीं ॥ १७ ॥ एकांतदेखोनितेअवसरीं ॥ पार्वतीसह्मणेत्रिपुरारी ॥ मीजपतोंजयासिअंतरीं
॥ तेंतुजनिर्धारींसांगतों ॥ १८ ॥ मगमस्तकींठेऊनिअभयकर ॥ उपदेशकरीश्रीशंकर ॥ तोंपार्वतीसनिद्रालागलीफार
॥ विवेकसाचारआठवेना ॥ १९ ॥ उपदेशकरितांधूर्जटी ॥ तेव्हांअसावधहोतीगोरटी ॥ गर्भहोतामत्स्यांचेपोटीं ॥ त्याणें
हुंकारदीधला ॥ २० ॥ क्षीरकल्लोळाच्याआंत ॥ मकरीचेउदरींहोतागुप्त ॥ त्याणेंऐकूनिअकस्मात ॥ आठवचित्तींधरि
येला ॥ २१ ॥ जेवींकयाधुहोतीबंदिखानीं ॥ तेथेंअकस्मातआलेनारदमुनी ॥ उपदेशदेतांकृपेकरूनी ॥ तोप्रऱ्हादानेंग
र्भांतऐकिला ॥ २२ ॥ तवींपार्वतीससांगतांमदनारी ॥ तोशब्दपातलामकरोदरीं ॥ तोमत्स्येंद्रनाथतेअवसरीं ॥ विश्वोद्धा
रीजन्मला ॥ २३ ॥ तोसाक्षातशंकरअवतारू ॥ कींवैराग्याचामहामेरू ॥ कींनिजबोधाचासागरू ॥ तोजगद्गुरूअवतर
ला ॥ २४ ॥ जोब्रह्मज्ञानीअतिदक्ष ॥ जोसायुज्यदानींकल्पवृक्ष ॥ कींसर्वजीवांचाअंतरसाक्ष ॥ कमलदलाक्षदूसरा ॥
॥ २५ ॥ कींनिर्गुणाचेंनिजमंदिर ॥ कींतोचैतन्याचाचिआकार ॥ कींपौर्णिमेचानिशाकर ॥ वाढेसाचारयारीतीं ॥ २६ ॥ तो
देहींअसोनिवेगळा ॥ कींपरब्रह्माचानिजपुतळा ॥ कींतोउन्मनींचाजिव्हाळा ॥ प्रकटलासेभूमंडळीं ॥ २७ ॥ तोउपजतां
चमातेच्याउदरांतून ॥ नाहींविसरलासोहंध्यान ॥ नलागतांअविद्याप्रभंजन ॥ सत्वरतेथूननिघाला ॥ २८ ॥ विचारकरि
तांनिजमनीं ॥ ह्मणेसकळतीर्थेंपाहावींनयनीं ॥ मगमत्स्येंद्रनाथतेथोनी ॥ गमनकरीस्वइच्छा ॥ २९ ॥ ग्रामांतकरूनभि
क्षाटन ॥ मिळेलतैसेंभक्षावेंअन्न ॥ मागुतीअरण्यांतजाऊन ॥ एकांतस्थानींबैसावें ॥ ३० ॥ ऐसीअसतांउदासवृत्ती ॥ द्वाद

१ मन. २ शंकर. ३ विचार. ४ शंकराची स्त्री, पार्वती. ५ मासिणीचे पोटीं. ६ मत्स्येंद्रनाथ साधु. ७ जगदुद्धारक. ८ मोठा पर्वत. ९ प्रति विष्णु. १० चंद्र. ११ ज्ञानाचा.

शवर्षेक्रमिलींनिरुती ॥ तों अकस्मात एकेनगराप्रती ॥ सहजस्थितीपातले ॥ ३१ ॥ भिक्षामागतांघरोघरीं ॥ कोठेंनटिके निमेषभरी ॥ तंव एक्यासावकाराचेमंदिरीं ॥ अकस्मातपातला ॥ ३२ ॥ अलखह्मणोनिद्वारापासीं ॥ सादघालीअतिवेगेंसी ॥ ह्मणेभिक्षाअसलीतरीवरेंसीं ॥ आणिमातेझडकरी ॥ ३३ ॥ मंजुळस्वरऐकतांकानीं ॥ सावकारकांताविस्मितमनीं ॥ ह्मणेधन्यअतितांचीजननी ॥ ऐसेंनिर्धानप्रसवली ॥ ३४ ॥ बाहेरयेतांभिक्षाघेऊनी ॥ तोंदिव्यस्वरूपदेखिलेंनयनीं ॥ दोनमुद्रिकाघातल्याकर्णी ॥ नक्षत्राऐशातळपती ॥ ३५ ॥ सुवर्णाऐसीसुंदरकांती ॥ त्यावरीचर्चिलीशुभ्रविभूती ॥ कटींमेखलाविराजती ॥ नयनशोभतीआकर्ण ॥ ३६ ॥ ऐसेंस्वरूपदृष्टींदेखोन ॥ नमनकेलेंप्रीतीकरून ॥ ह्मणेस्वामीकोणीकडून ॥ केलेंआगमनमजसांगा ॥ ३७ ॥ ऐकोनिमत्स्येंद्रबोलेवाचा ॥ शून्यनिरंजनदेशआमुचा ॥ जाणताअसेलतोदैवांचा ॥ योगसुखाचाअधिकारी ॥ ३८ ॥ सावकारकांताबोलेवचन ॥ मजलानाहींपुत्रसंतान ॥ घरींसर्वसंपत्तीअसोन ॥ मंदिरशून्यदिसताहे ॥ ३९ ॥ चंद्रावांचूनीजैसीयामिनी ॥ कींवृक्षावांचूनिबुभुक्षितमेदिनी ॥ कीं जीवननसतांसरितानयनीं ॥ भयासुरदिसताहे ॥ ४० ॥ मेघावांचोनिपर्जन्यकाळ ॥ वायांजायजैसानिष्फळ ॥ कीं शक्तीनसतांशरीरस्थूळ ॥ व्यर्थचिकायवाढोनी ॥ ४१ ॥ पराक्रमेंविणजैसानृपती ॥ कींकरणीनसतांशास्त्रव्युत्पत्ती ॥ स्नेहसूत्राविणदीपकज्योती ॥ सोज्वळनदिसेसर्वथा ॥ ४२ ॥ प्रारब्धाविणचातुर्यकळा ॥ कींजीवनाविणलाविलामळा ॥ तेवींसंतानाविणसंपत्तिसोहळा ॥ व्यर्थचिदिसोनयेतसे ॥ ४३ ॥ तरीजेणेवाढेलसंतानवृद्धी ॥ ऐसीमजलासांगावीबुद्धी ॥ वचनऐकूनिएकांतसंधी ॥ मत्स्येंद्रनाथसंतोषले ॥ ४४ ॥ मगनिजमुखेंमंत्रूनिविभूती ॥ तत्काळदीधलीतिचेहातीं ॥ ह्मणेहीभक्षितांचितुजप्रती ॥ पुत्रहोईलनिर्धारें ॥ ४५ ॥ जोविष्णुअवतारसाक्षात ॥ दृष्टींदेखसीमूर्तिमंत ॥ को

---

१ विश्वव्यापें. २ हाक मारतो. ३ मत्स्येंद्रनाथाची आई. ४ पुत्ररत्न. ५ भस्म. ६ कमरेवर. ७ कानापर्यंत. ८ निराकार. ९ स्त्री. १० रात्र. ११ पृथ्वी. १२ नदी. १३ मोठें. १४ राजा.

णासीनसांगतांहेंमात ॥ साधीकार्यार्थआपुला ॥ ४६ ॥ ऐसेंसांगूनमत्स्येंद्रजती ॥ निघोनगेलासत्वरगती ॥ सावकार
कांतेनेंविभूती ॥ नेऊनिठेविलीदेव्हारां ॥ ४७ ॥ मगबोलावूनिआपुल्यामैत्रिणी ॥ ह्मणेमाझेंनिजगुजऐकासाजणी ॥
एकअतीतयेतांआमुचेअंगणीं ॥ भिक्षाघेऊनिमीगेलें ॥ ४८ ॥ परमतेजस्वीदेदीप्यमान ॥ उदासविरक्तपवित्रपूर्ण ॥
ऐसेंस्वरूपदृष्टींदेखोन ॥ संतोषमनींवाटला ॥ ४९ ॥ संताननाहींमाझेपोटीं ॥ हीत्यासिनिवेदनकेलीगोष्टी ॥ मगते
णेंपाहूनकृपादृष्टीं ॥ मंत्रोनिविभूतीदीधली ॥ ५० ॥ ह्मणेहेभक्षितांचजाण ॥ तुजलाहोईलपुत्रनिधान ॥ ऐसेंसांगूनि
मजकारण ॥ आपणगेलासत्वर ॥ ५१ ॥ हेंसत्यकींअसत्यकरणी ॥ यथार्थसांगामजलागूनी ॥ तुह्मांवांचूनिजिवलग
कोणी ॥ आणिकसाजणींदिसेना ॥ ५२ ॥ मैत्रिणीह्मणतीऐकबाई ॥ कानफाटयांचाविश्वासकायी ॥ नानाचेटकेंकरून
पाही ॥ मनुष्यलवलाहींभुलविती ॥ ५३ ॥ जरीविश्वासधरसीलत्यांच्याबोला ॥ तरीमुकसीलआपुल्यासंसाराला ॥
आयुष्याचिंतीनिजभ्रतांराला ॥ प्रपंचभलात्याचेनी ॥ ५४ ॥ कानफाटेदेवोनिविभूती ॥ श्वानकरूनिमार्गेंहिंडविती ॥
रात्रींकांताकरूनभोगिती ॥ ऐसीरीतीतयांची ॥ ५५ ॥ ऐसेंबोलोनिनानापरी ॥ विकल्पघातलातिचेअंतरीं ॥ ह्मणेवि
भूतिघेऊनझडकरी ॥ देईटाकूनअग्नींत ॥ ५६ ॥ ऐकोनिशेजारिणीचेंवचन ॥ सासूसुनांतहोयभांडण ॥ बंधुबंधूंतवैर
पडोन ॥ विभक्तटाकितीमायबापां ॥ ५७ ॥ प्रत्यक्षहानिजनामाजी ॥ गृहकलहहासमूळसेजी ॥ जेवींक्षीरामाजीपड
तांकांजी ॥ नाशहोयतत्काळ ॥ ५८ ॥ जैसेंडांकांचेसंगतीकरून ॥ सुवर्णहोयतत्काळहीन ॥ तेवींकुलवंतेसिकुलक्षण ॥
परबुद्धीनेंयेतसे ॥ ५९ ॥ मगमत्स्येंद्रनाथाचीविभूत ॥ तत्काळटाकिलीचुलींआंत ॥ जेवींविषह्मणोनियांअमृत ॥ खड
कावरीरिचविलें ॥ ६० ॥ कींवेदांतपुस्तकसांपडलें ॥ तेंकोकशास्त्रह्मणोनिटाकिलें ॥ कींमुक्ताफळभिरकाविलें ॥ काचम

१ हेंवर्तमान. २ सद्यानों. ३ जोगी, गोसावी. ४ पतीस. ५ संसार. ६ कुत्रा. ७ स्त्री. ८ संशय. ९ मन. १० नाशकारक. ११ कुजलेली पेज. १२ एकप्रकाराचा रांगा.

णीह्मणोनी ॥६१॥ कींकल्पतरूचेंनिजबीज ॥ अग्नीमाजीटाकिलेंसहज ॥ नातरीसागराचीआत्मज ॥ इंदिराबळेंचि भोवंडिली ॥ ६२ ॥ कींयज्ञाचापुरोडाशलाधला ॥ तोकैकेयीनेंविकल्पेंदवडिला ॥ तेवींमत्स्येंद्रनाथेंप्रसाददीधला ॥ तो नाहींभोगिलाप्रारब्धें ॥ ६३ ॥ ऐसियागोष्टीसपुढती ॥ द्वादशवर्षेंक्रमिलींनिगुती ॥ तोंफेरीकरूनमत्स्येंद्रजती ॥ अक स्मातपातले ॥ ६४ ॥ स्वेच्छाहिंडतांनगरांतरीं ॥ आलेसावकाराचेघरीं ॥ अलखह्मणोनिद्वारीं ॥ सादेघातलीतेधवां ॥ ॥ ६५ ॥ शब्दऐकतांगृहस्वामिनी ॥ तत्काळआलीभिक्षाघेऊनी ॥ दृष्टादृष्टीहोतांतेक्षणीं ॥ मागीलआठवणपडियेली ॥ ॥ ६६ ॥ मत्स्येंद्रह्मणेतयेप्रती ॥ तुजमंत्रोनिदीधलीविभूती ॥ तोपुत्रसत्वरगती ॥ आह्माप्रतीभेटवी ॥६७॥ ऐकोनि सावकाराचीपत्नी ॥ भयभीतजाहलीमनीं ॥ ह्मणेयथार्थसांगतांयालागूनी ॥ करिलशापोनिभस्मयेथें ॥ ६८ ॥ मगमौ नधरूननबोलेकांहीं ॥ मत्स्येंद्रह्मणेसांगलवलाहीं ॥ विभूतीभक्षिलीकिंवाकोणेठायीं ॥ टाकोनियांदीधली ॥६९॥ या वरीह्मणेसावकारकांता ॥ यथार्थवचनऐकाआतां ॥ परबुद्धिकानींऐकतां ॥ विकल्पेंचित्तापातला ॥७०॥ कांहींकृत्रिमअसे लचित्तीं ॥ ह्मणोनिचुलींतटाकिलीविभूती ॥ ऐसीपारब्धाचीगती ॥ प्रजापतीनेंलिहिलीसे ॥७१॥ मत्स्येंद्रह्मणेतेसमयीं ॥ राखटाकिलीकवणेठायीं ॥ तेंसत्वरसांगलवलाहीं ॥ संकोचकांहींनधरितां ॥७२॥ ह्मणेकृषीवलेंखाणोनिखातें ॥ नेलीतेजा गाविस्तीर्णबहुत ॥ द्वादशवर्षेंपर्यंत ॥ गोवरटाकितोंतेठायीं ॥७३॥ मगतत्काळबाहेरजाऊनी ॥ तेंस्थळदीधलेंदाखवूनी ॥ ह्मणतींयेथेंचराखबहुतादिनीं ॥ टाकितअसोंस्वामिया ॥७४॥ तेव्हांउकरडचावरीजाऊनत्वरित ॥ उभेठाकलेमत्स्येंद्रनाथ ॥ अलखह्मणतांचित्वरित ॥ नवलअद्भुतवर्तलें ॥ ७५ ॥ गुरुजीआदेशंह्मणूनी ॥ भूमींतूनउठलीप्रतिध्वनीं ॥ ऐसेंऐकतांसक ळजनीं ॥ आश्चर्यमनींकरितीती ॥ ७६ ॥ मगमत्स्येंद्रसांगोनितयेप्रती ॥ मनुष्यांकरवींउकरवीमाती ॥ तोंद्वादशवर्षांची

१ कन्या, लक्ष्मी. २ पुरोडाश नामक चरु, हवि. ३ हाक. ४ लवकर. ५ संशय. ६ प्रह्मदेवानें. ७ माती. ८ शेतकऱ्यानें. ९ गर्त. १० माता.

सतेजमूर्ती ॥ दृष्टीं अवचितीं देखिली ॥७७॥ जैसा पौर्णिमेचा निशाकर ॥ तैसी सोज्वळ कांती सुंदर ॥ बत्तीसलक्षणी सुकुमार ॥ जो साक्षात् अवतार विष्णूचा ॥ ७८ ॥ साजिरें श्रीमुख आकर्णनयन ॥ कर्णीं मुद्रिका शोभायमान ॥ आधार नसतां घालोनि आसन ॥ स्मरण करित बैसला ॥७९॥ नाहीं अंगासि लागली माती ॥ देखोनि लोक आश्चर्य करिती ॥ मग मत्स्येंद्र येऊन सत्वरगती ॥ सावध करिती तयासी ॥८०॥ मस्तकीं ठेवितां अभयकर ॥ घातला साष्टांग नमस्कार ॥ हातीं घेऊनि निज कुमर ॥ मत्स्येंद्र सत्वर चालिले ॥८१॥ शेण भस्म जाहलें मिश्रित ॥ द्वादश वरुषें होतां त्यांत ॥ म्हणोनि नाम गोरक्षनाथ ॥ निजप्रीतीं ठेविलें ॥८२॥ सावकार म्हणे कांतेप्रती ॥ निधान लागलें होतें हातीं ॥ परी प्राक्तनाची विचित्र गती ॥ नव्हतें संचितीं आमुच्या ॥८३॥ करुणा ऐकोनि मत्स्येंद्रनाथें ॥ आशिर्वाद दीधला तयेतें ॥ आणिक एक पुत्र तुह्मातें ॥ होईल निश्चित जाणिजे ॥८४॥ ऐसें बोलोनि तयांप्रती ॥ गोरक्षातें धरिलें हातीं ॥ मत्स्येंद्रनाथ सत्वरगतीं ॥ तीर्थाटनाप्रती चालिले ॥८५॥ मार्गीं चालतीं अतित्वरित ॥ मग मत्स्येंद्रासि ह्मणे गोरक्षनाथ ॥ माझे मस्तकीं ठेऊनि हातें ॥ तारकमंत्र उपदेशी ॥८६॥ सद्गुरु ह्मणती तें समर्थीं ॥ आमची सेवा च केली नाहीं ॥ तों उपदेश करावया अधिकार पाही ॥ बोलिला नाहीं सर्वथा ॥८७॥ परीक्षेविण नाणें ह्मडकरी ॥ बांधोन ये आपुले पदरीं ॥ तेवीं सच्छिष्यास उपदेश ह्मडकरी ॥ सज्ञान चतुरीं न द्यावा ॥ ८८ ॥ वाफ केलिया विण सहज ॥ तेथें पेरून ये चि उत्तम बीज ॥ तेवीं परीक्षा पाहिल्या विण मज ॥ नये तुज अंगीकारितां ॥ ८९ ॥ ऐसें ऐकोनि यां वचन ॥ गोरक्ष करी साष्टांग नमन ॥ बोलत से कर जोडून ॥ मज आज्ञा प्रमाण स्वामीची ॥ ९० ॥ पुढें चालतां अतित्वरित ॥ तों एक नगर देखिलें अकस्मात ॥ बाहेर बैसोनि मत्स्येंद्रनाथ ॥ गोरक्षा धाडी भिक्षेसी ॥ ९१ ॥ अलख ह्मणोनि बोले वचन ॥ घरोघरीं मागतां भिक्षान्न ॥ तों एकाचे घरीं ब्राह्मणभोजन ॥ होत असे ते धवां ॥ ९२ ॥ गृहस्वामीण येऊन पुढां ॥ पदरींचा

१ चंद्र. २ शोभायमान. ३ कानापर्यंत लांब गेलेले डोळे. ४ स्त्रियेस. ५ पुत्ररूप ठेवा. ६ नशीबाची. ७ वरदहस्त. ८ मत्स्येंद्रनाथ. ९ जमिनींत खत घालून ती भाजिल्यावांचून.

तळापोळीवडा ॥ ह्मणेबहुतभलाकानफाडा ॥ धरणेंनाहींघेतलें ॥ ९३ ॥ अल्पेंसंतुष्टजोकांनर ॥ तोकेवळईश्वरीअ
वतार ॥ ऐसेंलोकपरस्पर ॥ बोलतेजाहलेतेधवां ॥ ९४ ॥ मगबाहेरजाऊनत्वरित ॥ मत्स्येंद्रासिघातलेंदंडवत ॥ उ
त्तमान्ननिवडोनिसमस्त ॥ सद्गुरूपुढेंठेविलें ॥ ९५ ॥ मगसंतुष्टहोऊनियांचित्तीं ॥ कायबोलेगोरक्षाप्रती ॥ वडेबहूत
मिष्टलागती ॥ होतसेतृप्तीयांचेनी ॥ ९६ ॥ तरीउदयीकजाऊनिनगरातें ॥ ऐसेचआणोनिदेईमातें ॥ अवश्यह्मणोनि
नमनातें ॥ गोरक्षनाथकरीतसे ॥ ९७ ॥ दुसरेदिवसींप्रातःकाळीं ॥ हातींतत्काळघेतलीझोळी ॥ ग्रामांतजाऊनितयेवेळीं ॥
विचारकरीमनांत ॥ ९८ ॥ ह्मणेआणिकेघरींजातांत्वरित ॥ सत्वरसाधेनाकार्यार्थ ॥ परीब्राह्मणजेवितहोतेजेथ ॥ जावेंनि
श्चितत्याठायां ॥ ९९ ॥ मगगोरक्षनाथसत्वरीं ॥ जाऊनिबैसलाब्राह्मणद्वारीं ॥ ह्मणेमातेवडाझडकरी ॥ माझेपदरींघाल
आंतां ॥ १०० ॥ गृहस्वामीगयेऊनत्वरित ॥ गोरक्षासीवचनबोलत ॥ वडेमाझियामंदिरांत ॥ राहिलेनाहींतसर्वथा ॥ १ ॥
कालगृहींजेविलेब्राह्मण ॥ ह्मणनितुजलादीधलेंअन्न ॥ आतांहीमागतोसितेंचअन्न ॥ तरीद्यावेंकोठूनसांगपां ॥ २ ॥ तिरुका
अथवाधान्यझडकरीं ॥ मीघालितेंतुझेपदरीं ॥ परीवडेनाहींतमाझेघरीं ॥ जागनिर्धारींजोगिया ॥ ३ ॥ गोरक्षह्मणेतयेसी ॥
आणिकइच्छानाहींचमजसीं ॥ उदंडदीधल्याद्रव्यराशी ॥ तरीमृत्तिकाऐशीमजभासे ॥ ४ ॥ ऋद्धिसिद्धिराज्यसंपत्ती ॥ इंद्र
पदहीआलेंयाहातीं ॥ पाहींविशेषचारीमुक्ती ॥ त्यामजनलागतीसर्वथा ॥ ५ ॥ एकसद्गुरुइच्छाकरावयापूर्ण ॥ वडामागतोंतु
जकारण ॥ घेनलयाविणजरीनीजाईन ॥ तरीत्याचीचआंणवाहतसें ॥ ६ ॥ येरीह्मणेकरितोसिजुलम ॥ धर्मकरितांवोढवलें
कर्म ॥ अतीतनव्हेतूंवेषधारीपरम ॥ अन्नउत्तमइच्छितोसी ॥ ७ ॥ श्वानासिएकदांटाकितांभाकरी ॥ तेंतैसेंचिसोंकूनयेतसे
द्वारीं ॥ तैसीचयायाचकाचीपरी ॥ मजनिर्धारींकळोंआलें ॥ ८ ॥ गोरक्षबोलेप्रतिवचन ॥ आह्मींश्वानापरीसआहोंहीन ॥ प

१ जोगी, गोसावी. २ थोड्यानें तृप्त होणारा. ३ साष्टांग नमस्कार. ४ गोड. ५ गांवामध्यें. ६ घरांत. ७ पै. ८ मातीसमान. ९ सलोकता, समीपता सरूपता व सायुज्यता. १० शपथ.

रीवडेघेतल्यावांचून ॥ कदांनजायसर्वथा ॥ ९॥ येरीह्मणेहटवादिया ॥ नसताचिघेऊनबैसलासियायां ॥ तरीतूंआप
लाएकडोळाकाढोनियां ॥ देलवल्ह्यामजलागीं ॥११०॥ ऐकूनियांगोरक्षबोलेवचन ॥ मीनेत्रदेतोंतुजकारण ॥ येरी
ह्मणेकरणीवांचून ॥ व्यर्थबोलणेंकासया ॥ ११ ॥ तुह्मांअतीतांचीऐसीरीती ॥ ज्ञानसांगावेंदुसऱ्याप्रती ॥ आपण
अविवेकेंवर्तती ॥ अज्ञानभ्रांतीकरूनी ॥ १२ ॥ वचनऐकोनिगोरक्षसत्वरीं ॥ डोळयांतघालूनकरांगुळी ॥ बुबुळका
ढोनिझडकरी ॥ तिचेहातींदेतसे ॥ १३ ॥ ऐसेंदेखोनित्वरित ॥ घरधनीनजाहलीभयभीत॥ ह्मणेदिवाणासकळल्या
मात ॥ तरीनागवीलनिश्चितआह्मांसी ॥१४॥ मगभयेंकरूनआडकिलेंद्वार॥ गोरक्षासिघालीनमस्कार ॥ ह्मणेमीबोलि
ल्येंबाह्यात्कार ॥ तुझानिश्चयनकळतां॥१५॥ रुधिरवाहतनेत्रांतूनी॥ तेंपल्लवेंपुसीतयेक्षणीं ॥ गोरक्षह्मणेतिजलागूनी॥
भयभीतमनींनव्हावें ॥१६॥ गोरक्षजरीधरिताकोप॥ तरीब्रह्मांडजळतेंत्याचेशाप ॥ परीतोशांतिक्षमेचाकेवळरोप ॥ न
येचसंतापमानसीं॥१७॥ चालतांपाऊलपडेलजेथ ॥ सकळसिद्धीवोळंगतीतेथ ॥ परितोतयांसीनव्हेलिप्त॥ भिक्षामा
गंतघरोघरीं ॥१८॥ उदंडतपस्वीअसेलआथिला ॥ आणिकामक्रोधावरपडाजाहला ॥ तरीतोनिजसुकृतांसीमुकला ॥
यथार्थबोलामानिजे ॥ १९ ॥ अथवाऋद्धिसिद्धींचीलोलंगता ॥ तयासिलागलीजरीअवचिता ॥ तरीअंतरलापरमार्थ
स्वार्था ॥ जाहलागुंतामहाविघ्नें ॥ १२० ॥ ह्मणोनिमत्स्येंद्राचासुत ॥ कामक्रोधजिंकोनित्वरित ॥ ऋद्धिसिद्धिसहाणो
निलत ॥ उदासयुक्तवर्ततसे ॥ २१ ॥ मगघरधनीनजाऊनिमंदिरांत ॥ वडेयांचेंसाहित्यघेवोनित्वरित ॥ दाळदळो
निआपुल्याहात ॥ लवणजिरेंआंतघातलीं ॥२२॥ घृतांततळोनियांझडकरी ॥ बाहेरघेऊनिआलीसत्वरीं ॥ गोरक्षा
चेचरणावरी ॥ नमस्कारकरीसाष्टांग ॥ २३ ॥ वडेघालोनियांझोळींत ॥ करजोडोनियविनवित ॥ ह्मणेबाहेरहेमात ॥

१ हट्ट. २ अविचारानें. ३ वर्तमान. ४ रक्त. ५ पदरानें. ६ प्राप्त होतात. ७ आसक्त. ८ संपन्न, थोर. ९ पुण्यास. १० आशा, इच्छा.

कळोनद्यावीसर्वथा ॥ २४ ॥ अवश्यह्मणोनितेअवसरीं ॥ ह्मणेनिर्भयअसावेंअंतरीं ॥ नेत्रझांकूनियांकरकमळीं ॥ मत्स्येंद्रा जवळीपातला ॥ २५ ॥ सद्भावेंकरूनियांनमन ॥ ह्मणेभिक्षामागूनिआणिलेंअन्न ॥ तरीस्वामीनीकृपाकरून ॥ करावेंभो जनयथारुची ॥ २६ ॥ नेत्रफुटलाकासयान ॥ मत्स्येंद्रनाथेंकेलाप्रश्न ॥ येरूउभाकरंजोडून ॥ वृत्तांतअवघासांगतसे ॥ ॥ २७ ॥ वडेमागतांस्त्रियेतें ॥ तिगेंनेत्रमागितलानातें ॥ मगबुबुळकाढोनिनिजहस्तें ॥ दीधलेंअसेस्वामिया ॥ २८ ॥ मत्स्यें द्रह्मणेतयाप्रती ॥ धन्यतुझीधैर्यवृत्ती ॥ तरीदुसरानेत्रमजप्रती ॥ काढोनिदेईसत्वर ॥ २९ ॥ अवश्यह्मणूनिगोरक्षना थ ॥ दुसरानेत्रकाढिलात्वरित ॥ देखोनिमत्स्येंद्रझालेविस्मित ॥ ह्मणेसद्गुरुभक्ततूंखरा ॥ १३० ॥ मगहस्तउतरितांने त्रावरूनी ॥ तेणेंदिव्यचक्षूजाहलेतयेक्षणीं ॥ तेव्हांगोरक्षासिउपदेशदेऊनी ॥ आत्मज्ञानसांगीतलें ॥ ३१ ॥ मगभोजन करूनिप्रीतीसी ॥ प्रसाददीधलागोरक्षासी ॥ ह्मणेतुजऐसाशिष्यमजसी ॥ नदिसेदृष्टीसीसर्वथा ॥ ३२ ॥ त्यागोरक्ष नाथेंशांभवाला ॥ अधिकारपाहूनिउपदेशकेला ॥ तोनिजबोधत्यासीठसावला ॥ संशयउडालानिजकृपें ॥ ३३ ॥ तेव्हां अद्वयानंदशांभवासी ॥ शरणआलेसद्भावेंसी ॥ तेणेंकृपाकरूनित्यांसी ॥ हस्तमस्तकींठेविला ॥ ३४ ॥ मगअद्वयानं देंकृपाकरूनी ॥ प्रभरासिलाविलेंआत्मज्ञानीं ॥ गैनीनाथासीतयांनीं ॥ योगमार्गसांगीतला ॥ ३५ ॥ गैनीपासूनि निवृत्तिराव ॥ निवृत्तीचाह्मणवीज्ञानदेव ॥ ज्ञानदेवासीअनन्यभाव ॥ विसोबाखेचरविनटला ॥ ३६ ॥ नामदेवजोवै ष्णवभक्त ॥ तोविसोबासीशरणागत ॥ त्याविष्णुदासाचावरदहस्त ॥ जनीसलाधलानिजकृपें ॥ ३७ ॥ ऐसेंऐकूनिनि रूपण ॥ श्रोतेसंतोषपावलेजाण ॥ ह्मणतीआमुचासंशयनिवारण ॥ जाहलेंजाणवक्तया ॥ ३८ ॥ असोकोणेएकेदिव सीं ॥ ज्ञानदेवगेलेराउळासी ॥ ह्मणतीआज्ञाद्यावीआह्मासी ॥ अलकावतीसीजावया ॥ ३९ ॥ नमस्कारकरूनिरुक्मि

१ हातांनीं. २ हस्त. ३ आश्चर्ययुक्त. ४ ब्रह्मरूपाचा आनंद. ५ बोलणारा. ६ देउळाला.

णीपती ॥ तेथूनिनिघालेसत्वरगती ॥ येऊनियांअलकावती ॥ सिद्धेश्वराप्रतीवंदिलें ॥ १४० ॥ विष्णूचाअवतारसाक्षा
त ॥ ज्ञानदेवहामूर्तिमंत ॥ हेंचांगदेवासिजाहलेंश्रुत ॥ तेआलेत्वरितभेटीसी ॥ ४१ ॥ ह्मणालचांगदेवकोठीलकोण ॥
तरीतेंहीऐकानिरूपण ॥ श्रोतयांनींस्वस्थकरूनिमन ॥ सावधानपरिसावें ॥ ४२ ॥ विरिंचीचेपहिल्याप्रहरांतूनी ॥
चवदाइंद्रगेलेहोऊनी ॥ तितुकेहीपडिलेवंदीखानीं ॥ विचित्रकरणीकर्माची ॥ ४३ ॥ तंवएकेदिवसींब्रह्मकुमर ॥ जोभ
क्तिज्ञानासीआगार ॥ तोनारदमुनिवैष्णववीर ॥ अकस्मातपातला ॥ ४४ ॥ तयासिदेखतांचिजाण ॥ चवदाजणींके
लेंनमन ॥ देवऋषिकरूनिहास्यवदन ॥ सप्रेमगायनकरीतसे ॥ ४५ ॥ त्यांतहीचांगापुरंदरभला ॥ बहुतदिवसनिर्बू
जला ॥ तेणेंहातजोडोनितेवेळां ॥ प्रश्नकेलानारदासी ॥ ४६ ॥ ह्मणेमाझीसुटकाहोईलजेण ॥ तोउपायसांगाकृपाकरू
न ॥ जन्ममरणाचेंहोयखंडनें ॥ तेंमोक्षसाधनसांगावें ॥ ४७ ॥ ऐकोनिह्मणेब्रह्मसुत ॥ तंयालोकींनव्हेचनिश्चित ॥ त
रितूंमृत्युलोकींजाऊनित्वरित ॥ अवतारघेईचांगया ॥ ४८ ॥ तेथेंमहाक्षेत्रपुण्यपंढरी ॥ भूवैकुंठमहीवरी ॥ साक्षात्प
रब्रह्मविटेवरी ॥ असेनिर्धारींजाणपां ॥ ४९ ॥ संतसमागमकीर्तनगजर ॥ जीवन्मुक्तअवघेनारीनर ॥ त्यांकर्मभूमीसि
येऊनिअवतार ॥ करीउद्धारआपुला ॥ ५० ॥ अमरपुरींसत्यलोकींजाण ॥ वसतातिजेप्राणिगण ॥ तयांसिनघडेमोक्ष
साधन ॥ मृत्युलोकावांचूनी ॥ ५१ ॥ ऐकोनिनारदाचेंवचन ॥ साष्टांगनमस्कारघातलात्याण ॥ ह्मणेयादेहापासोनिसु
टेन ॥ ऐसाउपायकरावा ॥ ५२ ॥ मगद्वादशाक्षरीमंत्र ॥ नारदेंत्यांसिसांगीतलासत्वर ॥ तेव्हांत्यादेहापासूनमुक्तल
वकर ॥ तत्काळजाहलातेसमर्थी ॥ ५३ ॥ पुण्यस्तंभींगंगातीरीं ॥ मरुद्गणब्राह्मणाचेउदरीं ॥ चांगाइंद्रतेअवसरीं ॥ अव
तारधरीतेधवां ॥ ५४ ॥ विठोबारुक्मिणीदोघेंजण ॥ अतिवृद्धहोतींब्राह्मण ॥ तयांसींहोतांपुत्रनिधान ॥ परमानंदवा

१ ब्रह्मदेवाच्या. २ नारदस्वामी. ३ स्थान. ४ विष्णूची भक्ती करणारास वैष्णव हें नाम. ५ नारद. ६ भ्यामभ्रष्ट. ७ छेदन, नाश. ८ मृत्युलोकीं वैकुंठासारिखें.

टला ॥५५॥ बाळकतेजस्वीदेदीप्यमान ॥ पाहतांचिआनंदलेंमन ॥ आठवेवरुषींव्रतबंधकरून ॥ केलेंलग्नतयाचें ॥५६॥
मनांतकल्पनायेतांचिजाण ॥ इच्छामात्रेंकरीगमन ॥ मुखींबोलतांआशीर्वचन ॥ घडोनयेततत्काळ॥५७॥ चालतांपाऊल
पडेजेथें ॥ सर्वसिद्धिवोळंगतीतेथें ॥ चतुर्दशविद्यासर्वअवगतें ॥ चौसष्टीकलासंपूर्ण ॥५८॥ यमनियमप्राणायाम ॥ अवगत
असेतयालागून ॥ शतवर्षेंहोतांसंपूर्ण ॥ तंवमृत्युकाळसमीपपातला ॥५९॥ मगआत्माब्रह्मांडींठेऊनिजाणा ॥ चांगदेवेंके
लीकालवंचना ॥ समयटाळूनियांप्राणा ॥ मागुतीदेहांतआणितसे ॥१६०॥ ऐसेजाहलेदिवसबहुत ॥ वर्षेंलोटलींचौदाश
त ॥ परीतयासिकाळाचाआघात ॥ सर्वथानिश्चितलागेना ॥६१॥ वार्धकदशानयेचिअंगीं ॥ प्रशंसाबहुतवाढलीजगीं ॥
नित्यपंढरीसकीर्तनरंगीं ॥ जाऊननृत्यकरितसे ॥ ६२ ॥ स्वानंदेंशांततापीतटीं ॥ तेथेंराहातआपुलेमठीं ॥ मगपुण्यस्नं
भींगोदातटीं ॥ नित्यस्नानायेतसे ॥ ६३ ॥ शिष्यसंप्रदायीकेलेबहुत ॥ संख्याकरितांचवदाशत ॥ इतुकेंमर्वेंघेऊनित्वरि
त ॥ गमनकरितऊर्ध्वपंथें ॥ ६४ ॥ इतुकेंसामर्थ्यअसोनिदेहीं ॥ परीचांगदेवेंसद्गुरुकेलानाहीं ॥ शिष्यासिज्ञानसांगो
निकांहीं ॥ सेवाघेतत्याहातीं ॥ ६५ ॥ जैसेंवैद्यभलतेंचिखात ॥ दुसऱ्यासिसांगोनिदेतीपथ्य ॥ नातरीविप्रअसेअस्नात
प्रयोगसांगतआणिकांसी ॥ ६६ ॥ तेवींसिद्धीचेंदाखवूनसामर्थ्य ॥ चांगदेवेंसंप्रदायीकेलेबहुत ॥ परीआपणसद्गुरूचे
अंकितं ॥ जाहलेनाहींतसर्वथा ॥ ६७ ॥ ह्मणेमृत्युलोकपाहतांधुंडोनी ॥ मजयोग्यसद्गुरुनदिसेकोणी ॥ आमचेंसाम
र्थ्यकोणालागूनी ॥ नदिसेनयनींसर्वथा ॥ ६८ ॥ मगपरस्परेंकर्णीऐकिलीमात ॥ ह्मणतीविष्णुअवतारसाक्षात ॥ ज्ञा
नदेवअलकापुरींत ॥ मूर्तिमंतवसतसे ॥ ६९ ॥ चांगदेवेंविचारिलेंमनीं ॥ ह्मणेशरणजावेंतयालागूनी ॥ ज्ञानदेवासिप
त्रलिहूनी ॥ आधींउत्तरआणवावें ॥ १७० ॥ मगदऊतलेखणीघेऊनहातीं ॥ विचारकरीतआपुलेचित्तीं ॥ ह्मणेचिरं

---

१ अनायासें प्राप्त होतात. २ मृत्युची वंचना. ३ मरणाची. ४ बाधा. ५ ज्ञातारपण. ६ कीर्ति, वाहवा. ७ गायनादिक भाव,. ८ आकाशमार्गाने. ९ शिष्य, चेले. १० स्वाधीन.

जीवलिहूंतयाप्रती ॥ तरीउपदेशघ्यावालागतो ॥ ७१ ॥ तीर्थरूपल्याहावेंविचारीमनीं ॥ तरीधाकुटाज्ञानदेवआज्ञा
हूनी ॥ मगकोराचिकागदघडीकरूनी ॥ शिष्याहातींपाठविला ॥ ७२ ॥ सिद्धेश्वरींअलकावती ॥ ज्ञानदेवबैसले
सहजेंस्थितीं ॥ ध्यानींआणोनिरुक्मिणीपती ॥ सप्रेमभजनकरितसे ॥ ७३ ॥ तोंआकाशपंथेंअकस्मात ॥ चांगदेवा
चेशिष्ययेत ॥ हेंज्ञानदेवेंजाणूनित्वरित ॥ तयांसन्मुखनांतसांगती ॥ ७४ ॥ आधींनसांगतांचिमातें ॥ ह्मणतीचांगदेवेंधाडिलें
तूत ॥ तेणेंनमस्कारूनित्वरित ॥ पुढेंपत्रठेविलें ॥ ७५ ॥ उकलूनिपाहतांजंवसत्वरीं ॥ तोंअक्षरनदिसेचीत्यावरी ॥ ह्म
णेचवदाशतवर्षेंलोटलींपरी ॥ अजूनिकोराचीराहिला ॥ ७६ ॥ जेवींफळनयेतांसाचार ॥ अमृतवृक्षवाढलाथोर ॥ कीं
जंलनसतांचिसरोवर ॥ वायांचिविस्तीर्णबांधिलें ॥ ७७ ॥ संताननसतांवाढली कांता ॥ कींसामर्थ्यावांचूनिपुरुषवृ
था ॥ सौभाग्याविणअलंकारभूषणेंतत्वतां ॥ लेऊनिवनितांव्यर्थची ॥ ७८ ॥ वैराग्याविणसंन्यासग्रहण ॥ कींकृपणा
चेंउंचसदन ॥ कींऔदार्याविणसंचितधन ॥ व्यर्थकायजाळावें ॥ ७९ ॥ कींकरुणानसतांआपुलेपोटीं ॥ भूतदयेच्या
व्यर्थचिगोष्टी ॥ कींपर्जन्यनपडतांसृष्टी ॥ अभ्रगगनींव्यर्थची ॥ १८० ॥ तेवींसद्गुरुसिनजातांशरण ॥ व्यर्थचिआयुष्य
गेलेंजाण ॥ चवदाशेंवर्षेंवांचून ॥ कायकेलेंसार्थक ॥ ८१ ॥ ऐसेंज्ञानदेवेंबोलूनित्वरित ॥ आपुलेहातेंप्रतिउत्तरलिहि
त ॥ ह्मणेचैतन्यतोंसर्वगत ॥ सर्वांभूतींएकची ॥ ८२ ॥ तेंवडीलनव्हेनाधाकुटें ॥ परिवारीनव्हेनाएकटें ॥ दीर्घनव्हेन
खुजटें ॥ दूरनानिकटसर्वथा ॥ ८३ ॥ अभ्रदाटोनिभरलेंगगन ॥ परीआकाशतितुकेंचअसेजाण ॥ तरींस्थूळवाढलें
अथवालहान ॥ परीसच्चिदानंदतितुकेंची ॥ ८४ ॥ जेंजेंदिसतसेब्रह्मांडीं ॥ तितुकेहीपदार्थआपुलेपिंडीं ॥ परीमायाअवि
द्याबहुकुंडी ॥ तेदृष्टीचोरवंडीहोऊंनेदी ॥ ८५ ॥ अविद्येचेयोगेंनिश्चितीं ॥ आपुलीआपणापडलीभ्रांती ॥ विवेककरूनिआ

१ सहजरीतीनें, स्वेच्छा. २ गोष्ट. ३ उघडून. ४ उदक. ५ स्त्री. ६ मोठें घर. ७ कुटुंबवत्सल. ८ आखुड. ९ मोठें. १० कपटी. ११ चांगली. १२ विचार.

पुलेचित्तीं ॥ मागीलआठवधरावा ॥ ८६ ॥ जेंसकळविश्वाचेंनिजबीज ॥ तेंतुमचेंतुह्मापासींआहेसहज ॥ पत्रींलिहितह्मा नराज ॥ चांगयाउमंजह्मणोनी ॥ ८७ ॥ ऐसेंलिहूनितयाप्रती ॥ पाठविलेंसत्वरगती ॥ चांगयानंवाचितांचित्तीं ॥ अ नुभवतत्काळजाहला ॥ ८८ ॥ ह्मणेऐसाजोकांज्ञानसागर ॥ त्याचियाभेटीसजाऊंसत्वर ॥ मगआरूढोनिव्याघ्रावर ॥ सामर्थ्यथोरदाखविलें ॥ ८९ ॥ चौदाशेंशिऱ्यांचासमुदाव ॥ घेऊनचालिलाचांगदेव ॥ तोंइकडेअलकावतीसज्ञानदे व ॥ वैसलेहोतेभिंतीवरी ॥ १९० ॥ तयासिसांगतीलोकसत्वर ॥ एकअतीतआलाअसेथोर ॥ आरुढोनिव्याघ्रावर ॥ चाबूककेलासर्पाचा ॥ ९१ ॥ ऐसेंऐकोनियांवचन ॥ ज्ञानदेवासिकळलीखूण ॥ ह्मणतीचांगयाचेंआगमन ॥ जाहलें असेलवाटतें ॥ ९२ ॥ मगबैसलेहोतेभिंतीवरी ॥ तीसआज्ञाकेलीतेअवसरीं ॥ ह्मणतीचांगदेवबैसोनिव्याघ्रावरी ॥ ये तीलवकरीभेटावया ॥ ९३ ॥ घरासियेतीलसाधुसंत ॥ तूंहीसामोरेंचालत्वरित ॥ ऐकोनिज्ञानदेवाचीमात ॥ नवलअ द्भुतवर्तलें ॥ ९४ ॥ बैसलेहोतेजयावरी ॥ तेभिंतचिचालिलीअतिसत्वरीं ॥ कौतुकदेखोनिनरनारी ॥ आश्चर्यकरिती मनांत ॥ ९५ ॥ ग्रामाबाहेरयेतांचिजाण ॥ चांगदेवेंवोळखिलेंदुरून ॥ ह्मणेनिर्जीवासीचालविलेंजेण ॥ धन्यमहिमा नगुरूचें ॥ ९६ ॥ सजीवव्याघ्राचेबैसोनिपाठीं ॥ मीकायजातोंतयाचेभेटी ॥ मगखालींउतरूनउठाउठी ॥ लोटांग णींचालिले ॥ ९७ ॥ अभिमानहोतामनांत ॥ तोतत्काळचिजाहलागलित ॥ जेवींदृष्टीदेखतांअमृत ॥ औषधीलज्जित होताती ॥ ९८ ॥ कींभरताचापराक्रमदेखोनी ॥ मारुतीविस्मितअंतःकरणीं ॥ कींसीतेचेंरूपधरितांरुक्मिणी ॥ सत्य भामामनींलज्जित ॥ ९९ ॥ कींजांववतीचयास्वयंवरांतश्रीकृष्ण ॥ अस्वलाहातेंकरविलेंगायन ॥ तेंव्हांनारदाचाअभि मान ॥ गलितजाहलातत्काळीं ॥ २०० ॥ नातरीगायीगोपाळसत्यलोकासी ॥ विधिनेंचोरूननेलीजैसी ॥ श्रीकृष्णेंआ

१ समजूनघे. २ वाघावर बसून. ३ गोष्ट. ४ स्त्रीया व पुरुष. ५ लग्न समारंभांत. ६ ब्रह्मदेवानें.

णिकनिर्मिलीतैसीं ॥ विधिमानसींलजित ॥ १ ॥ तेवींज्ञानदेवेंचालविताभिंती ॥ चांगदेवआश्चर्यकरीचित्तीं ॥ ह्मणेहा साक्षातपांडुरंगमूर्ती ॥ सद्भावचित्तींधरियेला ॥ २ ॥ मगवटवृक्षाचेतळवटीं ॥ उभयतांच्याजाहल्याभेटी ॥ ज्ञानदेवा च्याऐकोनिगोष्टी ॥ चांगदेवपोटींसंतोषला ॥ ३ ॥ अद्यापित्या ठायांकारण ॥ विश्रांतिवटह्मणतीजाण ॥ तेथेंक्षणभरीबै सतांजाऊन ॥ तेसायुज्यसदनपावती ॥ ४ ॥ मगज्ञानदेवेंचांगयासीधरूनहातीं ॥ घेऊनआलेआश्रमाप्रती ॥ मुक्ताबा ईसहजस्थितीं ॥ मंगलस्नानकरीतसे ॥ ५ ॥ हेंचांगदेवासिकळतांजाण ॥ माघारागेलापरतोन ॥ तयासिमेल्यानिगु ण्याह्मणोन ॥ मुक्ताबाईवचनबोलिली ॥ ६ ॥ ऐसेंऐकोनितेअवसरीं ॥ चांगयाधांवूनिचरणधरी ॥ ह्मणेमातेतुजअंतरीं ॥ कळलेंकैसेंमजसांग ॥ ७ ॥ ऐसेंऐकोनिआदिमाया ॥ कायउत्तरदेतसेतया ॥ तूंमागेंगेलासिपरतोनियां ॥ ह्मणोनियां कळलेंमजलागीं ॥ ८ ॥ जरीगुरुकृपाअसतीतुजवरी ॥ तरीविकारनयेताअंतरीं ॥ भिंतीसकोनाढेतोसियापरी ॥ मानू निपुढेंयेतासी ॥ ९ ॥ जनींवर्नींहिंडतांगाय ॥ वस्त्रेंनेसतअसतीकाय ॥ त्यापशूऐसीचमीपाह्य ॥ तुजकांनयेप्रत्यया ॥ २१० ॥ ऐकोनिमुक्ताबाईचेंवचन ॥ चांगदेवेंदृढधरिलेचरण॥ मगज्ञानदेवासीजाऊनशरण ॥ त्याचाअनुग्रहघेत ला ॥ ११ ॥ साक्षात्परब्रह्ममूर्तिमंत ॥ त्याचामस्तकींपडतांहस्त ॥ चांगदेवजहालेअतिविरक्त ॥ देहममताटाकू नी ॥ १२ ॥ सकळअभिमानजाऊन ॥ निष्कलंकजहलेंमन ॥ चांगदेवेंधरूनिचरण ॥ स्तविलेंबहुज्ञानदेवा ॥ १३ ॥ धन्यअलकावतीस्थान ॥ मृत्युलोकींवसविलेंवैकुंठभुवन ॥ कींदुसरीचपंढरीनिर्माण ॥ जाहलीअसेभूमंडळीं ॥ १४ ॥ जेथेंज्ञानदेवाचीभक्ती ॥ तेथेंआलेरुक्मिणीपती ॥ त्याचेचरणमहीपती ॥ हृदयींचिंतीसर्वदा ॥ १५ ॥ स्वस्तिश्रीभक्त विजयग्रंथ ॥ ऐकतांतुष्टेलजगन्नाथ ॥ प्रेमळऐकाभाविकभक्त ॥ द्वाविंशतितमाध्यायरसाळहा ॥ २१६ ॥ श्री कृष्णार्पणमस्तु ॥ ॥ अध्याय ॥ २२ ॥ ॥ ओव्या ॥ २१६ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥

अध्याय २३ वा
नामदेव
देव टाळ वाजविती.
संत मंडळी

श्रीगणेशायनमः ॥ ॥ श्रीकंसांतकायनमः ॥ आजिदैवदशाधांवोनिसत्वरा ॥ पातलोश्रोतयाच्याघरा ॥ जेभक्तकथा
ऐकतांचतुरा ॥ अनुभवअंतराआलाकीं ॥ १ ॥ जेवींनिजांगेंशर्कराखातांदेख ॥ गोडीलागेअधिकाधिक ॥ तेवींभक्त
कथाऐकतांमुख ॥ अंतरींविवेकठसावे ॥ २ ॥ कींसुधारससेवितांलवडसवडी ॥ सकळव्याधिपळतीतांतडी ॥ तेवींभ
क्तकथेचीलागतांगोडी ॥ अविद्याधडपुढेंबाधेना ॥३॥ उदंडकथाआहेतसकळ ॥ परीहेंशांतिवृक्षाचेंअमृतफळ ॥ सेवूं
जाणतीभक्तप्रेमळ ॥ विकल्पजाळटाकूनी ॥ ४ ॥ भक्तकथाऐकूंजेह्मणती ॥ तेकळिकाळासिवशनहोती ॥ ह्मणोनि
सादरहोऊनिश्रोतीं ॥ अवधानप्रीतींमजद्यावें ॥ ५ ॥ मागिलेअध्यायींकथासुरस ॥ चांगदेवासिजाहलाउपदेश ॥ म
गएकदांसकळसंतएकादशीस ॥ पंढरपुरासचालिले ॥ ६ ॥ तंवअंत्यजयातींतआगळा ॥ वैष्णवभक्तचोखामेळा ॥ त
यासिप्रसन्नघनसांवळा ॥ अंतरींकळवळादेखोनी ॥ ७ ॥ मगजन्मभूमीपंढरींत ॥ कुटुंबसहराहिलातेथ ॥ हृदयींआठ
वोनिरुक्मिणीकांत ॥ नामस्मरणकरीतसे ॥ ८ ॥ स्नानकरूनिभीमातीरीं ॥ प्रदक्षिणाघालीसर्वपंढरी ॥ मगयेऊनि
यामहाद्वारीं ॥ लोटांगणघालितसे ॥ ९ ॥ आंतजाऊनघ्यावेंदर्शन ॥ हाअधिकारनाहींत्याकारण ॥ ह्मणोनिध्यानींआ
णोनिजगज्जीवन ॥ दुरूनिनमनकरितसे ॥१०॥ तंवकोणेएकेअवसरीं ॥ बैसलाहोतामहाद्वारीं ॥ तयासिदेखोनिदुरा
चारी ॥ कायबोलतीतंऐका ॥ ११ ॥ विठोबासितुझीअसतीप्रीती ॥ तरीराउळांतनेतातुजप्रती ॥ दृष्टीसनदेखतांरुक्मि
णीपती ॥ करिसीव्यर्थभक्तीकासया ॥१२॥ विप्रघरींनिपजलेंपक्वान्न ॥ त्याअनसुटपात्रींनबैसेश्वान ॥ तेवींपांडुरंगभक्ती
सअधिकारीजाण ॥ अंत्यजया ीनसेकीं ॥ १३ ॥ कींनृपवराचेंभोगमंदिरीं ॥ भणगाप्रवेशलकेंशियापरी ॥ तेवींचोखामे
ळ्यासिराउळांतरीं ॥ जातांनयेचीसर्वथा ॥ १४ ॥ नातरीनिर्दैवीफिरतांरानोरानीं ॥ तयासिकल्पतरुनादिसेनयनीं ॥

१ मनाच. २ सदसद्विचार. ३ गडबडीनें. ४ जलद. ५ अज्ञान. ६ खरी. ७ संशय, कुकल्पना. ८ चांडाळजातींत. श्रेष्ठ. ९ देवळामध्यें. १० ब्राह्मणांच्या घरीं [illegible]

तेवींचोखामेळयासिचक्रपाणी ॥ नदिसेनयनींसर्वथा ॥ १५ ॥ कींअमृतकुंडपाहावयादृष्टी ॥ आयुष्यहीनव्यर्थचिलाळ
घोंटी ॥ तेवींराउळींअसोनिजगजेठी ॥ तुजनव्हेचिभेटीसर्वथा ॥ १६ ॥ ऐसेंऐकूनियांवचन ॥ तयासिकेलेंसाष्टांग न
मन ॥ ह्मणेमायबापमजयेवढेंभूषण ॥ व्यर्थकासयापाहिजे ॥ १७ ॥ उंचलक्षगांवेंवासरमणी ॥ दुरूनिसांभाळीजैसा
कमळणी ॥ तेवींराउळींअसोनिचक्रपाणी ॥ माझासांभाळकरितसे ॥ १८ ॥ कींदोनलक्षगांवेंनिशापती ॥ परीत्याचीचं
कोरावरीअत्यंतप्रीती ॥ तेवींअनाथकृपामूर्ती ॥ माझेंस्मरणकरितसे ॥ १९ ॥ नातरीकांसवीआपुलियापिलियां
सी ॥ दुरूनिसांभाळकरीजैसी ॥ तेवींआपुलेदासांसिहृषीकेशी ॥ कृपादृष्टींपाहातसे ॥ २० ॥ अखंडअसतांसन्निध
पाहीं ॥ जरीप्रीतीनसलीत्याचेठायीं ॥ तरीनिकटवासकरूनिकाहीं ॥ सार्थकनाहींसर्वथा ॥ २१ ॥ ऐसेंबोलोनित्या
अवसरा ॥ सत्वरगेलानिजमंदिरा ॥ हृदयींआठवूनिरुक्मिणीवरा ॥ भजनकरीसप्रेमें ॥ २२ ॥ तंवरात्रींयेऊनिपंढरी
नाथ ॥ चोखामेळयासिकायबोलत ॥ आजमीआपुलेराउळांत ॥ नेतोंत्वरिततुजलागीं ॥ २३ ॥ ऐसेंबोलोनिरुक्मिणीपती
॥ तयासिसत्वरधरिलेंहातीं ॥ अंतरगाभारांनिजप्रीतीं ॥ घेऊनिगेलातेधवां ॥ २४ ॥ आपुलेजीवींचेंनिजगुज ॥ चोख्या
सिसांगेगरुडध्वज ॥ ह्मणेतुजवांचोनिक्षणेकमज ॥ नकंठेचीसर्वथा ॥ २५ ॥ नामयासवेंकरितांभोजन ॥ कींआवडीसेवि
तांअमृतपान ॥ तेवेळींतुझीआठवण ॥ माझियामनांतहोतसे ॥ २६ ॥ ऐसेंबोलतांहृषीकेशी ॥ चोखालागलाचरणां
सी ॥ ह्मणेतूंअनाथनाथह्मणविसी ॥ लळेपाळिशीदासांचे ॥ २७ ॥ ऐसासंवादतेअवसरीं ॥ पुजारीऐकेनिजोनिद्वारीं ॥
मगविस्मितहोऊनिअंतरीं ॥ उठिलाझडकरीतेधवां ॥ २८ ॥ मगआणिकांसिसाक्षबोलावूनी ॥ वृत्तांतसांगेतयालागो
नी ॥ ह्मणेचोख्याऐसादुसराकोणी ॥ चक्रपाणीसीबोलतो ॥ २९ ॥ साक्षात्परब्रह्मवैकुंठवासी ॥ अंत्यजेंजाऊनिशिव

१ सूर्य. २ देवळांत. ३ चंद्र. ४ चकोर पक्षी. ५ जवळराहून. ६ मनांतील गुह्यार्थ. ७ पायांस. ८ दीनांचे रक्षण करणारा. ९ ह्मणी. १० चोखा महार.

ळाल्यासी ॥ द्वारासिकुलुपेंअसोनतैसीं ॥ गेलातोकैसाकळेना ॥ ३० ॥ वस्त्रेंभूषणेंदेवावर ॥ तयासिशिवलाअंत्यजनर ॥
बुडालाब्राह्मणआचार ॥ कैसाविचारकरावा ॥ ३१ ॥ जैसापें.र्णिमेचानिशापती ॥ अतिसोज्वळत्याचीकांती ॥ मगरा
हुयेऊनसत्वरगती ॥ आलिंगनप्रीतींदेतसे ॥ ३२ ॥ नातरीअमावास्येचावासरमणी ॥ सत्वरचालतांदेखोनिगगनीं ॥
त्यासिअकस्मातकेतुयेऊनी ॥ कळंकलावीनिजतेजा ॥ ३३ ॥ तेवींषड्गुणैश्वर्यरुक्मिणीपती ॥ श्रुतिशास्त्रंजयासिवर्णि
ती ॥ त्यासिअंत्यजयेऊनिरात्रीं ॥ भेटतोप्रीतींनिजप्रेमें ॥ ३४ ॥ ऐसियासउपायकवण ॥ कैशारीतींनिवारेविघ्न ॥ ए
कह्मणतीबोलावून ॥ तयासिपुसावेंसत्वर ॥ ३५ ॥ मगकुलुपक.ढोनिसत्वरगती ॥ चोख्यासिवृत्तांतअवघेपुसती ॥ ह्मण
तीराउळींआलासकैशारीतीं ॥ तेंसांगनिश्चितींआह्मासी ॥ ३६ ॥ ऐकोनिबोलेचोखामेळा ॥ ह्मणेमीतुमचालेंकवळा ॥
मजहातींधरूनिघनसांवळा ॥ आणीराऊळाबळेंचि ॥ ३७ ॥ आतांअन्यायघालोनिपोटीं ॥ मजवरीकराकृपादृष्टी ॥ ऐसें
ह्मणूनउठाउठी ॥ निघताजःहलातेधवां ॥ ३८ ॥ मगपुजारीतयासिवचनबोलत ॥ तुवांनराहावेंपंढरींत ॥ येथेंअसतां
पंढरीनाथ ॥ आणितोराउळांततुजलागीं ॥ ३९ ॥ ह्मणोनिचारपाउलेंदूरी ॥ राहावेंचंद्रभागेचेपैलतीरीं ॥ नाहींतरी
शिक्षाझडकरी ॥ तुजनिर्धारींकरूंआह्मी ॥ ४० ॥ तुवांथोरकेलाअन्याय ॥ बाटवूनिटाकिला.देवाधिदेव ॥ यादुरितेंक
रूनिरौरव ॥ भोगणेंलागेलतुजलागीं ॥ ४१ ॥ ऐसेंबोलतांद्विजवर ॥ मगचोखादेतसेप्रत्युत्तर ॥ ज्याबाटविलारुक्मि
णीवर ॥ हामिथ्याविचारबोलतसां ॥ ४२ ॥ तरीअंत्यजंआणिब्राह्मण ॥ दोघींगंगेंतकेलेंस्नान ॥ हेंदेखतांगंगेसीदूष
ण ॥ ठेवूंनयेसर्वथा ॥ ४३ ॥ कींचोखाळशाटेजीक्षिती ॥ तिजवरचालतीसकळयाती ॥ तीसविटाळजाहलाकैशारीतीं ॥
कवणेंशास्त्रींलिहिलें ॥ ४४ ॥ कींदुर्जनासिस्पर्शतांपवन ॥ त्यासनलागेत्याचाअवगुण ॥ मगवायांचिविकल्पधरूनि

१ चंद्र. २ स्वच्छ प्रकाशमान. ३ सूर्य. ४ आकस्मात. ५ वेद. ६ देवळात कोणत्या मार्गाने आलास. ७ [illegible]. ८ पापामुळे. ९ नरकवास. १० भ्रष्ट केला. ११ [illegible].

मन ॥ वायूसदूषणठेवणें ॥ ४५ ॥ कांसौंदणीआणिरांजणांत ॥ आकाशबिंबलेंदेखोनित्वरित ॥ परीत्यादोहींतअसो
निअलिप्त ॥ गुंतोनिनिश्चितनराहे ॥ ४६ ॥ तेवींदेवाधिदेवरुक्मिणीपती ॥ त्यासिसाक्षित्यासकळयंती ॥ तयासिवि
टाळकैंशारीतीं ॥ तुमचेचित्तींभासतो ॥ ४७ ॥ अनंतब्रह्मांडेंभरूनजाणा ॥ अलिप्तअसेवैकुंठराणा ॥ तरीवाउंचविक
ल्पधरूनिमना ॥ होतसांदूषणाअधिकारी ॥ ४८ ॥ ऐसेंऐकतांदृष्टांतवचन ॥ क्रोधयुक्तबोलतीब्राह्मण ॥ सकळयातींत
नीचमलिन ॥ आह्माज्ञानसांगतसे ॥ ४९ ॥ शलभआपुल्याशहाणपणेंकरून ॥ गरुडासिशिकवितोउड्डाण ॥ कींअजो
पालकयेऊन ॥ बृहस्पतीसीज्ञानसांगे ॥ ५० ॥ कींसुवर्णापुढेंबेगडसवेग ॥ दाखवीआपलीझगमग ॥ कींशेषापुढेंइत
रनाग ॥ मणिभूषणदाखविती ॥ ५१ ॥ कींऐरावतापुढेंइतरवारणें ॥ करूनदाखवितीस्थिरगमन ॥ कींशंकरापुढेंइतरगण
तांडवकरूनदाखविती ॥ ५२ ॥ कींवासरमणीसदेखोनिसहज ॥ त्यापुढेंखद्योतमिरवीतेज ॥ कींअगस्तीसदेखोनिस
हज ॥ पयोब्धिगर्जनाकरितसे ॥ ५३ ॥ तेवींआह्मीब्राह्मणउंचवर्ण ॥ सर्वशास्त्रींअसतांनिपुण ॥ तूंनीचजातीअंत्यज
होऊन ॥ आह्मासिज्ञानसांगसी ॥ ५४ ॥ आतांभमिरथीचेपैलतीरीं ॥ जाऊनराहावेंत्वांसत्वरीं ॥ उदयीकदृष्टींदेखि
लाजरी ॥ मगशिक्षावरीपावसील ॥ ५५ ॥ शब्दऐकोनिद्विजांचा ॥ चोखामेळाबोलेवाचा ॥ ह्मणेमायबापसेवकमी
तुमचा ॥ झाडवानसाचाह्मणवितों ॥ ५६ ॥ बहुतदिवससांभाळकेला ॥ आतांभवंडोनिदेतांमजला ॥ ऐसेंह्मणूनियां
डोळां ॥ अश्रुपातलोटले ॥ ५७ ॥ ह्मणेकृपावंतविठ्ठलमाये ॥ आजपासूनिअंतरलेपाये ॥ माझेंप्राक्तनबलवंतआहे ॥
करावेंकायेतयासी ॥ ५८ ॥ ऐसेंह्मणोनितेअवसरीं ॥ घरासिगेलाअतिसत्वरीं ॥ हरिरूपआठवूनिअंतरीं ॥ स्मर
णकरीनिजप्रेमें ॥ ५९ ॥ कांतेसिसांगोनिवृत्तांत ॥ ह्मणेआह्मासिउबगलापंढरीनाथ ॥ आतांपैलतीराजाऊनित्वरि

१ वर्णो धुण्याचें स्थान. २ जात, धर्म. ३ टोळ. ४ धनगर. ५ तेज. ६ इंद्राचा हत्ती. ७ हत्ती. ८ नशीब.

अ
॥२

त ॥ तेथेंचराहूंउभयतां ॥ ६० ॥ मगसन्मुखलक्षूनिदेउळा ॥ पैलतीरींबांधिलीदीपमाळा ॥ तेथेंराहूनिचोखामेळा ॥ ह्रदयींघननीळाचिंतितसे ॥ ६१ ॥ अद्यापियात्रेसजातीकोणी ॥ तेदीपमाळादेखतीनयनीं ॥ तेस्थळींभक्तशिरोमणी ॥ उदासहोऊनिराहिला ॥ ६२ ॥ ध्यानांतआणूनिरुक्मिणीपती ॥ भजनकरीसप्रेमयुक्ती ॥ ह्मणेदेवेंमोकलोनिमजप्रती ॥ टाकिलीप्रीतीदिसताहे ॥ ६३ ॥ तंवएकेदिवसींभक्तप्रेमळ ॥ भोजनकरीचोखामेळ ॥ तोंअकस्मातयेऊनिघननीळ ॥ बैसलेतत्काळसांगातें ॥ ६४ ॥ निंबाचियावृक्षाखालीं ॥ पडलीहोतीदाटसाउली ॥ त्याछायेसिबैसोनिवनमाळी ॥ चोख्यासंगेंजेविती ॥ ६५ ॥ तोंकांहींकार्यासतेअवसरीं ॥ तेथेंअकस्मातआलापुजारी ॥ उभाठाकोनिनिमिषभरीं ॥ दुरूनकौतुकपाहातसे ॥ ६६ ॥ तोंदहींउसळोनिअकस्मात ॥ वाढितांखालींपाडिलेंत्वरित ॥ कातेसिह्मणेअन्यायबहुत ॥ घडलातूतेंजाणपां ॥ ६७ ॥ सवेंजेवितोरुक्मिणीवर ॥ तयाचाभरलासेपीतांबर ॥ ऐसेंकेकूनियांद्विजवर ॥ अंतरींविस्मितजाहला ॥ ६८ ॥ मगकावळ्यासिह्मणेतेवेळीं ॥ निंबोळ्याचाखूनिटाकिसीखालीं ॥ येथेंबैसलेवनमाळी ॥ त्यांच्याअंगासीलागती ॥ ६९ ॥ तरीयेथोनिउठोनित्वरित ॥ आणिकेशाखेवरीबैसेनिश्चित ॥ ऐसेंबोलतावैष्णवभक्त ॥ पुजारीमनांतसंतापला ॥ ७० ॥ ह्मणेआह्मासिदेखोनिदृष्टी ॥ मिथ्याबोलतोआचाटगोष्टी ॥ अंत्यजासवेंजगजेठी ॥ कासयासाठींजेविला ॥ ७१ ॥ मगचोख्याजवळीविप्रत्वरित ॥ धांवूनिआलाअकस्मात ॥ एकचफराकमारूनिमुखांत ॥ गेलात्वरितझडकरी ॥ ७२ ॥ स्नानकरूनभीमातीरीं ॥ ब्राह्मणगेलादेउळाभीतरीं ॥ कौतुकदेखोनितेअवसरीं ॥ आश्चर्यकरीमनांत ॥ ७३ ॥ विटेवरीउभाशार्ङ्गधर ॥ त्याचादह्यानेंभरलापीतांबर ॥ ऐसेंदेखोनिद्विजवर ॥ श्रीमुखसत्वरविलोकी ॥ ७४ ॥ तोंदेवाचागालसुजलाजाण ॥ दोनीनिडारिलेअसतीनयन ॥ ब्राह्मणमनींविस्मितहोऊन ॥ अंत

---

१ भक्तांमध्यें मुख्य, श्रेष्ट.२ क्षणभर उभा राहून.३ आश्चर्यभरित.४ दुसऱ्या फांदीवर, खांदीवर.५ चोखामेळयाचे पंक्तीस बसून.६ आंसवाच्या योगानें आरक्त झालेले. ७ नेत्र ,डोळे.

रीखूणपावला ॥ ७५ ॥ ह्मणेम्यागांजिलेंचोख्यासी ॥ तेदेवेंसाक्षदाविलीमजसी ॥ जेवीं दुर्जनेंगांजितांबाळकासी ॥ तेंदुःखमातेसीझोंबत ॥७६॥ तेवींभक्तांचेंकरितांछळण ॥ दुःखीहोतसेजगज्जीवन ॥ मगअभक्तांसिशिक्षाकरून ॥ वा ढवीमहिमानदासांचें ॥ ७७॥ ऐसाविवेककरूनअंतरीं ॥ पुजारीपातलाभीमातीरीं ॥ चोख्यासिह्मणेतेअवसरीं ॥ रा उळांतरींचालआतां ॥ ७८ ॥ नेणतांभक्तीचेंमहिमान ॥ म्यांव्यर्थचिकेलेंतुझेंछळण ॥ जेवींअमूल्यहिऱ्यासीमारूनघ ण ॥ आगिलाशिणआपणासी ॥७९॥ तुजमीशिक्षाकेलीयेथ ॥ तोंराउळींशिणलेपंढरीनाथ ॥ गालसुजलादेखोनिम नांत ॥ भयभीतमीजाहलों ॥ ८० ॥ तरीआतांनिजभक्तराया ॥ सत्वरचलावेंतयाठायां ॥ कांहींउपकारकरूनियां ॥ पंढरीरायानोपवावें ॥८१॥ मगचोख्यासिधरूनियांहातीं ॥ पुजारीआलाराउळाप्रती ॥ दृष्टींदेखतांरुक्मिणीपती ॥ सं तोपचित्तींजाहला ॥ ८२ ॥ देवासिदेतांआलिंगन ॥ चित्तासवाटलेंसमाधान ॥ सुजलेंहोतेंहरीचेंवदन ॥ तेंवोहटोनि गेलेंतत्काळ ॥८३॥ निजभक्तांच्यावियोगदुःख ॥ शिणलेहोतेवैकुंठनायक ॥ भेटहोतांचतात्कालिक ॥ अपारसुख पावले ॥ ८४ ॥ तेंपासोनिचोखामेळा ॥ उदासराउळींयेऊंलागला ॥ जेवींगंगेनेंअंगिकारिला ॥ तोपवित्रनालाजाहला कीं॥८५॥ संतसाधुवैष्णवजन ॥ आनंदेंनिर्भरजाहलेंमन ॥ ह्मणतीनिजभक्तांचाअभिमान ॥ जगज्जीवनेंधरियेला ॥८६॥ आणिकएकचरित्रऐक ॥ रुक्मिणीसह्मणतीवैकुंठनायक ॥ आजिबहुनआलाआह्मासीटणक ॥ रगडीक्षणएकमजलागीं॥ ॥ ८७॥ ऐसेंबोलतांचक्रपाणी ॥ हांसूनउत्तरदेतरुक्मिणी ॥ ह्मणेकवणकार्यकरूनी ॥ आलेतसदनींलवलाहें ॥ ८८ ॥ सांवत्याचाखुरपोनिआलेतिमळा ॥ ह्मणोनिशिणलेतिभक्तवत्सला ॥ कींकबीराचेमागींविणिलाशेला ॥ सप्रेमकळवळा देखूनी ॥ ८९ ॥ कींनामयाचेंशाकारिलेंघर ॥ नातरीलहुळासिजाऊनिआलेतिसत्वर ॥ कींज्ञानदेवबैसलेज्याभिंतीव

---

१ तोंड. २ बरें झालें. सूज उतरली. ३ घाटें, कालवा. ४ श्रम. ५ खणून उकरून.

र ॥ तेवोढितांसाचारशिणलेती ॥ ९० ॥ किंवाचोस्याचींढोरेंवोढिलींकाय ॥ तेणेंचिशिणलेहातपाय ॥ कींजोग्याच्याधां
वेण्यालवलाह्य ॥ तांतडीकरूनआलेती ॥ ९१ ॥ ऐकूनिरुक्मिनणीचेंवचन ॥ कायबोलतीजगज्जीवन ॥ आजिप्रातःका
ळापासून ॥ सारिलेंदळणजनीचें ॥ ९२ ॥ नामयाचेघरींबहुत ॥ पाहुणेआलेसाधुसंत ॥ ह्मणोनिआह्मींजाऊनत्वरित ॥
साधिलाकार्यार्थलवलाहें ॥ ९३ ॥ घरींकामाचीआडाडी ॥ जनीसझालीअनितांतडी ॥ मगघागरघेऊनित्वरेंसवडीं ॥
उदकदेव्हडीवाहिलें ॥ ९४ ॥ झाडाझाडकरितांदासीजनी ॥ आह्मीटाकिलाकेरभरूनी ॥ चारिहातेंधुणेंकरूनी ॥ सां
ळीकांडोनीदीधल्या ॥ ९५ ॥ ऐसेंबोलतांवनमाळी ॥ विस्मितजाहलीभीमकबाळी ॥ मस्तकठेऊनियांचरणकमळीं ॥
श्रीमुखन्याहाळीप्रीतीनें ॥ ९६ ॥ अरंळसुमनाचेशेजेवरी ॥ पर्यंकींपहुडलेश्रीहरी ॥ रुक्मिणीबैसोनिशेजारीं ॥ चरण
चुरीस्वहस्तें ॥ ९७ ॥ आणिकएेकानवलपरी ॥ कोणेएकेअवसरीं ॥ नामदेवगरुडपारीं ॥ कीर्तनींउभाराहिला ॥ ९८ ॥
मागेंह्मणावयाउभानाहींकोणी ॥ मगसत्वरपावलेचक्रपाणी ॥ स्वहस्तेंटाळघेऊनी ॥ वाजवीतउभेराहिले ॥ ९९ ॥ वै
ष्णवभक्तदेखोनिनयनीं ॥ आश्चर्यकरितीअंतःकरणीं ॥ इंद्रादिकसुरवरयेऊनी ॥ पुष्पवृष्टीकरिताती ॥ १०० ॥ आ
णिकरूपधरूनिश्रीपती ॥ कीर्तनरंगींनृत्यकरिती ॥ तोंपीतांवरफिटोनिअवचितीं ॥ पडलाक्षितीतेधवां ॥ १ ॥ सप्रेमभु
ललेजगज्जीवन ॥ किंचितूनाठवेदेहभान ॥ तटस्थजाहलेवैष्णवजन ॥ कोणीवचननबोलती ॥ २ ॥ मगज्ञानदेवेंधरू
निकर ॥ उभकेलाशार्ङ्गधर ॥ देवांसिहांसोनिबोलेउत्तर ॥ तेंपरिसाचतुरभाविकहो ॥ ३ ॥ तुह्मींसर्वज्ञह्मणवितांचतु
र ॥ आजिकीर्तनींफिटलापीतांबर ॥ आतांसावधहोऊनिसत्वर ॥ नेसाअंबरदेवराया ॥ ४ ॥ ऐसेंवचनऐकून ॥ कायबो
लिलाजगज्जीवन ॥ माझेठायींमानापमान ॥ नाहींचजाणसर्वथा ॥ ५ ॥ सांडोनिलज्जामीतूंपण ॥ सांडूनिलौकिकदेहभा

---

१ खरोखर. २ रथुगात. ३ घाई. ४ ओढाताण. ५ गडबडीनें. ६ साळींचें भात. ७ मृदु फुलांच्या शय्येवर. ८ विसरले. ९ मनात. १० देव. ११ बुद्धी. १२ वस्त्र.

न ॥ सांडोनिदेवपणाचाअभिमान ॥ कीर्तनरंगींनाचतसे ॥ ६ ॥ नामयाचेंप्रेमजैशियारीतीं ॥ तैसान्विमीहोयश्रीप
ती ॥ जेवींदर्पणींमुखजैसेंपाहाती ॥ तैसेंचरीतींदावितसे ॥ ७ ॥ कांऋतुत्रययेतांचिदेख ॥ आकाशदिसेतयासारिख ॥ तै
शाचरीतींमीवैकुंठनायक ॥ भक्तांसारिखाहोतसें ॥ ८ ॥ ऐसासंवादकरितांसत्वर ॥ तोंअकस्मातपातलाभक्तकबीर ॥ मग
उभेठाकूनिवैष्णववीर ॥ आलिंगनदीधलेंतयासी ॥ ९ ॥ वाराणसींतकबीरसंत ॥ पंढरपुरांतनामाभक्त ॥ यांचींदेवासअ
त्यंतप्रीत ॥ शुद्धभावार्थदेखोनी ॥ १० ॥ धन्यपंढरीवैकुंठनगर ॥ जेथेंनामयाचाकीर्तनगजर ॥ जीवन्मुक्तअवघेनारीन
र ॥ असतीसाचारनिजप्रेमें ॥ ११ ॥ गरुडटकेनिशाणभेरी ॥ विणेवाजतीमंजुळस्वरीं ॥ टाळियापिटोनियांगजरीं ॥ स्वा
नंदमेळींडुल्लती ॥ १२ ॥ मगपंचप्राणउजळोनिज्योती ॥ रुक्मिणीघेऊनआलीआरती ॥ नामयानेंवोंवाळूनिश्रीपती ॥
दंडवतप्रीतींघातलें ॥ १३ ॥ निजभक्तांसिबोलेशार्ङ्गधर ॥ आजकीर्तनरंगआलाफार ॥ वचनऐकोनिज्ञानेश्वर ॥ का
यउत्तरदेतसे ॥ १४ ॥ टाळघेऊनपांडुरंगें ॥ उभेठाकलेनामयामागें ॥ ह्मणोनिबोळंगलेसकळरंगें ॥ प्रेमअंतरंगेंदेखो
नी ॥ १५ ॥ भास्करेंदीपिकाधरिलीपाहे ॥ तेथेंप्रकाशासिउणेंकाये ॥ कींहिमकरंविंजणावारितांपाहे ॥ उष्णउबा
राकोठोनी ॥ १६ ॥ समुद्रनिजांगेंवाहातजीवन ॥ मगरांजणींउदकनराहेउण ॥ कींपर्जन्येंघालितांसंमार्जन ॥ को
रडेंस्थळनराहे ॥ १७ ॥ लक्ष्मीस्वयंपाककरीजेथ ॥ सकळरुचीत्रोळंगतीतेथ ॥ कामधेनुस्वयेंमंथनकरित ॥ तरीपुरेनव
नीतत्रिभुवनीं ॥ १८ ॥ तेवींनिजांगेंरुक्मिणीकांत ॥ नामयामागेंगाऊंलागत ॥ मगरंगयावयाकायसीमात ॥ आश्च
र्यचित्तांतकरीतसां ॥ १९ ॥ ज्ञानदेवाचेंवचनऐकोन ॥ हांसोंलागलेजगज्जीवन ॥ ह्मणेआमुचेजीवीचोनिजखूण ॥ तु
ह्मांकारणकळतसे ॥ १२० ॥ मगसकळांवांटोनिखिरापती ॥ राउळींप्रवेशलेरुक्मिणीपती ॥ कबीरभक्तेंयेऊनएकांतीं ॥

१ आरशांत. २ हिंवाळा, उन्हाळा व पावसाळा. ३ काशीक्षेत्रांत. ४ जीवंत असून मुक्त. ५ मनांतील शुद्ध प्रेम. ६ सूर्यानें. ७ चंद्र. ८ उदकाचा प्रवाह ९ स्थान

लोटांगणप्रीतींघातलें ॥ २१ ॥ आज्ञामागोनिरुक्मिणीवरा ॥ कबीरचालिलारामेश्वरा ॥ ध्यानींआठवूनिश्रीरघुवीरा ॥ मार्गसत्वरक्रमीतसे ॥ २२ ॥ तंववाटेसिदेखिलेंएकनगर ॥ तेथेंराहिलावैष्णववीर ॥ रात्रींमांडिलाकीर्तनगजर ॥ आनंदेंनिर्भरहोऊनी ॥ २३ ॥ श्रवणाआलेबहुतजन ॥ ऐकोनिसकळजाहलेतल्लीन ॥ त्यांतजीवाआणितत्वादोघेब्राह्मण ॥ परमसज्ञानअसतीकीं ॥ २४ ॥ ह्मणतीधन्यकबीरवैष्णवदास ॥ सिद्धांतज्ञानीचतुरविशेष ॥ तरीसद्भावेंशरणजाऊनितयास ॥ घेऊंउपदेशउभयतां ॥ २५ ॥ मगजीवातत्वादोघेजण ॥ कबीरापासींआलेजाण ॥ सद्भावेंघालोनिलोटांगण ॥ ह्मणतीआह्मासिपावनकरावें ॥ २६ ॥ शुद्धभावदेखोनिअंतरें ॥ कृपाकेलीतयांवर ॥ मस्तकींठेवूनियांकर ॥ अनुग्रहसत्वरदीधला ॥ २७ ॥ मगरामेश्वरादिदक्षिणतीर्थ ॥ सकळपाहुनिकबीरभक्त ॥ वाराणसीसगेलात्वरित ॥ अनुतापयुक्तेधवां ॥ २८ ॥ तोंइकडेजीवातत्वादोघेजण ॥ बंधुउभयतांअसतीजाण ॥ तयांसिनिंदितीसकळब्राह्मण ॥ नघेतीदर्शनसर्वथा ॥ २९ ॥ वाळींतघालोनितयांप्रती ॥ एकमेकांसीकायबोलती ॥ यांसिसोयरीकजेकरिती ॥ तेअविंधंपंक्तींबैसती ॥ ३० ॥ साक्षात्कबीरयवनज्ञानी ॥ त्याचाअनुग्रहहोतांक्षणीं ॥ ब्रह्मकर्मासिबोललावूनी ॥ सिद्धांतज्ञानींविनटले ॥ ॥ ३१ ॥ ऐसेंबोलतीसकळपिशुन ॥ परितेनायकतीतयांचेंवचन ॥ ह्मणतीजातीसीकायकारण ॥ सद्गुरुचरणउपासितां ॥३२॥ तंवएकाचापुत्रजाहलाथोर ॥ एकाचीकन्याउपवर ॥ ह्मणोनिजाहलेचिंतातुर ॥ चित्तींविचारआठवेना ॥ ३३ ॥ कन्येसीवरनमिळेजाणूनी ॥ वधूनमिळेचपुत्रालागूनी ॥ मगवाराणसीसजाऊनी ॥ कबीरापासींसांगितलें ॥ ३४ ॥ अंतरसाक्षकमालतात ॥ नसांगतांचकळलावृत्तांत ॥ ह्मणेआमुचाउपदेशघेतलात्वरित ॥ घातलेंवाळींतह्मणोनी ॥ ॥ ३५ ॥ मगजीवातत्वासिकबीरभक्त ॥ ह्मणेमाझेंवचनऐकात्वरित ॥ तुह्मीउभयतांआपुल्यांत ॥ शरीरसंबंधकरावा ॥ ३६ ॥ सांडो

---

१ जन्ममरणापासून मुक्त. २ मनांत. ३ ज्ञानोपदेश दिल्हा. ४ कामीस. ५ पश्चात्तापानें. ६ जाती बाहेर ठेवून. ७ यवनांच्या मालेंत गणले जातील. ८ चरणसेवा करितां

निनिजकर्माचेंभय ॥ सोयरीककरानिःसंशय ॥ ऐसेंह्मणतांसद्गुरुराय ॥ अवश्यह्मणतीब्राह्मण ॥ ३७ ॥ मगकबीरह्म
णेतयांलागूनी ॥ जरीविश्वासधरालमाझेवचनीं ॥ तरीतत्काळअरिष्टनिरसोनी ॥ सायुज्यसदनींपावाल ॥ ३८ ॥ मग
वंदोनिसद्गुरुचरण ॥ सत्वरनिघालेदोघेब्राह्मण ॥ आपुल्यास्वदेशासयेऊन ॥ धरिलेंलग्नेंधवां ॥ ३९ ॥ लग्नतिथीकरू
निनेमस्त ॥ साहित्यासिलागलत्वरित ॥ वृत्तांतऐकोनिनगरांत ॥ आश्चर्यवाटलेंसकळांसी ॥ १४० ॥ आपुलेंमुखेंमंत्र
ह्मणून ॥ केलेंपुत्राचेंमौंजीबंधन ॥ उदयीकदोघांचेंठावावेंलग्न ॥ निश्चयमनींहाकेला ॥ ४१ ॥ ॥ मगसकळमिळूनब्रा
ह्मण ॥ तयांसिपुसतीवर्तमान ॥ तुह्मांसिसोयरामिळालाकोण ॥ उदयीकलग्नकैसेंधरियेलें ॥ ४२ ॥ ऐसेंबोलतांद्विजवर ॥
तेकायदेतीप्रत्युत्तर ॥ आमचेंअह्मींवधुवर ॥ आहेतीसाचारउभयतां ॥ ४३ ॥ पशुपक्षीजयारीतीं ॥ तैसीचअसेआमची
यांती ॥ ऐसीऐकोनीवचनोक्ती ॥ आश्चर्यकरितीधरामर ॥ ४४ ॥ ह्मणतीयांसिवाळीतांसाचार ॥ तरीआतांचहोईलव
र्णसंकर ॥ निमित्तयेईलआपणावर ॥ क्षोभेलईश्वरनिर्धारें ॥ ४५ ॥ सद्गुरुचरणींविश्वासधरून ॥ याणींटाकिलेंकर्मठपण ॥
आह्मासिनिर्णयकळलापूर्ण ॥ पाहिलेंकसूनमनयांचें ॥ ४६ ॥ मगजीवातत्वांसबोलावून ॥ तयांसिह्मणतीसकळब्राह्मण ॥
आह्मीसोयरीकतुह्मालागून ॥ स्वइच्छेनेंदेतसों ॥ ४७ ॥ तंवकन्येसिवरनेमून ॥ पुत्रासिवधूविचारून ॥ सकळब्राह्मणीं
साहित्यकरून ॥ केलींलग्नेंनयांचीं ॥ ४८ ॥ मगउभयतांजाऊनवाराणसी ॥ वृत्तांतसांगीतलाकबीरासी ॥ वचनऐकोनी
निजमानसीं ॥ सद्गुरुनाथसंतोषले ॥ ४९ ॥ पुढिलेआध्यायींकथागहन ॥ पद्मनाभचरित्रअतिपावन ॥ महीपतीह्मणेस
भाग्यसज्ञान ॥ देवोतअवधाननिजप्रीतीं ॥ १५० ॥ स्वस्तिश्रीभक्तविजयग्रंथ ॥ ऐकतांतुष्टेलजगन्नाथ ॥ प्रेमळऐकाभा
विकभक्त ॥ त्रयोविंशाध्यायरसाळहा ॥ १५१ ॥ ॥ श्रीकृष्णार्पणमस्तु ॥ ॥अध्याय ॥ २३ ॥ ओव्या ॥ १५१ ॥ ७ ॥

१ संकट. २ सायुज्यता मुक्ति. ३ जामात. ४ जात. ५ ब्राह्मण. ६ ब्राह्मणांचा आचार. ७ काशीस. ८ गंभीर. ९ मोक्षदायक. १० चित्त.

अध्याय २५ वा
कबिरपत्नी.
तुळसीदास वाणी
देव
कबीर

श्रीगणेशायनमः ॥ ॥ श्रीगोपालकृष्णायनमः ॥ जयभीमातीरवासीरुक्मिणीरमणा ॥ भक्तजनपालकानारायणा ॥
जडमूढतारकापतितपावना ॥ जगज्जीवनाआदिपुरुषा ॥ १ ॥ दोनीकंरठेऊनिकटीं ॥ उभाराहिलासिजगजेठी ॥ ना
साग्रीठेऊनिदिठी ॥ पाहासीवाटभक्तांची ॥ २ ॥ अंबरीषाच्याकैवारेंसत्वर ॥ घेतलेदाहाअवतार ॥ नानाचरित्रेंअपा
र ॥ केलींसाचारस्वलीलें ॥ ३ ॥ अतांकरठेऊनिजचंर्नी ॥ उभाराहिलासिचक्रपाणी ॥ भक्तमहिमाप्रकटकरूनी ॥ ला
विलेंध्यानींजडजीवां ॥ ४ ॥ यातीकुळनपाहासी ॥ नामयासवेंजेविलासी ॥ चोख्याचींढोरेंवोढिसी ॥ शेलेविणिसीक
बीराचे ॥ ५ ॥ त्यांचींचरित्रेंअतिअद्भुत ॥ तूंचिवदविसीयथार्थ ॥ आतांश्रोतेहोसावधचित्त ॥ कराश्रवणांतनिजप्रीतीं
॥ ६ ॥ मागिलेअध्यायींनिरूपण ॥ जीवातत्वादोघेब्राह्मण ॥ कबीरापासींसत्वरयेऊन ॥ जाहलेंवर्तमानसांगीतलें ॥
॥ ७ ॥ कबीरभक्तअतिप्रेमळ ॥ उदासविरक्तसर्वकाळ ॥ सांडोनिचित्ताचीतळमळ ॥ करीनिश्चळरामभजन ॥ ८ ॥ चि
त्तींनाहींआशापाश ॥ शेणसुवर्णसारिखेंचदिस ॥ हिरेरत्नेंखडेतैस ॥ भासतीदृष्टीसकबीराच्या ॥ ९ ॥ ब्रह्माआणिपिपी
लिका ॥ मेरुमशकदिसेसारिखा ॥ बृहस्पतिआणिमूर्खमुका ॥ दृष्टीससारिखाकबीराचे ॥ १० ॥ जागृतिस्वप्नसुषुप्तीसी
॥ श्रीरामभजनअहर्निशीं ॥ खंडणनाहींतयासी ॥ हरिभजनासीविनटला ॥ ११ ॥ आणिकएकहोतासावकार ॥ परम
भाविकअतिउदार ॥ पांचपुत्रतयासीथोर ॥ घरींसर्वसंपत्ती ॥ १२ ॥ धनधान्यहीअपरीमित ॥ लावण्यस्त्रीकुलवंत ॥ आ
णिकहीसोयरेसुहृदआप्त ॥ मान्यअसेसर्वांसी ॥ १३ ॥ ऐसेंअसतांतयासी ॥ पंडुरोगजाहलाशरीरासी ॥ कृमिपडले
सर्वांगासी ॥ पूर्वकर्मेंतयाच्या ॥ १४ ॥ घरींसंपत्तीआरोग्यकाया ॥ पुत्रकलत्रउत्तमजाया ॥ सर्वांभूतींसमानदया ॥
विरळाकोणीअसेलकीं ॥ १५ ॥ सर्वशास्त्रींवक्तानिपुण ॥ निरभिमानीउत्तमवर्ण ॥ नपाहेलोकांचेदोषगुण ॥ विरळाकोण

---

१ हात कमरेवर ठेवून. २ नाकाच्या अग्रावर नजर ठेवून. ३ अज्ञानी व दुराचारी लोकांस. ४ मंग्या. ५जागृति, स्वप्न व सुषुप्ती या तीन अवस्थेंत. ६ रात्रं दिवस.

असेलकीं ॥ १६ ॥ कोणाचेंनकरीउपार्जन ॥ राजारंकसारिखेचिजाण ॥ परस्त्रीमातेसमान ॥ विरळाकोणअसेलकीं ॥ १७ ॥ अखंडकरीपरोपकार ॥ राहिलीचित्ताचीतळमळ ॥ श्रीहरिभजनींसर्वकाळ ॥ विरळाकोणीअसेलकीं ॥ १८ ॥ सर्वसंपत्तिआणिधन ॥ जयासिमृत्तिकेसमान ॥ दुष्काळींकरीअन्नदान ॥ विरळाकोणअसेलकीं ॥ १९ ॥ नैसेंजयाचें जन्मांतर ॥ तैसेंचफळतदनुसार ॥ सावकाराचेंशरीर ॥ बहुतजर्जरजाहलें ॥ २० ॥ सर्वांगासिपडलेकिडे ॥ दुर्गंधि सुटलीचहूंकडे ॥ कोणीनपाहतीतयाकडे ॥ सर्वत्रजनकंटाळती ॥ २१ ॥ पाळिलींपोशिलींजन्मवरी ॥ अंतकाळींमोक लिलींदूरीं ॥ वैकुंठपतिश्रीहरी ॥ नाहींअतरींआठबिला ॥ ॥ २२ ॥ वैद्यह्मणतीदारुणरोग ॥ नानाऔषधेंदेतीसांग ॥ परीकृपानकरितांपांडुरंग ॥ अधिकाधिकचीहोतसे ॥ २३ ॥ ज्योतिषीसांगतीग्रहदारुण ॥ खळबळलेअसतीसंपूर्ण ॥ आरोग्यव्हावयाकारण ॥ तयांचाजपकरावा ॥ २४ ॥ देवऋषिह्मणतीघालागोंधळ ॥ अंबाक्षोभलीअसेप्रबळ ॥ जोगवा मागतांचितत्काळ ॥ आरोग्यहोईलनिश्चयेंसी ॥ २५ ॥ ऐसेऐकतांनानाउपाय ॥ तोंअधिकाधिकहोतसेअपाय ॥ नाठ वितांश्रीहरीचेपाय ॥ विषहोयअमृताचें ॥ २६ ॥ एकब्राह्मणयेतीघरा ॥ ह्मणतीमल्लारिमाहात्म्यजपकरा ॥ एकह्मणतीद्र व्यसत्वरा ॥ वांटाआजिविप्रांसी ॥ २७ ॥ एकह्मणतीवाचासप्तशती ॥ आरोग्यकरीलश्रीभगवंती ॥ जेजेजैसाउपायसां गती ॥ तैसेंकरितीपुत्रत्याचे ॥ २८ ॥ एकह्मणतीसूर्यनारायण ॥ यासिकरावेंअर्घ्यदान ॥ एकह्मणतीपुरश्चरण ॥ गायत्री चेंकरावें ॥ २९ ॥ एकह्मणतीविश्वेश्वरा ॥ महारुद्रअभिषेककरा ॥ एकह्मणतीहरेश्वरा ॥ प्रदक्षिणाघालाकीं ॥ ३० ॥ ए कह्मणतीगजवदन ॥ हाचिकरावाप्रसन्न ॥ संकटचतुर्थीव्रतकरून ॥ लाडूमोदकअर्पावे ॥ ३१ ॥ एकह्मणतीपंचाक्ष री ॥ आतांआणावासत्वरीं ॥ एकह्मणतीकैवारी ॥ काळभैरवउपासावा ॥ ३२ ॥ एकह्मणतीविप्रबोलावून ॥ त्यासिद्या

१ दरिद्री. २ क्षीण, कृश. ३ कठीण, भयंकर. ४ जगदंबेची भिक्षा. ५ दुःख, कठिणअवस्था. ६ ब्राह्मणांत. ७ जगदंबा. देवी. ८ जप. ९ विश्वाचाईश्वर (स्वामी.

वेंगजेंदान ॥ एकह्मणतीतुळाकरून ॥ द्रव्यवांटाविप्रांसी ॥ ३३ ॥ ऐसेंऐकोनिसकळ ॥ उपायकेलेतत्काळ ॥ द्रव्यवेंचि
लेंसकळ ॥ आरोग्यव्हावयाकारणें ॥ ३४ ॥ परीदिवसेंदिवसजर्जर ॥ अधिकचिजाहलासावकार ॥ दुर्गंधिसुटलीथोर
॥ कोणीजवळनयेती ॥ ३५ ॥ किडेपडिलेसर्वांगासी ॥ जीवहोतसेकासाविसी ॥ मगह्मणेभागीरथीसी ॥ देहअर्पणकरा
वा ॥ ३६ ॥ पुत्रकांतासोयरेस्वजन ॥ सावकारेंजवळबोलावून ॥ ह्मणेमाझादेहनेऊन ॥ भागीरथींतटाकावा ॥ ३७ ॥
तुह्मींउपायकेलेबहुत ॥ परीमाझेंकर्मविपरीत ॥ आतांदेहांतप्रायश्चित्त ॥ भागीरथींतघेईन ॥ ३८ ॥ ऐसेंऐकूनियांव
चन ॥ शोककरितीमोहेंकरून ॥ मगसावकारातेंउचलोन ॥ गंगातीरासीपैंनेलें ॥ ३९ ॥ कौतुकपाहावयाकारण ॥ अ
मितमिळालेविश्वजन ॥ सावकारदेतोप्राण ॥ व्यथाकठिणह्मणऊनी ॥ ४० ॥ भागीरथीचियेकांठीं ॥ असंभाव्यजा
हलीदाटी ॥ नरनारीपाहातीदृष्टीं ॥ नवलकरितीदेखोनी ॥ ४१ ॥ एकह्मणतीआत्महत्या ॥ याणेंनकरावीसर्वथा ॥
एकह्मणतीपुत्रकांता ॥ कैसींयासउबगलीं ॥ ४२ ॥ एकासीएकउत्तरदेती ॥ शेवटींआपुलीऐसीचगती ॥ आतांतरीसा
वधानचित्तीं ॥ श्रीहरिभजनकरावें ॥ ४३ ॥ ऐकूनिजनांचेंउत्तर ॥ तयांसिह्मणेसावकार ॥ आतांमजलासत्वर ॥ भागी
रथींतलोटावें ॥ ४४ ॥ नसोसवेंदुर्धरव्यथा ॥ वचनमानलेंसमस्तां ॥ चारकुंभआणूनितत्वतां ॥ हातापायांसीबांधिले
॥ ४५ ॥ तंवतेथेंपद्मनाभब्राह्मण ॥ आलाकरावयास्नान ॥ मुखींकरितनामस्मरण ॥ रामकृष्णगोविंदा ॥ ४६ ॥ तोक
बीराचाशिष्यजाण ॥ सप्रेमकरितनामस्मरण ॥ तुलसीमाळागळांघालून ॥ विष्णुभक्तपातला ॥ ४७ ॥ तोंभागीरथीचे
कांठीं ॥ असंभाव्यजाहलीसेदाटी ॥ नरनारीपाहोनिदृष्टीं ॥ होतातीकष्टीनिजमोहें ॥ ४८ ॥ पद्मनाभपुसेतेवेळां ॥ काय
कौतुकपाहातांडोळां ॥ त्यांणींसर्ववृत्तांतसांगीतला ॥ विष्णुभक्ताजवळीपैं ॥ ४९ ॥ ऐकोनिजनांचेंबोलण ॥ तत्काळजवळी

१ हत्तीचे दान. २ गांवांतील सर्व लोक. ३ अनुसरलीं. ४ दुःखेंकरून धारण करण्यास अशक्य. ५ घागरी, घट. ६ अतोनात, पुष्कळ.

आलात्वरेन ॥ सावकारासिबोलिलावचन ॥ ह्मणेआपणप्राणनद्यावा ॥ ५० ॥ चौऱ्यार्सीलक्षयोनीहिंडतां ॥ हानरदेह
लाधलाअवचितां ॥ तेथेंहीकरितांआत्महत्या ॥ नव्हेसुटकाकल्पांतीं ॥ ५१ ॥ कर्मभूमीसमनुष्यजनन ॥ तरीकांहींकरा
वेंहरिभजन ॥ तरीचजन्ममरणाचेंखंडण ॥ होईलजाणनिश्चयेंसी ॥ ५२ ॥ पद्मनाभासह्मणेसावकार ॥ कर्मबलवंतअ
तिदुस्तर ॥ त्यांउपायकेलेफार ॥ आरोग्यव्हावयाकारणें ॥ ५३ ॥ सर्वांगासिपडलेकिडे ॥ दुर्गंधिसुटलीचहूंकडे ॥ आ
प्तवर्गांसीपडलेंसांकडें ॥ उपायसरलेअवघेची ॥ ५४ ॥ मगपद्मनाभतयासीह्मण ॥ एकउपायराहिलाजाण ॥ त्रिवाचां
ह्मणतांरामराम ॥ व्यथासंपूर्णनाशहोय ॥ ५५ ॥ वेदशास्त्रपुराणश्रवण ॥ जपतपकरितांअनुष्ठान ॥ वाचेसिनयेतांराम
नाम ॥ तरीव्यर्थगेलेंअवघेंची ॥ ५६ ॥ नानादैवतेंउपासितां ॥ योगयज्ञहवनकरितां ॥ हरिनामवाचेसिनयेतां ॥ व्यर्थगे
लेंअवघेंची ॥ ५७ ॥ तीर्थेंकरितांबहुश्रमला ॥ सर्वव्रतेंहीआचरला ॥ रामनामींविमुखजाहला ॥ तरीव्यर्थगेलेंअवघें
ची ॥ ५८ ॥ प्राणायामवज्रासन ॥ गोभूरत्नेंअन्नदान ॥ हृदयींनाठवितांरघुनंदन ॥ व्यर्थगेलेंअवघेंची ॥ ५९ ॥ कर्मारं
भींउच्चारण ॥ ह्मणतीकेशवनारायण ॥ करितांशेवटींविष्णुस्मरण ॥ कर्मसंपूर्णहोयतेव्हां ॥ ६० ॥ रामरामह्मणेआतां ॥
निरसेलतत्काळतुझीव्यथा ॥ ऐसेंसावकारासितत्वतां ॥ कबीरशिष्यबोलिला ॥ ६१ ॥ अमितमिळालेविश्वजन ॥ पद्म
नाभह्मणेत्यांकारण ॥ त्रिवारकरितांरामस्मरण ॥ भंवरोगजाईलतत्काळ ॥ ६२ ॥ ऐकतांविष्णुभक्ताचेंवचन ॥ सकळक
रितीनामस्मरण ॥ त्रिवारकरितांउच्चारण ॥ नवलअद्भुतवर्तलें ॥ ६३ ॥ होतांरामनामाचागजर ॥ तत्काळजाहलेंदिव्य
शरीर ॥ भक्तमहिमाबहुथोर ॥ नकळेसाचारसुरवरां ॥ ६४ ॥ जेकौतुकपाहावयाआलेजन ॥ त्याणींउच्चारितांरामह्म
णून ॥ त्यांचेंसंकटनिरसन ॥ तत्काळजाहलेंतेधवां ॥ ६५ ॥ शरीररोगीनाहींएक ॥ ऐसेजाहलेसकळलोक ॥ नाना

१ मनुष्यजन्म. २ पृथ्वीवर, मृत्युलोकीं. ३ कठीण. ४ संकट. ५ तीनवेळां. ६ प्राणाचें नियमन. ७ दृढासन. ८ गाय. ९ पृथ्वीवरील सर्व जातीचे लोक. १० पंडुरोग.

परिचादुःखअनेक ॥ तत्काळत्यांचींनेरसलीं ॥६६॥ कोणासिशीतज्वरहोता ॥ कोणासक्षयरोगतत्वतां ॥ रामराम मुखींह्मणतां ॥ आरोग्यजाहलेंतेधवां ॥६७॥ कोणासिहोतेंकर्णमूळ ॥ कोणासिहोतीदाढसाकळ ॥ रामरामह्मणतां तत्काळ ॥ आरोग्यजाहलेंतेधवां ॥ ६८ ॥ कोणाचेअंगासिहोतानारू ॥ कोणासिजाहलेहोतेधांवरु ॥ त्यांहींस्मरतांजा नकीवरू ॥ शरीरींआरोग्यजाहलेंपैं ॥ ६९ ॥ कोणासिहोतेंपोटदुःख ॥ कोणासिगुडघीजाहलीदेख ॥ त्यांहींस्मरतां रघुनायक ॥ शरीरदिव्यजाहलेंकीं ॥ ७० ॥ कोणासिनायटेखरुजजाण ॥ कोणासिकोडशुभ्रवर्ण ॥ त्यांहींस्मरतांरघु नंदन ॥ व्यथासंपूर्णपळाल्या ॥ ७१ ॥ कोणासिदिसतनव्हतेंनयनीं ॥ कोणिबधिरेंहोतेकर्णीं ॥ त्याणींस्मरतांचिचाप पाणी[3] ॥ आरोग्यजाहलेंतत्काळ ॥ ७२ ॥ खोकलापडसेंरक्तपिती ॥ कोणासिमांडशूळव्याधिहोती ॥ तिहींस्मरतां अयोध्यापती ॥ आरोग्यजाहलेंतत्काळ ॥ ७३ ॥ कोणासिभूतबाधाजाण ॥ करणीचेटकप्रयोगनानां ॥ त्यांहींस्मर तांरघुनंदना ॥ आरोग्यजाहलेंतत्काळ ॥ ७४ ॥ असोआतांबहुभाषण ॥ अष्टोत्तरशतव्याधिदारुण ॥ होतांपद्मनाभा चेंदर्शन ॥ उठाउठीपळाल्या ॥ ७५ ॥ सावकारउठोनिसत्वर ॥ पद्मनाभासिघालीनमस्कार ॥ ह्मणेधन्यतूंवैष्णववीर ॥ विश्वोद्धारकजन्मलासी ॥७६॥ वाराणसीचेसकळजन ॥ पद्मनाभाचेवंदितीचरण ॥ अहोरात्रश्रीरामभजन ॥ करिते जाहलेस्वानंदें ॥ ७७ ॥ जागृतिस्वप्नसुषुप्तीसी ॥ श्रीरामभजनअहर्निशी ॥ श्रीरामरूपवाराणसी ॥ पद्मनाभेंकेली हो ॥ ७८ ॥ असोऐसेंवर्तमान ॥ कबीरासिसांगतीअवघेजन ॥ ह्मणतीपद्मनाभब्राह्मण ॥ संप्रदायींतुमचा ॥ ७९ ॥ त्रिवाररामह्मणवूनिमुखीं ॥ सकळजनांसिकेलेंसुखी ॥ ऐसेंकौतुकमृत्युलोकीं ॥ नाहींकोणीदेखिलें ॥ ८० ॥ मगपद्म नाभासिकबीरह्मण ॥ त्रिवारकांकरविलेंरामस्मरण ॥ दोहोंचअक्षरींसकळजन ॥ पूर्णकामहोतीतत्काळ ॥ ८० ॥ राम

---

१ डोळ्यांनीं. २ कानानें बहिरे, ऐकूं न येणारे. ३ श्रीराम. ४ पुष्कळ, प्रकारचे. ५ एकशें आठ प्रकारच्या व्याधी, रोग. ६ विष्णूचा भक्त. ७ काशी क्षेत्रांतील. ८ पाप.

नामाचामहिमाथोर ॥ तुजकळलानाहींसाचार ॥ येविषयींसविस्तर ॥ पूर्वकथनतुजसांगतों ॥ ८२ ॥ महापातकीवा
ल्हाकोळी ॥ नारदेंउपदेशिलातत्काळीं ॥ जपतांरामनामावळीं ॥ वाल्मीकऋषीतोजाहला ॥८३॥ अवतरलानसतांरघु
नंदन ॥ तोंआधींचकथिलेंरामायण ॥ शतकोटिभविष्यपुरातन ॥ केलेंलेखननिजबुद्धी ॥ ८४ ॥ कैलासपतीपार्वतीरम
ण ॥ वांटिताजाहलारामायण ॥ स्वर्गमृत्युपाताळींचेजन ॥ आलेविभागघ्यावया ॥ ८५ ॥ मगशतकोटीचीवांटणी ॥
शंकरेंदीधलीत्रिलोकांकरूनी ॥ तेंकबीरेंस्वमुखेंकरूनी ॥पद्मनाभासिसांगीतलें ॥ ८६ ॥ तेहतीसकोटीमृत्युलोकीं ॥
तितुकेंचिदीधलेंवैकुंठलोकीं ॥ तितुकेंचपाताळलोकीं । देतधूर्जटीतेवेळे ॥८७॥ एककोटीउरलेंजाणा॥ वांटिताजा
हलाकैलासराणा ॥ तेहतीसलक्षस्वर्गभुवना ॥ तितुकेंमृत्युपाताळीं ॥ ८८ ॥ शतसहस्त्रउरलेंहोतें ॥ तेंवांटूनिदीध
लेंकैलासनाथें ॥ जैसापितानिजपुत्रातें ॥ देतस्वहस्तेंनिधन ॥ ८९ ॥ तेहतीससहस्त्रपाताळीं ॥ देताजाहलाचंद्रमौ
ळी ॥ तितुकेंचयाभूमंडळीं ॥ स्वर्गीतितुकेंचदेतसे ॥ ९० । एकसहस्त्रउरलेंबाकी ॥ तीनतीनशतेंतिहींलोकीं ॥ एकश
तउरलेंशेवीं ॥ तेंहीवांटूनिदीधलें ॥ ९१ ॥ तेहतीसश्लोकभूमंडळीं॥ तितुकेंचस्वर्गपाताळीं ॥ एकश्लोकतयेवेळीं ॥ उर
लाअसेवांटितां ॥९२॥ बत्तीसअक्षरेंत्याचींजाण॥ तीसवांटिलींत्रिभुवनाकारण ॥ उरलींदोनतींउमारमण ॥ आपणाज
वळठेविलीं ॥९३॥ कमठअवतारधरिलाहरीनें ॥ तेव्हांकेलेंसमुद्रमंथन ॥ महाविषअतिदारुण ॥ निघतेंजाहलेंतेधवां ॥
॥ ९४ ॥ तेंजाळीतचाल्लिलेंत्रिभुवन ॥ देवांसिसंकटपडिलेंजाण ॥ दोनअक्षरेंउमारमण ॥ ह्मणताजाहलातेवेळीं ॥ ९५ ॥
रामह्मणतांचितत्काळ ॥ सदाशिवजाहलाशीतळ ॥ त्यांकानयातीनवेळ ॥ उच्चारकरविलात्यांलागीं ॥ ९६ ॥ ऐसेंबोल
तांकबीरभक्त ॥ पद्मनाभघालीदंडवत ॥ आणिकचरित्ररसाळअद्भुत॥ परिसानिजभक्तभाविकहो ॥ ९७ ॥ कांतापुत्रअ

१ वाल्हा या नांवाचा. २ आपल्या बुद्धीनें. ३ आपल्या पुत्राला. ४ आपली संपत्ती. ५ पृथ्वीवर. ६ शेष, बाकी, ७ राम. ८ कूर्म अवतार. ९ थंड समाधान वृत्ति.

सोनिजाण ॥ कबीराचेंउदासविरक्तमन ॥ जैसावासरमणीघटींबिंबोन ॥ नभिजेचिजाणसर्वथा ॥ ९८ ॥ नातरीजळीं
पद्मपत्रअसतां ॥ तेंनभिजेचिजाणसर्वथा ॥ कींविलासीमुखदर्पणींपाहतां ॥ नगुंतेतत्वतांत्यामाजी ॥ ९९ ॥ तैशारी
तीभक्तकबीर ॥ प्रपंचींनगुंतेसाचार ॥ उदासविरक्तसत्वधीर ॥ भजनसाचारकरितसे ॥ १०० ॥ तोंकोणेएकेदिवसींजा
ण ॥ दाहासहस्त्रवैष्णवजन ॥ ऊर्ध्वत्रिपुंड्रतुळसीभूषण ॥ आनंदवनापातले ॥ १ ॥ टोपीमुद्रालाऊनिअंगीं ॥ भजन
करितीप्रेमरंगीं ॥ ऐसेवैष्णववैरागी ॥ पातलेवेगींनगरांत ॥ २ ॥ सीतारामस्मरूनहांका ॥ पुसतेजाहलेगांवच्यालो
कां ॥ यानगरांतवैष्णवनिका ॥ श्रीरामसखाकोणआहे ॥ ३ ॥ सिधादेऊनिवैष्णवांसी ॥ तृप्तकरीलसत्वराशी ॥ ऐसा
दातायास्थळासी ॥ सांगाआह्मासीलवलाहें ॥ ४ ॥ ऐकोनिवैराग्यांचेंवचन ॥ कायबोलतीगांवींचेजन ॥ याक्षेत्रामा
जीजातीचायवन ॥ कबीरसधननांदतो ॥ ५ ॥ तोदाहासहस्त्रवैष्णवांसीं ॥ तृप्तकरीलनिश्चयेंसीं ॥ ऐसेंकुटिळवैराग्यां
सीं ॥ विनोदेंसींबोलिले ॥ ६ ॥ घरींअसोनिधनधान्य ॥ जोक्षुधितांसिनघालीभोजन ॥ दाखवूनिदेदुर्जियाचेंसदन ॥
दरिद्रीजाणतोएक ॥ ७ ॥ सोपेमाडयाबांधोनिपाहे ॥ जोपांथिकांसिनेदीठाये ॥ तयासिमंदिरह्मणोनये ॥ श्मशान
भोंयेतेंएक ॥ ८ ॥ मुखींअसोनिकवित्वस्फूर्ती ॥ भगवद्गुणजेनवर्णिती ॥ पाखंडमतेंभलतेंचिजल्पती ॥ लांवनिश्चिती
तेवाचा ॥ ९ ॥ शरीरींशक्तिअसोनफार ॥ कधींनघडेचपरोपकार ॥ तोसर्वथानव्हेनर ॥ ग्रामसूकरजाणावा ॥ ११० ॥
असोवैरागीमागतांअन्न ॥ गांवचेलोकअतिकृपण ॥ आपुल्यावरीलझंटटाळून ॥ दावितीसदनकबीराचें ॥ ११ ॥ म
गसकळसाधुतीर्थवासी ॥ गेलेकबीराच्याघरासी ॥ सीतारामद्वारापासीं ॥ सादघालितीतेवेळां ॥ १२ ॥ कांनींऐकतां
हेमात ॥ बाहेरआलाकमालतात ॥ सद्भावेंकरूनिप्रणिपात ॥ आलिंगनदेतानिजप्रीतीं ॥ १३ ॥ साधुबोलतीतयासि

---

१ सूर्य. २ भरून. ३ कमळिणीचें पान. ४ आरशांत. ५ काशीस. ६ खरा विष्णुभक्त. ७ दुसऱ्याचें घर. ८ प्रवासी लोकांस जागा. ९ पापीष्ट डुकरासारखा. १० भार.

उत्तर ॥ दाहासहस्त्रवैष्णववीर ॥ तीर्थंकरीतमहीवर ॥ आलोंसत्वरयाठायां ॥ १४ ॥ क्षेत्रींचेलोकसांगतीमातें ॥ कीं
भदाताकमालतात ॥ ऐकोनिसाधूंचेंमनोगत ॥ अवश्यह्मणततेधवां ॥ १५ ॥ बाजारींतुळसीदासवाणी ॥ कबीरगेला
त्याचेदुकानीं ॥ ह्मणेपाहुणेसंतआलेसदनीं ॥ सामग्रीकाढूनीत्यांसदेई ॥ १६ ॥ ऐसीऐकोनियांमात ॥ वाणीबोलेअ
तिउन्मत्त ॥ ह्मणेआपुलीकांताएकरात ॥ देसीलभोगार्थमजजरी ॥ १७ ॥ तरीदाहासहस्त्रवैष्णवजन ॥ सिधादेऊनि
तृप्तकरीन ॥ कबीरेंअवश्यह्मणून ॥ भाकवचनदीधलें ॥ १८ ॥ कामातुरतुळसीदास ॥ सामग्रीदेतवैष्णवांस ॥ मैदा
तांदूळदाळसर्वांस ॥ शर्करासमवेतदीधली ॥ १९ ॥ साधुसंतजाहलेतृप्त ॥ कबीरचित्तींहर्षयुक्त ॥ ह्मणेसुदिनआजिचादिस
त ॥ वैष्णवभक्तभेटले ॥ १२० ॥ निशींहोतांचिकांतेप्रती ॥ निजगुजसांगेएकां[illegible]तुजलाविकूनएकरातीं ॥ आलोंनिश्चि
तीमीआजी ॥ २१ ॥ तुळसीदासवाणीबाजारांत ॥ सावकारआहेउदारबहुत ॥ त्याणेसामग्रीदेऊनित्वरित ॥ साधुसंततृ
प्तकेले ॥ २२ ॥ त्याचीइच्छाकरावीपूर्ण ॥ कांहींसंकोचनधरावामन ॥ ऐकोनिभ्रताराचेंवचन ॥ अवश्यह्मणेपतिव्रता ॥
॥ २३ ॥ कांतेसिधरूनियांकरीं ॥ गेलावाणियाचेमंदिरीं ॥ तुळसीदासकामातूरअंतरीं ॥ वाटनिर्धारींपाहातसे ॥ २४ ॥
चंदनपुष्पेंसुमनेंहार ॥ आणूनिठेविलेमंचकांवर ॥ दिव्यवस्त्रेंअळंकार ॥ घेऊनिसावकारवाटपाहे ॥ २५ ॥ तंव
तेलावण्यसागरींचीलहरी ॥ भ्रतारानेंधरिलीनिजकरीं ॥ दृष्टीसदेखोनितेअवसरीं ॥ सावकारअंतरींसंतोषला ॥ २६ ॥
कबीरकांतेसिबोलेउत्तर ॥ आजचीरात्रच्यारीप्रहर ॥ ममआज्ञेनेंसाचार ॥ भोगदानयासदेई ॥ २७ ॥ ऐसेंसांगूनि
कमालतातें ॥ आपणघरासिगेलात्वरित ॥ श्रीरामभजनप्रेमयुक्त ॥ करीतबैसलानिजप्रीतीं ॥ २८ ॥ असोभ्रतारआ
ज्ञेनेंत्वरतां ॥ वाणियासिबोलेकबीरकांता ॥ तुझाउपकारनयेसांगतां ॥ साधुसंतांतृप्तकेलें ॥ २९ ॥ विषयवासनाधरी

१ गोष्ट, वर्तमान. २ मनांतील अभिप्राय. ३ रात्र. ४ कबीर आपल्या नायकोजवळ. ५ सुवासिक पुष्पांच्या माळा. ६ पलंगावर. ७ कबीर.

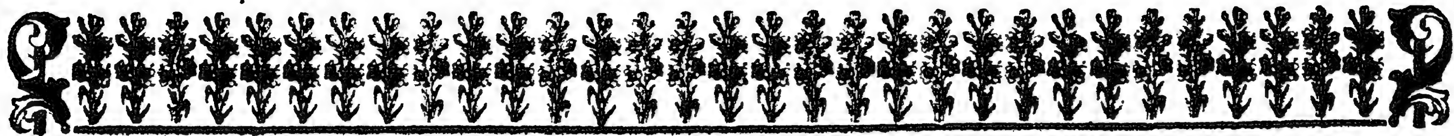
लीबहुत ॥ तरीपुरवीआपुलेमनोरथ ॥ ऐसेंबोलोनियांत्वरित ॥ भजनकरीतसप्रेमें ॥ १३० ॥ कामेंव्यापिलातुळसीदास
चित्तींवाटलाअतिउल्हास ॥ ह्मणेधन्यआजिचादिवस ॥ आलिंगावयासपातला ॥ ३१ ॥ जैसासतेजदेखूनिदीप ॥ प
तंगत्यावरीघालीतझेंप ॥ तैसाचिवाणितोपापरूप ॥ कामेंअमूपवेष्टिला ॥ ३२ ॥ तंवकोतवालाचेंरूपधरून ॥ तेथेंआले
श्रीरघुनंदन ॥ करींअसतीधनुष्यबाण ॥ क्रोधेंनयनआरक्त ॥ ३३ ॥ पृष्ठीसींढालहातींबरशी ॥ कायबोलेअयोध्यावा
सी ॥ हेंकर्मखोटेंकासयाकरिशी ॥ पापराशीदुर्जना ॥ ३४ ॥ चापांसिशरलावून ॥ ह्मणेयेथेंचतुझाघेतोंप्राण ॥ वाणीथर
थरांकांपून ॥ ह्मणेअपराधीपूर्णमीतुझा ॥ ३५ ॥ जितुकेंमागसीसंपत्तिधन ॥ तितुकेंदेईनतुजलागून ॥ परीतूंमाझेवांच
वीप्राण ॥ ह्मणोनिचरणधरियेले ॥ ३६ ॥ लज्जितहोतांरतिनाथ ॥ धातूजिरालीजेथिंच्यातेथ ॥ पंचविषयांचामथितार्थ ॥
विसरलेंचित्ततेधवां ॥ ३७ ॥ दक्षिणवारासुटतांसहज ॥ वितळोनजायमेघराज ॥ तेवींएकांतींयेतांचरघुराज ॥ कामस
हजनाशपावे ॥ ३८ ॥ दिव्यदेतांजळालेहात ॥ मगसहजचिवादीहोयकुंठित ॥ कींतस्करधरितांमोटेसहित ॥ मगहोय
लज्जितबोलतां ॥ ३९ ॥ दृष्टींदेखतांअयोध्याधीशा ॥ तैसेंचजाहलेंतुळसीदासा ॥ ह्मणेकोणउपावकरावाकैसा ॥ हेंम
जसहसानसुचेची ॥ १४० ॥ कोतवालबोलेवाणियालागुनी ॥ कबीरकांताहेमाझीभगिनी ॥ नमस्कारकरीइजलागु
नी ॥ सक्रोधहोऊनीबोलत ॥ ४१ ॥ ऐसेंबोलतांअयोध्यानाथ ॥ वाणीउठलाभीतभीत ॥ नमस्कारूनिकबीरकांतेप्र
त ॥ ह्मणेअन्यायमातेजाहलावो ॥ ४२ ॥ अपराधक्षमाकरूनिमनीं ॥ आतांजावेंतूंआपुलेसदनीं ॥ वाणियासिसांगे
धनुष्पाणी ॥ आजपासूनीसावध ॥ ४३ ॥ धनमदेंभुलोनिजाण ॥ भलतेचकरिसीअवगुण ॥ आतांअनुतापमनींध
रून ॥ जाईशरणकबीरासी ॥ ४४ ॥ कमालमातेसिअयोध्यापती ॥ नेऊनघालीसदनाप्रती ॥ आपणजाहलेअदृश्य

१ ... २ ... ३ रागानें डोळे लाल झाले आहेत असा. ४ पाठीवर. ५ धनुष्यास. ६ बाण. ७ काम, मदन. ८ शपथ. ९ चोर मालासुद्धां. १० ... ११ ...

गती ॥ लाघवीश्रीपतीकृपाळू ॥ ४५ ॥ कबीरह्मणेकांतेलागून ॥ तूंकांआलीसत्वरेंकरून ॥ वाणियासिदीधलेंवचन ॥
सत्वासिहानत्वांकेली ॥ ४६ ॥ ऐकूनिपतिव्रताबोलत ॥ गांवचाकोतवालआलातेथ ॥ तेणेंशिक्षाकरूनिवाणियास ॥ सद
नींमातआणिलें ॥ ४७ ॥ ऐसीऐकूनियांमात ॥ सक्रोधजाहलाकबीरभक्त ॥ कोतवालाच्याघरींत्वरित ॥ जाऊनिबोल
ततयासी ॥ ४८ ॥ हाकामारितांवैष्णववीर ॥ जागृतजाहलाघरंटीकार ॥ सत्वरयेऊनियांबाहेर ॥ घालीनमस्कारसाष्टां
गें ॥ ४९ ॥ कबीरह्मणेतयालागून ॥ मीएकरात्रकांतावाणियासदेऊन ॥ त्यापासींसामग्रीघेऊन ॥ संतसज्जनपूजिले ॥
॥ १५० ॥ मीतुझेवडिलाचेंलागतोंकाये ॥ तेथेंकांगेलासलवलाहें ॥ वाणियासिशिक्षाकेलीसपाहे ॥ उचितनव्हेहें
तुजला ॥ ५१ ॥ भूमिदानासिअधिकारीराजा ॥ पित्यानेंवरासिद्यावीआत्मजा ॥ भ्रतारावांचूनिस्वामीदुजा ॥ कां
तेलागोनीअसेना ॥ ५२ ॥ ऐसेंअसतांदुर्बुद्धी ॥ तूंकांगेलासिएकांतसंधीं ॥ माझेंसत्वढाळिलेंतूंअपराधी ॥ जाणवलें
बुद्धीमाझिया ॥ ५३ ॥ कोतवालतत्काळधरीचरण ॥ ह्मणेमजविदितनसेहेंवर्तमान ॥ म्यांवाणीदेखिलाअसेलजाण ॥
तरीजातीलनयनतत्काळ ॥ ५४ ॥ तुह्मीसंतवैष्णवभक्त ॥ मीबोलेनजरीअसत्यमात ॥ तरीरौरवयातनानिश्चित ॥ क
ल्पपर्यंतहोतील ॥ ५५ ॥ कबीरविस्मितजाहलामनीं ॥ ह्मणेहेश्रीरामाचीकरणी ॥ तोभक्तवत्सलचापपाणी ॥ निर्वि
घ्नरक्षितनिजदासां ॥ ५६ ॥ तुळसीदासाचेगृहासित्वरित ॥ सत्वरगेलाकबीरभक्त ॥ ह्मणेकोतवालाचेरूपेंनिश्चित ॥ तु
जरघुनाथभेटले ॥ ५७ ॥ नानासाधनकरितांसायासी ॥ दृष्टींनपडेअयोध्यावासी ॥ तोतुजभेटलाआनायासी ॥ थोर
भाग्यासीनदेखों ॥ ५८ ॥ ऐकोनिकबीराचेंवचन ॥ तुळसीदासेंधरिलेचरण ॥ ह्मणेतुझेकांतेचेंकरितांछळण ॥ मजरघु
नंदनभेटला ॥ ५९ ॥ आणिकाठायींकरितोंव्यभिचार ॥ तरीभोगणेंलागतेनरकघोर ॥ ह्मणोनिकबीराचेचरणावर ॥

१ कोतवाल. २ बापको. ३ कन्या. ४ माहित. ५ खोटी गोष्ट. ६ रौरव नामें नरकवास.

पुनःनमस्कारघातला ॥ १६० ॥ पाठींबांधोनिपाषाण ॥ समुद्रगेलाउतरून ॥ कींप्राणवांचलेविषखाऊन ॥ मजकारणेंतेवींजाहलें ॥ ६१ ॥ तुळसीदासासअनुतापजाहला ॥ श्रीरामभजनींतोलागला ॥ कबीरपरतोनिघरासिआला ॥ ह्रदयींबिंबलारघुनाथ ॥ ६२ ॥ लावण्यस्त्रीपतिव्रताजाण ॥ कबीरासीपदार्थअनुकूळदोन ॥ आणिविषयींउदासचित्तापासून ॥ श्रीरामभजनकरीतसे ॥ ६३ ॥ अहोहेंसंतचरित्ररसाळवाणी ॥ कींहेविवेकरत्नांचीचखाणी ॥ कींअमृतकुंडलेंरसस्वादनीं ॥ शोभतीकर्णींसंतांचिया ॥ ६४ ॥ कींसंतचरित्रहेभीमरथी ॥ नानाचरित्रपुष्पावती ॥ अनुतापतीर्थीमहीपती ॥ स्नानकरितस्वानंदें ॥ ६५ ॥ स्वस्तिश्रीभक्तविजयग्रंथ ॥ ऐकतांतुष्टेलजगन्नाथ ॥ प्रेमळऐकाभाविकभक्त ॥ चतुर्विंशाध्यायरसाळहा ॥ १६६ ॥ ॥ श्रीकृष्णार्पणमस्तु ॥ ॥ अध्याय ॥ २४ ॥ ॥ ओव्या ॥ १६६ ॥

अध्याय २५ वा.
ब्राम्हण मंडळी.
रोहिदास चांभार

श्रीगणेशायनमः ॥ ॥ श्रीराधाकृष्णायनमः ॥ ऐकाश्रोतेंहोसावकाश ॥ परमवैष्णवरोहिदास ॥ हरिभजनरात्रंदि
वस ॥ प्रेमभावेंकरितसे ॥ १ ॥ मनेंदुराशासांडोन ॥ भावेंकरितसेहरिकीर्तन ॥ नित्यनेमेंस्नानकरून ॥ विष्णुपूजनक
रीतसे ॥ २ ॥ संसारींअसोनिजाण ॥ परोपकारयोजिलात्याण ॥ आल्यावैष्णवाकारण ॥ एकजोडादेतसे ॥ ३ ॥ चर्म
कवृत्तीनीचदिस ॥ तेथेंअणुमात्रनघडेदोष ॥ उपकारकरितांजगन्निवास ॥ प्राप्तहोईलनिर्धारें ॥ ४ ॥ सुतारआणिकुंभा
रास ॥ कर्मकरितांनाहींदोष ॥ उपकारकरितांजगन्निवास ॥ प्राप्तहोईलतयांसी ॥ ५ ॥ गंवंडीआणिपाथरवटांस ॥ क
र्मकरितांनाहींदोष ॥ उपकारकरितांजगन्निवास ॥ प्राप्तहोईलतयांसी ॥ ६ ॥ साळीकोळीबेलदारांस ॥ निजकर्मांतनघ
डेदोष ॥ परोपकारेंजगन्निवास ॥ प्राप्तहोईलनिजनिष्ठें ॥ ७ ॥ रजकआणिरंगाऱ्यासपाही ॥ निजकर्मकरितांदोषना
हीं ॥ परोपकारेंभजतांकांहीं ॥ सार्थकदेहींघडेल ॥ ८ ॥ आणिब्राह्मणाचेकर्मांत ॥ कपटघातनाहींत्यांत ॥ परोपका
रेंरुक्मिणीकांत ॥ कृपाकरिलनिर्धारें ॥ ९ ॥ असोआतांबहुभाषण ॥ अठरावर्णांचीसांगतांखूण ॥ पुढेंकथावाढेलजा
ण ॥ श्रोतींचित्तदेइजे ॥ १० ॥ मगपरोपकारेंरोहिदास ॥ भजोंलागलावैष्णवांस ॥ फाटकेंमोचेयात्रेकऱ्यांस ॥ सांधोनि
यांदेतसे ॥ ११ ॥ परोपकारीभक्तजाण ॥ हरीसआवडतीजीवाहून ॥ त्यांचेघरींजगज्जीवन ॥ रात्रदिवसतिष्ठत ॥ १२ ॥
उपदेशदेऊनिजनांसी ॥ सेवाघेतीतयांपासी ॥ आपणथोडेंउदकहीकोणासी ॥ नदेतीजाणसर्वथा ॥ १३ ॥ तेपढतमूर्ख
तेअज्ञान ॥ ऐसेंरोहिदासेंजाणून ॥ भावेंकरीवैष्णवपूजन ॥ मिथ्यासंसारजाणूनी ॥ १४ ॥ प्रातःकाळींउठोन ॥ आधींक
रीतसेभोजन ॥ यावरीकरूनियांस्नान ॥ विष्णुपूजनकरीतसे ॥ १५ ॥ ऐसेंऐकूनिमानसीं ॥ विपरीतवाटलेंश्रोतयांसी
॥ तरीउपवासीबैसतांध्यानासी ॥ स्वस्थमनासींवाटेना ॥ १६ ॥ कलियुगींअन्नमयप्राण ॥ ऐसेंबोलतीसर्वज्ञजन ॥ दोन

प्रहरयेतांदिन ॥ व्याकुळहोतीतत्काळ ॥ १७ ॥ क्षुधालागेलकरितांध्यान ॥ तेव्हांतत्काळफांकेलमन ॥ रोहिदासहें
जाणून ॥ आर्धीभोजनकरितसे ॥ १८ ॥ जैसेचोरझोंबतांचिजाण ॥ आर्धीटाकूनदेइजेधन ॥ कींपिशाचबाधानहोतां
पूर्ण ॥ देतीसांदणपंचाक्षरी ॥ १९ ॥ कींनिधानउकरितांविवसीछळी ॥ त्याआर्धीसाधकदेतीबळी ॥ कींहवालदार
नदेतांशिव्यागाळी ॥ जेवांतत्काळदेइजे ॥ २० ॥ रोहिदासतैशारीतीं ॥ आर्धीदेतप्राणाहुती ॥ मगस्नानकरूनस
त्वरगती ॥ करीएकांतींदेवपूजा ॥ २१ ॥ तंवकोणेएकेदिवसीं ॥ विष्णुभक्तबैसलादेवपूजेसी ॥ साहित्यघेऊनएकां
तासी ॥ चंचलमनासीआवरिलें ॥ २२ ॥ चर्मांचाबादलाआणून ॥ उदकठेविलेंभरून ॥ आसनगवाळेंसंपुष्टजाण ॥
चर्मांचींचअसती ॥ २३ ॥ सर्वचर्मांचींउपकरणीं ॥ रोहिदासबैसलाघेऊनी ॥ तोपंचांगसांगावयालागुनी ॥ ब्राह्मण
गृहासीपातला ॥ २४ ॥ वृंदावनशुचिर्भूतसुंदर ॥ तेस्थळींबैसलाद्विजवर ॥ रोहिदासउठोनिसत्वर ॥ केलानमस्का
रनिजभावें ॥ २५ ॥ ब्राह्मणह्मणेरोहिदासासी ॥ देवपूजातूंकरितोसी ॥ चर्मांचेआसनींबैसलासी ॥ याचेंफळकोणतें ॥
॥ २६ ॥ विष्णुमूर्तिशालग्रामजाण ॥ आह्मीब्राह्मणकरितोंपूजन ॥ त्यांचर्मांचीसंबळीकरून ॥ त्यांतकैसाघातला ॥ २७ ॥
वैकुंठवासीजगज्जीवन ॥ ज्याचेंयोगीकरितीध्यान ॥ त्यांचर्मांचीसंबळीकरून ॥ त्यांतकैसाघातला ॥ २८ ॥ जोक्षीरसाग
रींशेषशायी ॥ शास्त्रेंधुंडितांनपडेठायीं ॥ चर्मांचीसंबळीकरूनपाही ॥ त्यांतकैसाठेविला ॥ २९ ॥ व्रतेंतीर्थेंतपेंयागें ॥
करितांनांतुडेश्रीरंग ॥ तोवैकुंठवासीभक्तभवभंग ॥ चर्मांतकैसावेष्टिला ॥ ३० ॥ ऐकूनिद्विजवराचेंवचन ॥ रोहिदास
बोलेत्याकारण ॥ चर्मांवांचोनिपदार्थकोण ॥ तुह्मीदृष्टीसदेखिला ॥ ३१ ॥ काहांळढोलमृदंगजाण ॥ त्यावरीहोतसेहरि
कीर्तन ॥ चर्मांवांचूनिपदार्थआन ॥ दृष्टीसनदेखोंसर्वथा ॥ ३२ ॥ चर्मांचीधेनुकपिलेंवर्ण ॥ तिचेंदुग्धपवित्रजाण ॥ ते

१ द्रव्य. २ ओवाळण्याचे पदार्थ बलिवगैरे,धुरी. ३ ठेवा. ४ भूत. ५ पोटगी. ६ शिवी. ७ पात्रें. ८ यज्ञ. ९ सांपडत नाहीं. १० कर्णढोल. ११ कपिलवर्णाची.

णेंपंचामृतस्नान ॥ देवाकारणघालितां ॥ ३३ ॥ जारंजअंडजउद्भिज्जनाम ॥ तीनीखाणीवेष्टिलाचाम ॥ त्यांतनांदेआ त्माराम ॥ सर्वांभूतींसारिखा ॥ ३४ ॥ शूद्रवैश्यक्षत्रियब्राह्मण ॥ चामेंवेष्टिलेसंपूर्ण ॥ चामाचानगाराकरून ॥ चामाचे हातवाजविती ॥ ३५ ॥ त्यांतूनमधुरनिघेध्वनें ॥ तेचर्माचेऐकतीकान ॥ चर्माचेजिव्हेकरून ॥ वेदकैसेबोलती ॥ ३६ ॥ चर्माचेहस्तेंकरून ॥ तुह्मींकरितांअन्नपान ॥ चर्ममंदिरींआत्माराम ॥ मधुरध्वनीबोलत ॥ ३७ ॥ ब्राह्मणह्मणेरोहिदा सासी ॥ ब्रह्मज्ञानतूंबोलसी ॥ परीजीवअसतांशरीरासी ॥ विटाळनाहींसर्वथा ॥ ३८ ॥ यावरीरोहिदासबोलेवचन ॥ विश्वव्यापकजगज्जीवन ॥ तोगर्वाळयांतअसोन ॥ विटाळकैसामानितां ॥ ३९ ॥ रजस्वलेच्यारुधिरांत ॥ त्यांतपुरुषा चेंपडेरेत ॥ त्याचेंशरीरहेंनिश्चित ॥ अमंगळहेंजाणतां ॥ ४० ॥ जन्मतांआणिमरतां ॥ याचाविटाळतुह्मींधरितां ॥ तेथें उत्तमपदार्थकोणता ॥ तुमचेदृष्टीसकोणदिसे ॥ ४१ ॥ अमंगळयापरीचेंचाम ॥ तेथेंउत्तमआत्माराम ॥ निष्कलंकघन श्याम ॥ सर्वांघटींसारिखा ॥ ४२ ॥ ब्राह्मणवदेतेवेळां ॥ शालग्रामशुद्धशिला ॥ हाचर्मकांनींजरीपूजिला ॥ दोषघडतो त्यांलागीं ॥ ४३ ॥ ऐकूनिब्राह्मणाचेंवचन ॥ रोहिदासवदेत्यालागून ॥ शालग्रामशिलापुजावीकोण ॥ ऐसेंस्वामीमज सांगा ॥ ४४ ॥ ब्राह्मणह्मणेरेशतमूर्खा ॥ आह्मींपूजावेंवैकुंठनायका ॥ चहूंवर्णीमाजीदेखा ॥ श्रेष्ठवर्णब्राह्मण ॥ ४५ ॥ वेदांतश्रेष्ठश्रीहरी ॥ चहूंवर्णांतब्राह्मणथोरी ॥ यज्ञोपवीताचाअधिकारी ॥ त्याणेंचविष्णुपुजावा ॥ ४६ ॥ ऐसेंऐकूनि यांवचन ॥ रोहिदासबोलेत्याकारण ॥ यज्ञोपवीतदाखवीन ॥ तुजलागूनस्वामिया ॥ ४७ ॥ मगरांपीघेऊनियांकरीं ॥ उदरचिरिलेंतेअवसरीं ॥ यज्ञोपवीतसत्वरीं ॥ तयामाजीदाखविलें ॥ ४८ ॥ विप्रबोलेतेअवसरां ॥ तूंविष्णुभक्तहोसी खरा ॥ ध्यानकरितांनिजविचारा ॥ तुजकारणेंछळिलेंकीं ॥ ४९ ॥ अग्नींतटाकितांजाण ॥ मोलासचढेजैसेंसुवर्ण ॥ तैसें

१ पुत्र. २ कातडें. ३ आवाज. ४ चामड्याच्या पिशवींत. ५ असून. ६ चांभारांनीं. ७ ब्राह्मण.. क्षत्रिय. वैश्य. शूद्र. ८ जानव्याचा. ९ रांपी नांवाचें चांभाराचें शस्त्र.

करितांतुझेंछळण ॥ महिमाआपलावाढविला ॥ ५० ॥ नातरीनाणेंसुलाखींटोंचून ॥ त्याचेंपाहातीखरेपण ॥ त्यापरी करितांतुझेंछळण ॥ महिमातुझावाढेल ॥ ५१ ॥ कींसाहाणेवरीघांसितांचंदन ॥ तयाचासुगंधकळेपूर्ण ॥ तेवींमितुझेंक रितांछळण ॥ तुझामहिमावाढल ॥ ५२ ॥ कींलोहंपरिसासीझगटतांजाण ॥ तत्काळत्याचेंहोयसुवर्ण ॥ तैसेंकरितांतुझें छळण ॥ महिमापूर्णवाढला ॥ ५३ ॥ नातरींटांकीनेंफोडूनिपाषाण ॥ देवबैसविलादृढकरून ॥ तेवींम्यांतुझेंछळण ॥ केलेंजाणनकळतां ॥ ५४ ॥ तूंविष्णुभक्तआहेसिपरम ॥ सुखेंपूजीशालग्राम ॥ ऐसेंबोलोनिद्विजसत्तम ॥ ग्रहासिगेला आपुल्या ॥ ५५ ॥ पुढिलेअध्यायींनिरूपण ॥ पिपांजीचरित्रअतिपावन ॥ महीपतिह्मणेएकाग्रमन ॥ सज्जनपरिसा निजप्रीतीं ॥ ५६ ॥ ॥ स्वस्तिश्रीभक्तविजयग्रंथ ॥ ऐकतांतुष्टेलजगन्नाथ ॥ प्रेमळऐकाभाविकभक्त ॥ पंचविंशाध्यायरसाळहा ॥ ५७ ॥ ॥ श्रीकृष्णार्पणमस्तु ॥ ॥ अध्याय ॥ २५ ॥ ओव्या ॥ ५७ ॥ ॥ ७ ॥ ॥

१ सोनाराचें मुलाखी नामक हत्यार. २ लोखंड. ३ लागतां. ४ थोर. ५ पिपाजी राजाचें. ६ श्रवणकरा, ऐका.

अध्याय २५ वा

श्रीगणेशायनमः ॥ ॥ श्रीरुक्मिणीरमणायनमः ॥ ऐकाश्रोतेहोसावकाश ॥ चरित्रअतिविशेष ॥ श्रवणींपडतांसक ळदोष ॥ उठांउठीपळतीहो ॥ १ ॥ गडेमंडळअतिउत्तम ॥ तेथेंपिपाजीराजापवित्रपरम ॥ जयाचेघरींनित्यधर्म ॥ व स्तिकरूनिराहिला ॥२॥ साधुसंतयेतीघरा ॥ तयांसिजातसेसामोरा ॥ ठावदेऊनिनिजमंदिरा ॥ इच्छाभोजनदेत से ॥ ३ ॥ शौर्यतेजेंअतिप्रबळ ॥ उदारज्ञानीधर्मशीळ ॥ धृतिदक्षसर्वकाळ ॥ उपासकशक्तीचा ॥ ४ ॥ तयासिप्रसन्न भगवती ॥ पुत्रकांतासर्वसंपत्ती ॥ भावेंकरूनियांनृपती ॥ अर्चनकरीशक्तीचें ॥५॥ प्रातःकाळींकरूनिस्नान ॥ षोडशो पचारेंकरीपूजन ॥ वस्त्रेंअळंकारसंपूर्ण ॥ पुष्पेंपारिमळअर्पीतसे ॥६॥ धूपदीपआणोनिसत्वर ॥ नैवेद्यदाखवीनृपवर ॥ भावदेखोनियांसादर ॥ नैवेद्यसेवीजगदंबा ॥ ७ ॥ फलतांबूलदक्षिणा ॥ भावेंअर्पूनिकरीप्रदक्षिणा ॥ नमस्कारघालो निनिजसदना ॥ जायभोजनानृपवर ॥ ८ ॥ तंवकोणेएकेवेळीं ॥ अवघीमिळोनिसंतमंडळी ॥ तीर्थेंकरीतगडेमंडळीं ॥ वैष्णवआलेनगरासी ॥९॥ निराशनिष्कामवीतरागी ॥ अलिप्तहोऊनवर्ततीजगीं ॥ ऐसेवैष्णवबैरागी ॥ अवचित आलेत्याठायां ॥१०॥ अनंतजन्मींतीर्थाटन ॥ केलेअसतीलयागयज्ञ ॥ तरीचगृहासिसंतजन ॥ अकस्मातयेतील ॥ ११ ॥ एकादशीव्रतनेमान ॥ केलेंअसेलपितृसेवन ॥ तरीचगृहाप्रतीवैष्णवजन ॥ अकस्मातयेतील ॥ १२ ॥ वा पीकूपआरामजाण ॥ केलेअसतीलनिर्माण ॥ तरीचतेणेंपुण्येंकरून ॥ गृहासवैष्णवयेतील ॥ १३ ॥ गोप्रदानअन्नदा न ॥ केलेंअसेलकृष्णार्पण ॥ तरीचगृहाप्रतीवैष्णवजन ॥ अकस्मातयेतील ॥ १४ ॥ अनंतजन्मतपेंआगळीं ॥ केलीं असतीलभूमंडळीं ॥ तरीचगृहासिसंतमंडळी ॥ येईलजाणनिजभाग्यें ॥ १५ ॥ अनंतजन्मीचेंतेवेळीं ॥ सुकृतफलेंत त्काळीं ॥ म्हणोनिवैष्णवभक्तमंडळी ॥ त्याचेघरापातली ॥ १६ ॥ सेवकसांगतीराजयाकारण ॥ नगरासिआलेवैष्ण

१ कानीं २ जेथें ३ उतरण्याम जागा. ४ धैर्यानें राजकारभार करणारा. ५ लक्ष्मीचा. ६ स्त्री. ७ पिपाजी राजा. ८ पूजा. ९ पानसुपारी. १० मोहरहित.

वजन ॥ रायेंकरूनियांसन्मान ॥ शिधात्यांसदीधला ॥ १७ ॥ स्नानकरूनितेंवेळीं ॥ गेलाअंबिकेचेदेऊळीं ॥ पूजाअर्चनकरूनसकळीं ॥ नैवेद्यदाखवीनृपवर ॥ १८ ॥ नित्यकरितांशक्तिपूजा ॥ नैवेद्यभक्षीकमळजा ॥ नमस्कारघालूनिराजा ॥ आपणभोजनकरितसे ॥ १९ ॥ तंवरायासिह्मणेभद्रकाळी ॥ नगरासिआलीसंतमंडळी ॥ तेजेविल्याविणकदाकाळीं ॥ नैवेद्यभक्षितांमजनये ॥ २० ॥ ब्रह्मांडनायकवैकुंठवासी ॥ अनंतशक्तीजयाच्यादासी ॥ त्याचेप्रियआलेघरासी ॥ तुझ्याभाग्यासीपारनाहीं ॥ २१ ॥ राजाविनवीकरजोडून ॥ वरिष्ठदेवतुजहूनिकोण ॥ ऐसेंऐकोनियांवचन ॥ कायबोलेभवानी ॥२२॥ ब्रह्माइंद्रआणिहर ॥ हेनेणतीजयाचापार ॥ तोक्षीराब्धिवासीकमळावर ॥ श्रेष्ठअसेसर्वांसी ॥ ॥ २३ ॥ रविचंद्रासिदीधलीदीप्ती ॥ त्याच्यातेजेंतेराहाटती ॥ तोपुराणपुरुषरुक्मिणपती ॥ श्रेष्ठसर्वांसीअसेकीं ॥ २४ ॥ जेणेंमत्स्यावतारधरून ॥ शंखासुरमारिलाआपटून ॥ तोब्रह्मांडनायकजगज्जीवन ॥ श्रेष्ठसर्वांसीअसेकीं ॥ २५ ॥ कूर्मवराहनरसिंहवामन ॥ परशुरामअवतारधरून ॥ सुखीकेलेगोब्राह्मण ॥ तोमधुसूदनश्रेष्ठपैं ॥ २६ ॥ इंद्रादिकसकळदेव ॥ बंदींघालीदशग्रीव ॥ रामेंअवतारधरूनिसर्व ॥ तेसोडविलेप्रतापें ॥२७ ॥ राजाह्मणेविश्वजननी ॥ देवांतश्रेष्ठशिरोमणी ॥ तोभेटवीमजलागूनी ॥ ह्मणोनिचरणींलागला ॥ २८ ॥ ऐसेंऐकोनआदिमाया ॥ ह्मणेसंतांसीशरणजाऊनियां ॥ तयांसिअनन्यभजतांराया ॥ तेतुजरघुरायाभेटविती ॥ २९ ॥ ऋद्धिसिद्धीराज्यधन ॥ हेंमागसीतरीमीदेईन ॥ परीश्रीरामाचेंदर्शन ॥ मजस्वाधीनतेंनाहीं ॥ ३० ॥ यशश्रीआणिऔदार्यजाण ॥ ज्ञानवैराग्यसंपूर्ण ॥ षड्गुणऐश्वर्यलक्षण ॥ तयाचेठांयींअसतीपैं ॥ ३१ ॥ तोदेवाधिदेवसनातन ॥ जाहलासेभक्ताधीन ॥ ऐसेजेसंतवैष्णवजन ॥ तुझ्यानगरासीपातले ॥ ३२ ॥ ऐसेंबोलतांभद्रकाळी ॥ राजाउठिलातेवेळीं ॥ जेथेंहोतीसंतमंडळी ॥ तयांसमीपपातला ॥

१ अन्नसामग्री. २ लक्ष्मी. ३ विष्णभक्त. ४ विष्णु. ५ प्रकाश. ६ वागतात, चालतात. ७ वंद्य, पूज्य. ८ रावण. ९ पायांवर डोकें ठेविता झाला. १० श्रीरामास.

॥ ३३ ॥ तेथेंयेऊनिनृपवर ॥ तयांसिघालीनमस्कार ॥ साहित्यदेऊनिसत्वर ॥ भोजनघातलेंतयांसी ॥ ३४ ॥ तांबू
लदेऊनिअतिआदर ॥ गळांघातलेसुमनहार ॥ करूनसाष्टांगनमस्कार ॥ संतांसिविनंतीकरितसे ॥ ३५ ॥ सन्मुख
उभाराहूनी ॥ राजाविनवीकरजोडूनी ॥ ह्मणेश्रीरामाचेंमजलागूनी ॥ दर्शनस्वामिनींकरवावें ॥ ३६ ॥ संतह्मणतीत
येसमर्थी ॥ रामानंदासिशरणजाथी ॥ तयाचाअनुग्रहघेतांपाहीं ॥ सार्थकहोईलजन्माचें ॥ ३७ ॥ क्षुद्रदैवताचीसेवाक
रितां ॥ आत्मज्ञाननव्हेसर्वथा ॥ आतांतरीनृपनाथा ॥ सावधानताभजनासी ॥ ३८ ॥ क्षुद्रदैवतांचेंउपासन ॥ निर्ब
ळरायाचेंकरितांसेवन ॥ अज्ञानश्रोतयाचेंभाषण ॥ सौख्यनेदीचसर्वथा ॥ ३९ ॥ प्रेमेंविणहरिकीर्तन ॥ अज्ञानगुरु
शिष्यकृपण ॥ षंढभ्रताराचेसंगतीन ॥ सौख्यनव्हेचीसर्वथा ॥४० ॥ आशाबद्धवक्ताजाण ॥ अभक्तश्रोतावादकपूर्ण ॥
अनुभवाविणब्रह्मज्ञान ॥ सौख्यनेदीसर्वथा ॥ ४१ ॥ ज्ञानाविणसंन्यासग्रहण ॥ मूर्खपुत्रगृहस्थनिर्धन ॥ दुर्मुखीस्त्रि
यांचेसंगतीन ॥ सौख्यनव्हेचीसर्वथा ॥ ४२ ॥ संतह्मणतीरायालागून ॥ आतांहोईसावधान ॥ रामानंदस्वामीसीशर
ण ॥ जाईवेगेंनृपवरा ॥४३॥ ऐसेंऐकोनिसंतवचन ॥ अनुतापजाहलारायालागून ॥ प्रधानासिबोलावून ॥ राज्यभारत
यावोपिला ॥ ४४ ॥ वस्त्रेंभूषणेंअलंकार ॥ काढोनिद्रव्याचेंभांडार ॥ विप्रांसिबोलावूनसत्वर ॥ लुटवीनृपवरत्यांहातीं ॥
॥ ४५ ॥ अश्वगजरथगोदान ॥ तेंहीकेलेंकृष्णार्पण ॥ रामानंदस्वामीसीशरण ॥ आनंदवनापातला ॥४६॥ रायाचीस्त्रीप
तिव्रता ॥ तिणेहीत्यजोनिमायाममता ॥ विप्रस्त्रियांसितत्वतां ॥ वस्त्रेंभूषणेंवांटिलीं ॥ ४७ ॥ रामानंदस्वामीजवळी ॥
दोघेंजाऊनितेवेळीं ॥ मस्तकठेविलाचरणकमळीं ॥ भावेंकरूनतेधवां ॥ ४८ ॥ तनमनआणिधन ॥ केलेंगुरूसीअर्प
ण ॥ रामानंदस्वामीसीविनीतहोऊन ॥ त्याचाअनुग्रहघेतला ॥ ४९ ॥ रामकृष्णनारायण ॥ मंत्रदीधलात्याकारण ॥

[illegible] शिकारखाना. १० काशीस. ११ संसारिक सुखें.

सद्गुरुमुखें श्रवणमनन ॥ अनुभवेंनिदिध्यासनलागलें ॥ ५० ॥ गुरुज्ञानीअनुतापीशिष्य ॥ तेथेंचआत्मज्ञानप्रकाश ॥
त्याविरहितजोकांअभ्यास ॥ तोमिथ्यादांभिकजाणावा ॥ ५१ ॥ उत्तमपरिसचांगला ॥ खापरासीनेऊनिलाविला ॥
तेवींअभक्तमलिनशिष्याला ॥ सद्गुरुकायकरील ॥ ५२ ॥ संतदयाळुसर्वांसी ॥ रावरंकसमानत्यांसी ॥ परीजोभा
वनाधरीजैसी ॥ तैसेंफळतयासीयेतसे ॥ ५३ ॥ वासरमणीउगवतांपूर्ण ॥ प्रकाशसर्वांसीसमान ॥ अकर्म्यासिशिक्षा
होतसेजाण ॥ पावतीमानसज्ञानी ॥ ५४ ॥ चकोरआणितस्करांस ॥ चांदणेंसारिखेंचिप्रकाश ॥ तस्करादेखोनिवा
टतीदोष ॥ पीयूषभासेचकोरां ॥ ५५ ॥ तयाचपरीसाधुसंत ॥ समदृष्टीअखंडवर्तत ॥ परीजोजैसीभावनाधरित ॥ तै
सेंचफळदेततयासी ॥ ५६ ॥ असोआतांबहुभाषण ॥ रामानंदस्वामीचेदर्शनेंकरून ॥ रायासिजाहलेंपूर्णज्ञान ॥
कृपादृष्टींतयाच्या ॥ ५७ ॥ श्रवणआणिहरिकीर्तन ॥ राजाकरीप्रेमेंकरून ॥ रात्रदिवसहरिभजन ॥ रामकृष्णगो
विंदा ॥ ५८ ॥ तंवकोणेएकेदिवसीं ॥ राजापुसेस्वामीसी ॥ आतांआज्ञाद्यावीमजसी ॥ द्वारावतीसीजावया ॥ ५९ ॥
वंदोनिश्रीगुरूचेचरण ॥ द्वारकेसिगेलींदोघेंजण ॥ करूनिगोमतीचेंस्नान ॥ कृष्णदर्शनासीचालिले ॥ ६० ॥ महाद्वा
रासिजाऊन ॥ भावेंघालितीलोटांगण ॥ मगदोघेंहीकरजोडून ॥ करितीस्तवनश्रीहरिचें ॥ ६१ ॥ जयजयमुकुंदामुरारी ॥
पुराणपुरुषाश्रीहरी ॥ मजदीनावरीकृपाकरी ॥ शरणचरणासीपातलों ॥ ६२ ॥ तूंदेवाधिदेवसनातन ॥ हेंनेणेंचमीअ
ज्ञान ॥ तुजनेणतांउपासन ॥ शक्तिपूजनम्यांकेलें ॥ ६३ ॥ अमृतटाकोनिघेतलेंधूण ॥ परीसटाकूनिघेतलापाषाण ॥
तेवींतुजनेणतांउपासन ॥ शक्तिपूजनम्यांकेलें ॥ ६४ ॥ अश्वत्थत्यागोनियांजाण ॥ शिंदीसघातलेंजीवन ॥ तेवींतुजने
णतांउपासन ॥ शक्तिपूजनम्यांकेलें ॥ ६५ ॥ उगवलानसतांवासरमणी ॥ तोंखद्योततेजआगळेंमानी ॥ तेवींतुजनेण

... ७ अमृत. ८ साष्टांग नमस्कार. ९ आदिपुरुष, विष्णु. १० पिंपळवृक्ष.

तांचक्रपाणी ॥ म्याभवानीउपासिली ॥ ६६ ॥ वेदांतपडलानव्हताश्रवणीं ॥ तोंकोकशास्त्रआगळेंमानी ॥ तेवींतुनने णतांचक्रपाणी ॥ म्यांभवानीउपासिली ॥ ६७॥ कल्पतरुत्यजोनिजवळीं ॥ मान्यकेलीजैसीबाभुळी ॥ तेवींतुजनेणतां वनमाळी ॥ म्यांपूजिलीभवानी ॥ ६८ ॥ अनंतजन्मींचेंसुकृत ॥ फळाआलेंसुनिश्चित ॥ ह्मणोनिगृहांसीसाधुसंत ॥ अक स्मातपातले ॥ ६९ ॥ तुझामहिमानिरुपम ॥ यांनीकथिलामजलागून ॥ ऐसेंह्मणोनियांलोटांगण ॥ पुन्हामागुतींघातलें ॥ ७० ॥ ऐकोनियांकरुणावचन ॥ देवेंदीधलेंआलिंगन ॥ पिपाजीराजासिदर्शन ॥ साक्षात्‌जाहलेंतेधवां ॥ ७१ ॥चतुर्भु जरूपसगुण ॥ पीतांबरधारीजगज्जीवन ॥ मुकुटविराजेदेदीप्यमान ॥ देवसनातनदेखिला ॥ ७२ ॥ कीर्तनकरूनिम हाद्वारीं ॥ नाचेनामाचियेगजरीं ॥ चातुर्मास्यद्वारकापुरीं ॥ गजरकरीनामाचा ॥७३ ॥ आज्ञामागोनिवैकुंठनाथा ॥ पर तोनिचालिलींउभयतां ॥ तोंपुढेंअरण्यांतचालतां ॥ महाव्याघ्रदेखिला ॥ ७४॥ महाभयानकपंचानन ॥ पुढेंआलाक रीतगर्जन ॥ राजकांतातयासिदेखोन ॥ भयमानसींपावली ॥७५॥ परमसकुमारलावण्यखाणी ॥ मागेंपाहेपरतोनी ॥ भ्रतारांसिह्मणेतेक्षणीं ॥ व्याघ्रनयनींदेखिला ॥ ७६ ॥ थरथरांकांपेराजबाळा ॥ तंवपंचाननजवळीआला ॥ पिपाजीरा जाह्मणेतिजला ॥ भिऊंनकोसर्वथा ॥ ७७ ॥ तुजलादिसतोपंचानन ॥ परीत्यांतआहेश्रीरघुनंदन ॥ रितेंस्थळत्यावांचू न ॥ अणुमात्रदिसेना ॥ ७८ ॥ सर्वांघटींसमानअर्क ॥ कांसकळरसांमाजीजैसेंउदक ॥ तैसाचिहायदुनायक ॥ सर्वां घटींसारिखा ॥ ७९ ॥ घटींमठींसमजैस ॥ बिंबलेंदिसेआकाश ॥ तैसाचिव्यापकजगदीश ॥ सर्वांघटींसारिखा ॥ ८० ॥ शलभआणिखगपतीसी ॥ आकाशसारिखेंचदोघांसी ॥ तैसाचितोहृषीकेशी ॥ भूतमात्रींसारिखा ॥ ८१ ॥ पटतंतूहो निनव्हती ॥ कींसुवर्णासीचअलंकारह्मणती ॥ तेवींविश्वंभरआणोनिभूतीं ॥ विश्वह्मणतीअज्ञान ॥ ८२ ॥ अनंतब्रह्मां

डेंभरून ॥ उरलाअसेजगज्जीवन ॥ व्याघ्रनव्हेतोरुक्मिणीरमण ॥ निश्चयेंसीजाणावा ॥ ८३ ॥ जळींस्थळींपाषाणीं ॥ भरूनिउरलाचक्रपाणी ॥ रिताठावत्यावांचूनी ॥ अणुमात्रहीअसेना ॥ ८४ ॥ ऐसेंपिपाजीराजाबोलिला ॥ तटस्थजाहलीराजबाळा ॥ तोंव्याघ्रयेऊनितेवेळा ॥ उभाठाकलासन्निध ॥ ८५ ॥ पिपाजीह्मणेव्याघ्रासी ॥ रामभजतूंअहर्निशीं ॥ व्याघ्रलागलाचरणासी ॥ निजभावेंसीतेवेळां ॥ ८६ ॥ संतदर्शनहोतांचिजाण ॥ तयासिजाहलेंदिव्यज्ञान ॥ पिपाजीवोलेतयालागून ॥ हिंसाकर्मनकरावें ॥ ८७ ॥ तुळसीमाळाकाढोनित्वरित ॥ घातलीव्याघ्राच्यागळयांत ॥ रामकृष्णहामंत्र ॥ त्याकारणेंदीधला ॥ ८८ ॥ रामकृष्णनारायण ॥ याहूनिविशेषमंत्रकोण ॥ गजेंद्रपशुतोअज्ञान ॥ रामभजनेंतरलातो ॥ ८९ ॥ वाटपाडयावाल्हाकोळी ॥ नारदेंउपदेशिलातत्काळीं ॥ जपतांरामनामावळी ॥ वाल्मीकिऋषितोजाहला ॥ ९० ॥ अजामिलपातकीब्राह्मण ॥ दुरितेंवेष्टिलासंपूर्ण ॥ मुखेंह्मणतांनारायण ॥ वैकुंठभुवनपावला ॥ ९१ ॥ कामक्रोधमदमत्सर ॥ दंभमोहअहंकार ॥ रामरामजपतांनिरंतर ॥ उठाउठीपळतीहो ॥ ९२ ॥ मगव्याघ्रेंहातजोडोन ॥ पिपाजीसकेलेंसाष्टांगनमन ॥ ह्मणेआपुलेकृपेकरून ॥ श्रीरामभजनींलागलों ॥ ९३ ॥ पुर्वीमाझेअपराधजाहलेबहुत ॥ श्रीरामनामींजाहलोंपुनीत ॥ पुन्हासाष्टांगेंसीनमित ॥ पिपाजीतेंतेधवां ॥ ९४ ॥ ऐसामंत्रशिरोमणी ॥ व्याघ्रासिसांगोनितेचक्षणीं ॥ पिपाजीगेलातेथूनी ॥ आनंदवनींसत्वर ॥ ९५ ॥ व्याघ्रासिअनुतापजाहलापूर्ण ॥ हिंसाकर्मटाकिलेंतेणें ॥ वर्जिलेंमांसादिभक्षण ॥ गर्लितपर्णखातसे ॥ ९६ ॥ सप्तदिवसपर्यंत ॥ हिंडतअसतांअरण्यांत ॥ हरिभजनींधरूनिहेत ॥ देहठेविलातयानें ॥ ९७ ॥ व्याघ्रवृश्चिकासिंहश्वान ॥ सर्पससाणागजदारुण ॥ सर्वयोनींततामसगुण ॥ सात्विकलक्षणयांनाहीं ॥ ९८ ॥ संतसंगाचेंमाहिमान ॥ पंचाननासिजाहलेंदिव्यज्ञान ॥ हरिभज

[illegible] ५ काशी क्षेत्रांत ६ पश्चाताप. ७ सोडून दिलें. ८ मळलेलीं पानें. ९ देहाचें विसर्जन.

नींठेऊनिमन ॥ कृष्णार्पणदेहकेला ॥ ९९ ॥ संसारींअसोनिमायाजाळीं ॥ जोआठवीहरीसअंतकाळीं ॥ तोमुक्तविहो यतत्काळीं ॥ संशयमनांतनधरावा ॥ १०० ॥ हरिजभनींहेतधरून ॥ त्याग्रेंदेहटाकिलाजाण ॥ जुन्यागडींनागरब्रा ह्मण ॥ तेथेंजन्मघेईलतो ॥ १०१ ॥ नरसीमेहेतावैष्णववीर ॥ तोत्याग्रेंघेतलाअवतार ॥ त्याचेंचरित्रअतिप्रियकर ॥ श्रोतींसादरपरिसावें ॥ २ ॥ संतचरित्रहेचिगंगा ॥ कींहेभागीरथीचंद्रभागा ॥ येथेंन्हावोनिपांडुरंगा ॥ शरणजावेंस द्भावें ॥ ३ ॥ सुमनआणिशुद्धमती ॥ तुळसीसुमनेंघेऊनिहातीं ॥ चरणावरीमहीपती ॥ भावेंमस्तकठेवितसे ॥ ४ ॥ स्वस्तिश्रीभक्तविजयग्रंथ ॥ ऐकतांतुष्टेलजगन्नाथ ॥ प्रेमळऐकाभाविकभक्त ॥ षड्विंशतितमाध्यायरसाळहा ॥ ५ ॥ श्रीकृष्णार्पणमस्तु ॥ ॥ श्रीमज्जगदीश्वरार्पणमस्तु ॥ ॥ अध्याय ॥ २६ ॥ ॥ ओव्या ॥ १०५ ॥ ॥ ७ ॥

शिवगण
नरसी मेहता
श्री नाथ
श्री कृष्ण.

श्रीगणेशायनमः ॥ ॥ श्रीकृष्णायनमः ॥ जयदीनदयाळारुक्मिणीपती ॥ व्यापूनिउरलासित्रिजगती ॥ श्रुतिशास्त्रेंतुजवर्णिती ॥ अद्भुतकीर्तीनवर्णवे ॥ १ ॥ वर्णितांतुझेंमहिमान ॥ शिणलींअठराहीपुराणेंजाण ॥ वादघालितांसाहीदर्शन ॥ तयांसिखूणकळेना ॥ २ ॥ तुझेंगुणचरित्रअपार ॥ वर्णितांशिणलाधरणीधर ॥ तुझियागुणासिनाहींपार ॥ जिव्हासाचारचिरल्याकीं ॥ ३ ॥ मगतोलज्जायमानहोऊनियां ॥ निजांगाचीकेलीशय्या ॥ सहस्त्रफणांचीदेवराया ॥ केलीछायातुजलागीं ॥ ४ ॥ तुझेंवर्णावयामहिमान ॥ सरस्वतीनेंकेलापण ॥ पयोब्धीचिशाईकरून ॥ वर्णीतगुणशारदा ॥ ५ ॥ अठराभारवनस्पती ॥ यांचीलेखणीघेऊनिहातीं ॥ पृथ्वीचाकागदघेऊनप्रीतीं ॥ गुणवर्णितीजाहली ॥ ६ ॥ समुद्राचीसरलीशायी ॥ गुणवर्णितांनपुरेमहीं ॥ ब्रह्मकुमारीलागलीपायीं ॥ तुझीनवलाईदेखोनी ॥ ७ ॥ तुझेगुणअलौलिक ॥ वर्णितांथोरांसिपडलेंठर्क ॥ अनंतब्रह्मांडेंसकळिक ॥ त्यांचानायकतूंअससी ॥ ८ ॥ ऐसातूंव्यापकअनंत ॥ सर्वांठायींतुझीचसत्ता ॥ विश्वींभरूनिजगन्नाथा ॥ विश्वनाथाउरलासी ॥ ९ ॥ तुझेभक्तरुक्मिणीपती ॥ त्यांचींचरित्रेंमजआवडती ॥ तुवांउजळोनिमाझीमती ॥ ग्रंथयुक्तीबोलवी ॥ १० ॥ आतांश्रोतेसंतजन ॥ तिहींमजद्यावेंअवधान ॥ मागीलअध्यायींग्रंथनिरूपण ॥ केलेंश्रवणसकळिकीं ॥ ११ ॥ द्वारकेहूनियेतांजाण ॥ व्याघ्रबोधिलापिपाजीन ॥ हिंसाकर्मटाकिलेंत्याण ॥ गलितपर्णखातसे ॥ १२ ॥ तोव्याघ्रनव्हेचिसाचार ॥ साक्षात्होतापार्वतीवर ॥ ध्यावयासिजातांअवतार ॥ तोंदृष्टीसव्याघ्रांबरदेखिलें ॥ १३ ॥ ध्यानांतयेतांतामसगुण ॥ ह्मणोनिजाहलापंचानन ॥ जेवींजागृतींतअसतांध्यान ॥ तैसेंचिस्वप्नदिसतसे ॥ १४ ॥ तेवींअवतारघेताधूर्जटी ॥ व्याघ्रचर्मदेखिलेंदृष्टीं ॥ ह्मणोनिव्याघ्राचियेपोटीं ॥ उठाउठीअवतरला ॥ १५ ॥ सप्तदिवसहोतांचिजाण ॥ देहठेविलातयान ॥ पुन्हाजुन्यागडींनागरब्राह्म

... प्रतिज्ञा. ६ सरस्वती. ७ पृथ्वी. ८ श्रम. ९ बुद्धी प्रकाशित करून. १० शंकर.

ण ॥ त्याचेउदरींजन्मला ॥१६॥ दिवसेंदिवसथोरजाहला ॥ मायबापेंव्रतबंधकेला ॥ सप्तवर्षेंहोतांतयाला ॥ जननीजं
नितांअंतरली ॥ १७॥ चुलतबंधूहोतेसकळ ॥ त्यांनींकेलाप्रतिपाळ ॥ गांवचींमुलेंखेळतीसकळ ॥ त्यांतखेळखेळत ॥
॥ १८ ॥ इटूदांडूलंगोरिया ॥ चुंबाचुंबीलपंडाया ॥ हुमामाहुंबरीघालोनियां ॥ पाणबुडियाखेळती ॥ १९ ॥ वाघोडी
आणिआटयापाटया ॥ झिज्याबोकटअगलगोटया ॥ भोंवरेंचक्रेंफेरवाटया ॥ देतीकाटयासत्वर ॥ २० ॥ अनेकप्रका
रचेअनेकखेळ ॥ बाळलीलेंखेळतीसकळ ॥ ऐसालोटलाकांहींकाळ ॥ तंवअपूर्ववर्तलें ॥ २१ ॥ ऐसेबाळपणीचेखेळ ॥
खेळतांवृथागेलाकाळ ॥ आयुष्यवेंचिलेंसकळ ॥ नाहींघननीळआठविला ॥ २२॥ असोआतांतेअवसरीं ॥ खेळखेळो
निनानापरी ॥ नरसीमेहताअतिसत्वरीं ॥ निजमंदिरींपातला ॥ २३ ॥ह्मणेवहिनीमजकारण ॥ तृषालागलीद्याजी
वन ॥ येरीह्मणेकायकष्टकरून ॥ श्रमपावोनआलासी ॥ २४ ॥ फारपोरटेंह्माडवाण ॥ मायबापेंबोळविलींयेण ॥ रात्रदि
वसखेळखेळोन ॥ करीभोजनयथेच्छ ॥२५॥ विद्याभ्यासनकरितां॥ जिणेंवागविशीतूंवृथा ॥ पुढेंरडेलतुझीकांता ॥ वृथा
पुष्टाचटोरा ॥२६॥ वडीलबंधूचीकांता॥ ऐसींदुर्वचनेंबोलतां ॥ पश्चात्तापजाहलाचित्ता ॥ नरसीमेहेताऊठिला ॥ २७ ॥
तेथोनिउठोनित्वरित ॥ दूरगेलाअरण्यांत ॥ ह्मणेप्राक्तनमाझेंविपरीत ॥ कर्मबळवंतदुस्तर ॥२८॥ बाळपणींमरतांमाता॥
तारुण्यपणींनिजकांता ॥ वृद्धपणींपुत्रशोकहोतां ॥ ईश्वरीक्षोभयानाव ॥ २९ ॥ पूर्वजन्मींकर्मकेलें ॥ तयाचेंफळवोढव
लें ॥ ऐसेंबोलतांतेवेळे ॥ तोंपुढेंदेखिलेंअरण्य ॥ ३० ॥ गांवापासोनिकोशदोन ॥ येतांदेखिलेंमहाअरण्य ॥ नरसीमेहेता
विलोकून ॥ पाहाताजाहलासभोंवता ॥ ३१ ॥ पुढेंअकस्मातपाहात ॥ तोंशिवालयदेखिलेंअवचित ॥ नरसीमेहेताप्र
वेशेआंत ॥ तंवकैलासनाथदेखिला ॥ ३२ ॥ वोसाडअरण्यह्मणून ॥ नाहींमनुष्याचेंआगमन ॥ धीरधरूनिनिजमनीं

१ मायबाप निवर्तलीं. २ जन्म. ३ ताहान. ४ पाणी. ५ दमून. ६ गौरविलीं. ७ आयुष्य फुकट घालवितोस. ८ स्त्री. ९ हृदयास लागणारे शब्द. १० नशीब.

जाण ॥ वंदिलेचरणशिवाचे ॥ ३३ ॥ उपमन्युब्राह्मणकुमर ॥ दुग्धमागेवाटीभर ॥ मातानदेतांसत्वर ॥ रुसोनियांबैस
ला ॥ ३४ ॥ कींउत्तानपादक्षितिपाळ ॥ तयाचापुत्रध्रुवबाळ ॥ रुसोनिगेलातत्काळ ॥ वैकुंठपाळआराधिला ॥ ३५ ॥
तयाचेपरीनरसीमेहेता ॥ अनुतापधरूनिनिजचित्ता ॥ ह्मणेविश्वंभराविश्वनाथा ॥ मजअनाथाअपंगी ॥ ३६ ॥ पिना
कपाणीपार्वतीरमण ॥ त्याचेअंगावरीकेलेंशयन ॥ वर्जिलेंअन्नादिफळभक्षण ॥ उदकपाननकरितो ॥३७ ॥ सप्तदि
वसलोटतांजाण ॥ कैलासपतीविस्मितमन ॥ ह्मणेसर्वशरीरमजलागून ॥ वाहिलेंयेणनिजनिष्ठें ॥ ३८ ॥ गंधअक्षता
सुमनचंदनें ॥ नानापरीचींदिव्यरत्नें ॥ मुक्ताहारसुवर्णभूषणें ॥ मजकारणेंअर्पिती ॥ ३९ ॥ द्रव्यवेंचूनिअगणित ॥ को
णीशिवालयेंबांधित ॥ भागीरथीचेंउदकत्वरित ॥ कोणीअर्पितआवडी ॥ ४० ॥ बिल्वपत्रांचीलाखोली ॥ आणोनिवा
हातीतत्काळीं ॥ परीसर्वशरीरकोणेकाळीं ॥ नाहींमजलागींअर्पिलें ॥ ४१ ॥ शरीराचालोभधरून ॥ नानापरीचींकरि
तीसाधन ॥ वृथागेलेंत्यांचेंज्ञान ॥ त्यांसीजगज्जीवनभेटेना ॥ ४२ ॥ नरसीमेहेत्याचादृढभाव ॥ देखोनितुष्टलासदा
शिव ॥ सगुणस्वरूपमहादेव ॥ प्रकटकरीतेवेळे ॥ ४३ ॥ जोदशभुजपंचानन ॥ गळांपन्नगांचेंभूषण ॥ मस्तकींजटापिंग
टवर्ण ॥ विभूतिचर्चनसर्वांगीं ॥ ४४ ॥ ऐसेंस्वरूपप्रकटकरूनी ॥ कायकरीपिनाकपाणी ॥ नरसीमेहेत्यासिउठवूनी ॥
अभयवचनींबोलत ॥ ४५ ॥ ह्मणेरेबाळकानिजभक्ता ॥ प्रसन्नजाहलोंतुजआतां ॥ कायकामनावाटतीचित्ता ॥ तेंसर्व
थामजंसांग ॥ ४६ ॥ नरसीमेहेत्यानेंऐकोनिवचन ॥ कैलासपतीचेधरिलेचरण ॥ प्रसन्नजाहलेतमजलागून ॥ अभय
वचनदेऊनी ॥ ४७ ॥ तरीमीतोंबाळकअज्ञान ॥ मजनकळेचिउत्तममागण ॥ तुह्मासआवडेजीवाहून ॥ तेंमजदेईंनील
कंठा ॥ ४८ ॥ जैसेंमातेचेंअज्ञानबाळ ॥ त्यासनकळेचिउचितकाळ ॥ परीजननीसआवडेसर्वकाळ ॥ अलंकारलेववी

---

१ उत्तानपाद राजा. २ विष्णु. ३ शुद्ध—पावन कर. ४ पुरवें. ५ मोत्यांचे हार. ६ बेलांची एकलक्ष पानें. ७ सर्पांचें. ८ इच्छा.

निजप्रीतीं ॥ ४९ ॥ तेवींतुह्मींआजिविश्वनाथा ॥ प्रसन्नमुखेंवरवोपितां ॥ तरीजेआवडेलतुमचेचित्ता ॥ तेंचिअनाथामजद्यावें ॥ ५० ॥ हास्यवदनपिनाकपाणी ॥ विस्मितजाहलेनिजमनीं ॥ ह्मणेऐसाचतुरभक्तकोणी ॥ नाहींनयनींदेखिला ॥ ५१ ॥ नरसीमेहेत्याकारण ॥ मागुतीशिवबोलेवचन ॥ सकळदेवांचेंदेवतार्चन ॥ तोश्रीकृष्णमजआवडे ॥ ५२ ॥ गंगेपार्वतीसनसांगतां ॥ मीजपतसेंश्रीकृष्णनाथा ॥ त्याहूनविशेषभक्तकथा ॥ मजतत्वतांआवडे ॥ ५३ ॥ माझियाजीवींचेंनिजगुज ॥ तेंतूंदाखवींह्मणसीमज ॥ याचकेंनृपासिमागतांराज्य ॥ नव्हेचिकाजसर्वथा ॥ ५४ ॥ कृपाणासिमागतांनिजधन ॥ सुखीनव्हतीयाचकजन ॥ कामिकासिमागतांस्त्रीदान ॥ नपावेसन्मानयाचक ॥ ५५ ॥ येरूह्मणेपिनाकपाणी ॥ नानापरीचेदृष्टांतदेऊनी ॥ समजावितांमजलागोनी ॥ परीसंशयमनींवाटतसे ॥ ५६ ॥ बळिराजाउदारदेखोन ॥ याचकरूपेंश्रीवामन ॥ जातांचिदेऊनिराज्यदान ॥ आत्मनिवेदनकेलेंकीं ॥ ५७ ॥ हरिश्चंद्रराजासात्विकपूर्ण ॥ विश्वामित्रयाचकमागतांदान ॥ राज्यकांतापुत्रदेऊन ॥ निजसत्वतेणेरक्षिलें ॥ ५८ ॥ तेवींउदारकैलासपती ॥ प्रसन्नजाहलेतीमजप्रती ॥ तरीतुह्मालागलीजयाचीप्रीती ॥ तोचनिश्चितींमजदावा ॥ ५९ ॥ वचनऐकोनियांदेख ॥ कायबोलतीत्रिपुरांतक ॥ श्रीकृष्णलीलाअलोलिक ॥ त्यामजदेखआवडती ॥ ६० ॥ श्रीकृष्णलीलाअद्भुतजनीं ॥ गोकुळींक्रीडलाचक्रपाणी ॥ तेंरासमंडळमजलागुनी ॥ जीवाहूनीआवडे ॥ ६१ ॥ मित्रकन्येचियाकांठीं ॥ गोपीसीक्रीडेजगजेठी ॥ मजलात्याचीप्रीतीमोठी ॥ जातसेंदिठीपाहावया ॥ ६२ ॥ रासमंडळरचोनिसांग ॥ नृत्यकरीतोश्रीरंग ॥ मीहीवाजवींमृदंग ॥ तालसांगबैसोनी ॥ ६३ ॥ तेंचिदाखवीनतुजप्रती ॥ ह्मणोनिअभयदीधलेंहातीं ॥ गोपीचावेषतयाप्रती ॥ दीधलानिश्चितींनीलकंठें ॥ ६४ ॥ सवेंघेऊनित्यालागोनी ॥ त्वरेंचालिलेपि

१ वरदान देता. २ आपल्या मनांत. ३ राजाजवळ. ४ नरसीमेहेता. ५ सत्वशील, उदार. ६ स्त्री. ७ आपलें. ८ त्रिपुरासुर दैत्याचा शत्रु शंकर. ९ यमुनेच्या.

नाकपाणी ॥ रासमंडळींयेऊनी ॥ चक्रपाणीवंदिला ॥ ६५ ॥ ऐसेंऐकतांवचन ॥ आशंकाधरितीलविचक्षण ॥ ह्मणाल
रासमंडळींक्रीडोन ॥ गेलाश्रीकृष्णद्वापरीं ॥ ६६ ॥ कलियुगींभक्तनरसीमेहेता ॥ येथेंकांलिहिलीकृष्णकथा ॥ ऐसीआ
शंकाधरालचित्ता ॥ तरीहेवृथाकवितानह्मणावी ॥ ६७ ॥ मथुरागोकुळवृंदावनीं ॥ अद्यापिक्रीडतोचक्रपाणी ॥ भावि
कभक्तजेत्यांलागूनी ॥ दिसेनयनींहरिलीला ॥ ६८ ॥ हेकथाभविष्योत्तरपुराणीं ॥ स्वयेंबोलिलेश्रीव्यासमुनी ॥ कलियु
गींभक्तशिरोमणी ॥ त्यांचींकथनेंवर्णिलीं ॥ ६९॥ जैसीमर्यादावेलंउल्लंघून ॥ प्रवेशनकरीसमुद्रजीवन ॥ तैसेंकवीश्वरांचें
वदन ॥ झाल्यावांचोनवदेना ॥ ७० ॥ कींआयुष्यसरल्यावांचोनी ॥ काळनदंडीजीवकोणी ॥ तेवींकवीश्वरांचीनिजवा
णी ॥ झाल्यावांचोनीवदेना ॥ ७१ ॥ कींदिनमानघटिकानहोतांपूर्ण ॥ नमावळेसूर्यनारायण ॥ तेवींचरित्रवर्तल्यावां
चोन ॥ कवीतेंलेखननकरितीं ॥ ७२ ॥ नमिळतांपतीचियामता ॥ नवर्तेजेवींपतिव्रता ॥ तेवींकवीश्वरांचीवाणीवृथा ॥
असत्यकथानवदेकीं ॥ ७३ ॥ कींस्वयंपाककरावयालागून ॥ प्रार्थूनिआणिलीशेजारिण ॥ तेआपुलेपदरचीसामग्रीघे
ऊन ॥ नयेचिजाणसर्वथा ॥ ७४ ॥ पाककर्तीअसलीचतुर ॥ तरीअन्नकरीलरुचिकर ॥ तेवींकवीदृष्टांतचार ॥ देईलसा
चारनिरूपणीं ॥ ७५ ॥ परीमुळींचेंपदसांडोनिसर्वथा ॥ असत्यग्रंथनवदेकवायिता॥ ह्मणोनिप्रार्थनाकरितोंपंडितां ॥ वि
कल्पचित्तांतनधरावा ॥ ७६ ॥ श्रीभीमातीरवासीरुक्मिणीरमण ॥ तोचिबुद्धीचादाताचैतन्यघन ॥ तोचिबोलवीग्रंथनि
रूपण ॥ येरवींअज्ञानमहीपती ॥ ७७ ॥ आतांऐकाभाविकजन ॥ मागीलकथेसीद्यावेंअवधान ॥ नरसीमेहेत्यासीपा
र्वतीरमण ॥ आलेघेऊनिहरिलीलें ॥ ७८ ॥ कालिंदीतटींअतिअद्भुत ॥ वृक्षलागलेगगनचुंबित ॥ दवणाकेतकीपारि
जात ॥ पारवेघुमतहरिलीलें ॥ ७९ ॥ चूतवृक्षआणिजांबुळी ॥ आंवळीनिंबोणीरायकेळी ॥ बकळीआणिरामसीताफ

ळी ॥ डोलेपाडळीसुवासें ॥ ८० ॥ बिल्ववटआणिगोंधणी ॥ अश्वत्थरुद्राक्षसारमणी ॥ चंपकदाळिंबीबहुलसुमनीं ॥
कृष्णरंगणींडोलती ॥ ८१ ॥ पिंपरीशिवगेमहारूख ॥ पासवणीआणिसेलाटक ॥ फणसमोहगगनींडोलत ॥ यदुनायक
देखोनीं ॥ ८२ ॥ भोंवतावृक्षांचापरिघदेखा ॥ आंतलागलीपुष्पवाटिका ॥ मोगरेजाईसेवंतिका ॥ कृष्णनायकादेख
ती ॥ ८३ ॥ सहस्त्रफडीपिंवळीसेवंती ॥ भोंयचांफेजासुदसेवती ॥ कापुरवेलीगुलाबशोभती ॥ चरित्रपाहतीकृष्णाचें
॥ ८४ ॥ सरांटेश्यामहंसराशी ॥ बटमोगरेगुलाबसुहासी ॥ गुलचनीआरक्तआणितुळसी ॥ कुंजवनासीलागल्या ॥
॥ ८५ ॥ वसंतयेऊनिआपण ॥ शृंगारिलेंकुंजवन ॥ तेथेंयशोदेचानंदन ॥ क्रीडेआपणस्वलीलें ॥ ८६ ॥ कृष्णदृष्टीचाम
हिमाथोरू ॥ सराटेहोतीकल्पतरू ॥ वोहळउदकाचीसरू ॥ अमृततुसांरूकरीना ॥ ८७ ॥ तेथेंक्रीडतसेश्रीरंग ॥ ख
डेजाहलेपद्मराग ॥ बरडगोंटेअमोघ ॥ परिसअभंगतेजाहले ॥ ८८ ॥ पारवेरांवेहंसजाणा ॥ चाषचातकपक्षीमनमोह
ना ॥ कपोतचिमण्यासाळोंक्यावामना ॥ कृष्णकीर्तनाडोलती ॥ ८९ ॥ असोआतांबहुभाषण ॥ कालिंदीतटींहेंउपवन ॥
लागलेंअतिशोभायमान ॥ तेथेंश्रीकृष्णक्रीडित ॥ ९० ॥ नरसीमेहेताआणिउमापती ॥ तेथेंयेऊनिसत्वरगती ॥ भावेंन
मिळातोश्रीपती ॥ क्षेमप्रीतींदीधलें ॥ ९१ ॥ साक्षात्परब्रह्मश्रीकृष्णमूर्ती ॥ गोपीत्याअवतरल्यानिजश्रुती ॥ वेणुवा
जवितांश्रीपती ॥ गोळाहोतीनिजछंदें ॥ ९२ ॥ सभोंवत्यामिळोनिव्रजांगनां ॥ मध्येंघननीळवैकुंठराणा ॥ गोपिकादेखो
निमनमोहना ॥ धांवूनिचरणालागल्या ॥ ९३ ॥ श्रीकृष्णचरणअतिसुकुमार ॥ ध्वजवज्रांकुशतोडर ॥ ब्रह्मापोटींचानि
जकुमर ॥ चरणसाचारनपावेची ॥ ९४ ॥ पवित्रपणेंपाहतांजाण ॥ तरीगंगाचरणींचेंजीवन ॥ ह्मणोनिमस्तकींउमारम
ण ॥ धरिलीजाणआवडी ॥ ९५ ॥ वांकीनेंपुरेंचरणींगर्जती ॥ ह्मणतीधन्यआह्मीत्रिजगतीं ॥ आह्मावरीतुष्टोनिकमला

१ पाडळी या नामें फुलझाड. २ पिंपळ. ३ कांटे. ४ वसंतऋतु, चैत्र वैशाख, ५ कृष्ण. ६ इच्छामात्रेंकरून. ७ बरोबरी. ८ बिंदु. ९ शंकर. १० गोकुळांतील स्त्रिया, गोपस्त्रिया.

पती ॥ चरणींनिश्चितींस्थापिलें ॥९६॥ नखदेखूनिनिशापती ॥ परमलज्जितजाहलाचित्तीं ॥ तोडरगर्जेकोणेरीतीं ॥ दुरि
तेंनासतीहरिचरणीं ॥९७॥ पोटऱ्याजानुजंघासुरेख ॥ कटींपीतांबरवेष्टिलादेख ॥ कोटिविद्युल्लतालखलख ॥ जडल्यादे
खनिजांगें ॥९८॥ आजानुबाहुश्रीपती ॥ दोनीभुजादंडमिरवती ॥ विधाताजन्मलानाभीप्रती ॥ अंतनिश्चितींनकळेल्या
॥९९॥ विशाळउदरतनुसांवळी ॥ हृदयींशोभेसुंदरात्रिवळी ॥ निरुपमदिसेरोमावळी ॥ श्रीवत्सनवाळींकायवर्णू ॥ १०० ॥
सर्वआनंदहोऊनिगोळा ॥ तोएकवटलामुखकमळा ॥ अधरामृताचासोहळा ॥ जाणेकमळानिजमुखें ॥ १०१ ॥ कम
लदलाऐसेजाण ॥ विशाळश्रीकृष्णाचेनयन ॥ सरळनासिकाविराजमान ॥ वसंतयेऊनराहिला ॥ २ ॥ कर्णीकुंडलेंअ
तिसोज्वळ ॥ भोंवयासुरेखविशाळभाळ ॥ मस्तकींशोभतीकेशकुरळ ॥ मयूरपिच्छेंवेष्टिलीं ॥ ३ ॥ श्रीकृष्णाचामुकुट
पाहोनी ॥ लज्जितजाहलावासरमणी ॥ कंठींचाकौस्तुभहोऊनी ॥ भास्करमनींनिवाला ॥ ४ ॥ आकाशजैसेंनिर्मळ
जाण ॥ त्यावरीशोभेतारांगण ॥ तैसींपदकावरीमहारत्न ॥ कृष्णभूषणलखलखित ॥ ५ ॥ कंठींएकावळीशोभत ॥
आपादवैजयंतीडोलत ॥ नानापुष्पांचेहारनिश्चित ॥ गळांघालेनिजभक्तीं ॥ ६ ॥ सर्वांगींचंदनचर्चिलेंदेख ॥ भा
ळींकस्तूरीमळवटसुरेख ॥ तुळसीमाळायदुनायक ॥ लेतसेदेखनिजप्रीतीं ॥ ७ ॥ ऐसेंपरब्रह्मरूपसगुण ॥ मुखेंकरी
तवेणुवादन ॥ तटस्थराहिलेगोपींचेनयन ॥ श्रीकृष्णध्यानदेखोनी ॥ ८ ॥ सुस्वरमुरलीवाजवीकान्हा ॥ भोंवत्याना
चतीव्रजांगना ॥ आलापितीतनाना ॥ मनमोहनागोविंदा ॥ ९ ॥ ततविततघनसुस्वर ॥ पांवामोहरीआणिझल्लर ॥ वाद्यें
वाजतीमनोहर ॥ आलापघेतीनिजमुखें ॥ ११० ॥ मृदंगवाजवीपार्वतीरमणा ॥ त्यावरीनाचतीव्रजांगना ॥ तालसंकेत
वैकुंठराणा ॥ दावितोखुणाअंतरींच्या ॥ ११ ॥ कृष्णासिह्मणतीव्रजसुंदरी ॥ तूंव्यापकअससीसर्वांतरीं ॥ तुझाकामधरूनि

१ चंद्र. २ पातकें, ३ ब्रह्मदेव. ४ माळ. ५ उपमारहित केशपंक्ती. ६ ललाट. ७ वांकडे, नरम केंस. ८ सूर्य. ९ नक्षत्रमंडळ. १० कस्तुरीगंध.

अंतरीं ॥ आलोंलवकरीश्रीकृष्णा ॥ १२ ॥ आह्मींव्रजांगनाअनेक ॥ तूंशार्ङ्गधरादिससीएक ॥ तुझेंरूपपाहातांचिदेख ॥ रतिनायकखवळला ॥१३॥ कृष्णातुझेंपाहतांवदन ॥ मुखासिवाटेद्यावेंचुंबन ॥ हृदयींहृदयएककरून ॥ द्यावेंआलिंगनतुजलागीं ॥ १४ ॥ ऐसेंबोलतांगोपनारी ॥ अनेकरूपेंनटलाहरी ॥ जैसाभावजयाचेअंतरीं ॥ तैसाचिमुरारीहोतसे ॥१५॥ जितुक्याहोत्याव्रजांगना ॥ तितुकींरूपेंघेतसेकान्हा ॥ हातींधरूनिजगज्जीवना ॥ व्रजांगनानाचती ॥ १६ ॥ हातींधरूनिघनसांवळा ॥ व्रजांगनाधरितीगळा ॥ सगुणरूपपाहतीडोळां ॥ चुंबनअबलादेताती ॥ १७ ॥ दोघेकृष्णदोघीगवळणी ॥ एकमेकांचाहातधरूनी ॥ ऐसेंरासमंडळरचोनी ॥ चक्रपाणीभोगिती ॥ १८ ॥ कृष्णतनुअतिसकुमार ॥ हृदयविशाळमाजचिवळ ॥ वक्षस्थळींरोमावळ ॥ देखतांचिविव्हळव्रजनारी ॥ १९ ॥ धरूनियांश्रीकृष्णकर ॥ गोपीठेवितीहृदयावर ॥ मुखचुंबोनिवारंवार ॥ घालिती तांबूलनिजमुखीं ॥ १२० ॥ जयाचेचित्तींजैसाकाम ॥ तैसापुरवीमेघश्याम ॥ श्रीकृष्णसर्वांचाविश्राम ॥ जपतोनामनीलग्रीव ॥ २१ ॥ रासमंडळरचोनियुक्ती ॥ अनेकगोपीगातीनाचती ॥ नरसीमेहेत्यासीश्रीपती ॥ वोळखीनिश्चितींतत्काळ॥२२॥अठराभारवनस्पतीसी॥ पाहतांवेगळीनिवडेतुळसी॥ तेवींनरसीमेहेत्यासी ॥ निजदृष्टीसीवोळखिलें॥२३॥ कींआकाशभरलेंतारागणीं ॥ त्यांतनिवडेध्रुवचांदणी ॥ तेवींनरसीमेहेत्यासिनयनीं ॥ चक्रपाणीवोळखिता ॥२४॥ कींनवग्रहपाहतांनयनी ॥ त्यांतनिवडेवासरमणी ॥ तेवींनरसीमेहेत्यासीदेखोनिनयनीं ॥ श्रीकृष्णमनींविस्मित ॥ २५ ॥ कींसिद्धसाधकबैसलेथोर ॥ त्यांतवेगळाअनसूयाकुमर ॥ तेवींनरसीमेहेत्यासीशार्ङ्गधर ॥ वोळखीसाचारनिजदृष्टीं ॥२६॥ शिवासिह्मणेव्रजभूषण ॥ नूतनगोपिआणिलीकोण॥ आजिमित्रपणासिहेंवचन ॥ केलेंजाणनीलकंठा ॥२७॥ माझीतुझीप्रीतीजवळी॥ ह्मणोनिआणितोरासमंडळीं ॥ ऐसेंबोलतांवनमाळी ॥

---

१ काम, मदन. २ मुखकमल. ३ शरीर. ४ कमर. ५ कामातुर. ६ गोकुलांतील बायका. ७ शंकर. ८ नक्षत्रांनी. ९ सूर्य. १० दत्तात्रेय.

चंद्रमौळीहांसले ॥ २८ ॥ नरसीमेहेत्यासीपार्वतीरमण ॥ नेत्रसंकेतेंदावीखुण ॥ त्याणेंतत्काळयेऊन ॥ श्रीकृष्णचरणवं
दिले ॥ २९ ॥ सदाशिवह्मणेकृष्णनाथा ॥ तुझादासनरसीमेहेता ॥ त्याचीपुरातनकथा ॥ तुजसविस्तरसांगेन ॥ १३० ॥
पूर्वजन्मींतामसगुण ॥ महाव्याघ्रपंचानन ॥ अरण्यांतअसतांपिपार्जीन ॥ नामस्मरणसांगीतलें ॥ ३१ ॥ तुझेंकरितांना
मस्मरण ॥ दुरितेंनासलींसंपूर्ण ॥ जुन्यागडींनागरब्राह्मण ॥ तेथेंजन्मपावला ॥ ३२ ॥ बाळपणींमातापिता ॥ याचींनिं
वर्तलींअसतां ॥ यानेंशरीरश्रीकृष्णनाथा ॥ मजसर्वथाअर्पिलें ॥ ३३ ॥ सप्तदिवसपर्यंतयेण ॥ वर्जिलेंअन्नउदकपान ॥
मीसंतुष्टहोऊननिजमन ॥ जाहलोंप्रसन्नयालागीं ॥ ३४ ॥ मजउत्तरदीधलेंयेणें ॥ मजउचितनकळेचमागणें ॥ जें
आवडेतुजकारणें ॥ तेंमजदेणेंनीलकंठा ॥ ३५ ॥ मजआवडसीतूंजगज्जीवन ॥ ह्मणोनिआलोंयेथेंघेऊन ॥ तरीयाचे
मस्तकींहस्तठेवून ॥ देईवरदानश्रीकृष्णा ॥ ३६ ॥ ऐसेंऐकूनकमळापती ॥ नरसीमेहेत्यासिधरिलेंहातीं ॥ अभयदेऊ
नकृपामूर्ती ॥ आलिंगनप्रीतींदीधलें ॥ ३७ ॥ पुढतीबोलेचक्रपाणी ॥ त्वांरासमंडळदेखिलेंनयनीं ॥ याचेप्रबंधरचोनी ॥
सांगेश्रवणींसकळांच्या ॥ ३८ ॥ माझेगुणचरित्रलीला ॥ नित्यदिसेलतुझियाडोळां ॥ ऐसावरघनसांवळा ॥ देताजाह
लातयासी ॥ ३९ ॥ शिवासिह्मणेश्रीकृष्ण ॥ आतांजावेंयासिघेऊन ॥ ऐसेंऐकूनिउमारमण ॥ केलेंनमनसत्वर ॥ १४० ॥
इच्छामात्रेंकरूनत्यासी ॥ आणोनिबैसविलेंराउळासी ॥ अभयदेऊनिनिजभक्तासी ॥ कैलासवासीपैंगेला ॥ ४१ ॥
शिवालयींबैसवूनिजाण ॥ नरसीमेहेताकरीकीर्तन ॥ रात्रदिवसनामस्मरण ॥ करीसप्रेमअवडी ॥ ४२ ॥ श्रीकृष्ण
लीलाकथामृत ॥ गाऊनिप्रेमेंनृत्यकरीत ॥ निर्लज्जहोवोनिनिश्चित ॥ गुणवर्णितश्रीहरीचे ॥ ४३ ॥ रासमंडळखेळला
श्रीपती ॥ तेंनरसीमेहेत्यानेंलिहिलेंग्रंथीं ॥ त्यादेशींअद्यापिलोकगाती ॥ भाषागुजरातीअसेकीं ॥ ४४ ॥ असोमागी

---

१ पातकें. २ नरसीमेहेत्याचीं. ३ काय मागावें हें मला मुळींच समजत नाहीं असा भावार्थ. ४ कविता. ५ देवळामध्यें. ६ शंकर स्वस्थानाप्रत जाते झाले.

ळनिरूपण ॥ नरसीमेहेतामंदिराहून ॥ वनांतगेलाकींरुसोन ॥ बंधुजनपाहाती ॥ ४५ ॥ तंवअरण्यांतचरतीगोधनं ॥
त्यासवेंयेतीगोपजन ॥ तेनरसीमेहेत्याचेंकीर्तन ॥ करितीश्रवणआवडी ॥ ४६ ॥ गृहासियेऊनितवरित ॥ बंधूसिसांग
तीवृत्तांत ॥ ह्मणतीनरसीमेहेताशिवालयांत ॥ गुणवर्णितहरीचे ॥ ४७ ॥ ऐसीमातऐकोनिकानीं ॥ संतोषजाहलात्या
च्यामनीं ॥ नरसीमेहेत्यासिसमजावूनी ॥ निजसदनींआणिला ॥ ४८ ॥ कोणीगांवींचेभाविकजन ॥ अध्यात्मशा
स्त्रींहोतेनिपुण ॥ ह्मणतीयावरीतुष्टलानारायण ॥ दिसतेंचिन्हपालटलें ॥ ४९ ॥ गंगेसिवोहळमिळतांजाण ॥ तयासि
आलेंपवित्रपण ॥ तेवींकृपाकरितांजगज्जीवन ॥ सात्विकलक्षणयाआलें ॥ १५० ॥ गांवींचाएकहोताब्राह्मण ॥ परम
भाविकवैष्णवजन ॥ त्याणेंकरूनिकन्यादान ॥ केलेंलग्नतयाचें ॥ ५१ ॥ लोहांगासिपरीसलागतांजाण ॥ त्याचेंतत्काळ
चिहोयसुवर्ण ॥ तेवींकृपाकरितांनारायण ॥ मगकायउणतयासी ॥ ५२ ॥ नकरीकोणाचेंउपार्जन ॥ रावरंकंसारखेचि
जाण ॥ दीनआणिश्रीमंतजन ॥ लेखीसमानदृष्टींसी ॥ ५३ ॥ गृहस्थाश्रमकेल्यावर ॥ दिवसेंदिवसजाहलाथोर ॥ ए
ककन्याएकपुत्र ॥ संतानतयाजाहलेंअसे ॥ ५४ ॥ पुढेंरसाळनिरूपण ॥ श्रोतींव्हावेंसावधान ॥ नरसीमेहेत्याच्या
पुत्राचेंलग्न ॥ अंगेंश्रीकृष्णकरील ॥ ५५ ॥ अहोभक्तचरित्रकथाअमोलिका ॥ कींहेसुगंधपुष्पांचीवाटिका ॥ द्वारकावासी
श्रीकृष्णसखा ॥ तोवसंतदेखामाधव ॥ ५६ ॥ महाराष्ट्रओव्याफुलेंमोकळीं ॥ हारगुंफोनिनानापरी ॥ महीपतीहोऊन
फुलारी ॥ वैष्णवमेळींपातला ॥ ५७ ॥ स्वस्तिश्रीभक्तविजयग्रंथ ॥ ऐकतांतुष्टेलंजगन्नाथ ॥ प्रेमळऐकाभाविकभक्त ॥
सप्तविंशाध्यायरसाळहा ॥ १५८ ॥ ॥ श्रीकृष्णार्पणमस्तु ॥ ॥ अध्याय ॥ २७ ॥ ॥ ओव्या ॥ १५८ ॥ ॥

१ गुरें, गाई. २ गोष्ट, खबर. ३ आचारविचारांत पालट. ४ प्रवाह. ५ लोखंडास. ६ पूजन. ७ दरिद्री. ८ फुलझाडांची बाग. ९ माळी. १० समाधान पावेल.

अध्याय २८ वा

नरसी मेहत्याचे मुलाचें लग्न.

श्रीगणेशायनमः ॥ ॥ श्रीरुक्मिणीरमणायनमः ॥ पुंडलीकवरदापांडुरंगा ॥ मदनतातारुक्मिणीरंगा ॥ व्रजनारीच्यारासरंगा ॥ तूंश्रीरंगाक्रीडसी ॥ १ ॥ तुझाचित्तींधरितांकाम ॥ भक्तहोतीसदानिष्काम ॥ सकळजीवांचातूंविश्राम ॥ आत्मारामरघुवीर ॥ २ ॥ तूंचित्तचाळकचैतन्यघन ॥ गुणातीतआणिनिर्गुण ॥ वैरियांदेसीसायुज्यसदन ॥ आनंदघन तूंएक ॥ ३ ॥ तूंदेवाधिदेवसनातन ॥ अंबरीषआलातुजशरण ॥ एकादशीव्रतादिनेमजाण ॥ करीसप्रेमआवडी ॥ ४ ॥ दुर्वासऋषितपोनिधी ॥ पातलाछळावयातयासंधी ॥ शापदेतांनिष्ठुरबुद्धी ॥ कृपानिधीतुजस्तवियेलें ॥ ५ ॥ अंबरीषाचीऐकोनिकरुणा ॥ मोहेंदाटलातुजपान्हा ॥ सत्वरपावलासिजगज्जीवना ॥ मनमोहनाश्रीकृष्णा ॥ ६ ॥ चक्रलावूनिऋषीचेपाठीं ॥ दुर्वासकेलाहिंपुटी ॥ अंबरीषासकृपादृष्टीं ॥ त्वांजगजेठीविलोकिलें ॥ ७ ॥ अभयदेऊनिनिजभक्तांसी ॥ दाहागर्भवासस्वयेंसोशिसी ॥ मत्स्यकूर्मवराहहोसी ॥ वसुंधादाढेसीधरूनियां ॥ ८ ॥ हिरण्यकशिपेंप्रऱ्हादभक्त ॥ गांजितांपावलासित्वरित ॥ गुरगुरकरोनिस्तंभाआंत ॥ प्रकटत्वरितजाहलासी ॥ ९ ॥ क्रोधेंमारूनियांअसुर ॥ प्रऱ्हादरक्षिलानिजकिंकर ॥ क्षत्रियमाजतांपृथ्वीवर ॥ परशुधरतूंहोसी ॥ १० ॥ जमदग्निरेणुकेचेउदरीं ॥ अवतारघेऊनितेअवसरीं ॥ एकलाएकतूंश्रीहरी ॥ केलीबोहरीक्षत्रियांची ॥ ११ ॥ क्षत्रियनिवटुनित्याअवसरा ॥ राज्यदीधलेंधरामरा ॥ ऐसातूंकृपासागरा ॥ विश्वोद्धारारामकृष्णा ॥ १२ ॥ अतिउन्मत्तराक्षसरावण ॥ शिवेंत्यासदीधलेंवरदान ॥ सकळदेवजिंकूनित्याण ॥ बंदींसंपूर्णघातले ॥ १३ ॥ नवग्रहांच्यापायऱ्याकरून ॥ राज्यकरीतसेतोदशाननें ॥ वायुयेऊनिझाडीआंगण ॥ सडापर्जन्यघालीतसे ॥ १४ ॥ मार्तंडनापिकहोऊन ॥ श्मश्रुकरीस्वकरेंकरून ॥ गंधर्वरावीगजवदन ॥ मनांतलाजनधरितां ॥ १५ ॥ आदिमायाजेभगवती ॥ नित्यरगडीरावणाप्रती ॥ सटवीधूतसेबाळंती ॥ लज्जाचित्तींनधरीच ॥ १६ ॥ कामेंक

---

१ इच्छा, छंद. २ आश्रम. ३ चित्तप्रेरक. ४ लज्जित, दुःखी. ५ पृथ्वी. ६ हिरण्यकशिपु दैत्य. ७ आपल सेवक. ८ परशुराम, ९ निर्दालन, १० ब्राह्मण. ११ रावण, १२ सूर्य.

रितीसकळदेव ॥ बंदींघातलेइंद्रराव ॥ ऐसियासंकटींतुझास्तव ॥ करितीदेवसकळिक ॥ १७ ॥ ऐकोनित्यांचींकरुणावचन ॥ कृपाआलीतुजकारण ॥ अवतारधरूनिरघुनंदन ॥ रावणमर्दोनटाकिला ॥ १८ ॥ सकळदेवांसिसोडवून ॥ केलेंधर्माचेंस्थापन ॥ कंसचाणूरमाजतांजाण ॥ स्वयेंश्रीकृष्णजाहलासी ॥ १९ ॥ सकळनिवटोनिदुराचारी ॥ भक्तरक्षिलेनानापरी ॥ द्रौपदीसवस्त्रेंमुरारी ॥ अंगेंश्रीहरीनेसवी ॥ २० ॥ कलियुगींचेभक्तराज ॥ सद्भावेंअनुसरलेतुज ॥ निजांगेंकरूनत्यांचेंकाज ॥ मुक्तिसायुज्यत्यांदेशी ॥ २१ ॥ रामदासाचेभक्तीसाठीं ॥ डांकुराआलासिजगजेठी ॥ वालभरसोन्यासाठीं ॥ विकिलेंहाटींतुजलागीं ॥ २२ ॥ जयदेवतुझाप्रेमळभक्त ॥ त्याचेघरिचेंउठविलेंप्रेत ॥ वरदेऊनिअभयहस्त ॥ जगींकीर्तिवाढविली ॥ २३ ॥ नरसीमेहेताभक्तप्रेमळ ॥ त्यासदाखविलेंरासमंडळ ॥ आतांऐकाश्रोतेसकळ ॥ कथारसाळानिरुपम ॥ २४ ॥ नरसीमेहेत्यासिधूर्जटी ॥ रासमंडळदावीदिठीं ॥ तेश्रीकृष्णलीलाअतिगोमटी ॥ त्याचेदृष्टींपडतसे ॥ २५ ॥ जैसेंदृष्टींसदेखिलेंसांगे ॥ त्याचींपदेंरचिलींअंगें ॥ वरदीधलाश्रीरंगें ॥ भक्तभवभंगेंतयासी ॥ २६ ॥ नानापरीचेप्रबंधगात ॥ नित्यहरीचेगुणवर्णित ॥ टाळविणाघेऊनिहातांत ॥ नृत्यकरीतकीर्तनीं ॥ २७ ॥ नकरीकोणाचेंउपार्जन ॥ अहोरात्रनामस्मरण ॥ राजआणिरंकदीन ॥ लेखीसमानसमदृष्टीं ॥ २८ ॥ कल्पतरुआणिबाभुळ ॥ पंडितआणिअजापाळ ॥ साधुआनिनिंदकखळ ॥ देखेसकळसमदृष्टीं ॥ २९ ॥ अयाचितवृत्तीकरून ॥ कोणीदेईलवस्त्रअन्न ॥ त्यांतचअतीतांतोषवून ॥ कुटुंबरक्षणकरीतसे ॥ ३० ॥ जुन्यागडासमीपआणिक ॥ शामपुरग्रामएक ॥ तेथीलसावकारत्रिपुरांतक ॥ असेस्वशाखातयाची ॥ ३१ ॥ त्याचीकन्याजाहलीउपवर ॥ लग्नविचारकरीसावकार ॥ पुरोहितपाठविलेसत्वर ॥ वरविचारकरावया ॥ ३२ ॥ कृष्णभट्टनामाभिधान ॥ परमभाविकहोताब्राह्मण ॥ नरसीमेहेत्याच्याघरायेऊन ॥ कायव

१ मारून. २ निर्दालन करून. ३ बजारांत. ४ शंकर. ५ अत्यद्भुत, उत्तम. ६ आर्जन, सेवा. ७ दरिद्री. ८ धनगर. ९ दुष्ट. १० याचना न करितां. ११ त्रिपुरांतक नामें.

चनबोलिला ॥ ३३ ॥ कृष्णभट्टबोलिलावचनें ॥ आह्मांसिपाठविलेंयजमानें ॥ कींतुमच्यापुत्राकारणें ॥ कन्यादानअ
र्पावें ॥३४॥ राशिनक्षत्रपाहातांजाण ॥ घटितआलेंछत्तीसगुण ॥ लग्ननिश्चयकरून ॥ आलापरतोनमागुती ॥ ३५॥
पुरोहितेंकेलीसोयरीक ॥ तेंचिमानलेंसर्वांसीदेख ॥ त्यादेशींचाऐसादंडक ॥ मान्यसकळिककरितीकीं ॥ ३६ ॥ पुरो
हितेंकेलियावचन ॥ नायकेलजरीयजमान ॥ तरीउपाध्यायअंगुलीकापून ॥ वराकारणेंदेतसे ॥ ३७ ॥ देशदंडकऐसा
जाण ॥ ह्मणोनिनिश्चियकेलाब्राह्मण ॥ यजमानासिबोलेवचन ॥ धरिलेंलग्नकन्येचें ॥ ३८ ॥ जुन्यागडींनागरब्राह्मण ॥
परमभाविकवैष्णवजाण ॥ त्याच्यापुत्रासिकन्याअर्पून ॥ निश्चयकरूनआलोंमीं ॥ ३९ ॥ ऐकोनिपुरोहिताचेंवचन ॥
हांसोलागलेसकळजन ॥ ह्मणतीमुलीचेंप्राक्तन ॥ आलेंदिसोनविपरीत ॥ ४० ॥ ह्मणतीतोवैष्णवउदासी ॥ कीर्तनीं
नाचेअहर्निशी ॥ कन्यात्यासिअर्पिलीकैसी ॥ सोयराआह्मासीसाजेना ॥ ४१ ॥ ज्याचेघरींश्रीभागवत ॥ श्रवणकरिती
साधुसंत ॥ अवघेउदासआणिविरक्त ॥ तोसोयराआह्मासिसाजेना ॥ ४२ ॥ जयासिआपुलेंआणिपरावें ॥ समविषमना
हींठावें ॥ सर्वांभूतींसारिख्याभावें ॥ सोयरानव्हेतोआह्मा ॥४३॥ अक्रोधआणिसदाचारी ॥ सर्वांभूतींमैत्रीवरी ॥ अन्न
वस्त्रसंकीर्णघरीं ॥ कैसीनोवरीतयादीधली ॥४४॥ पुरोहितह्मणेऐकावचन ॥ मीतरीआलोंनिश्चयकरून ॥ तुह्मीकरित
साअनुमान ॥ देईनकापूनअंगुली ॥४५॥ ऐसेंऐकूनिह्मणेत्रिपुरांतक ॥ लग्नतीथआहेउंदयीक ॥ सर्वसाहित्यघेऊनिदेख
यावेंसम्यकलग्नासी ॥४६॥ आह्मींगृहस्थनामांकित ॥ सोयरादुर्बलविष्णुभक्त ॥ हांसेंहोईलपिशुनांत ॥ ऐसीमातनक
रावी ॥४७॥ लग्नाआणावेपांचशत ॥ हत्तीघोडेशिबिकारथ ॥ वाद्यलावूनिअपरिमित ॥ यावेंत्वरितसंभ्रमें ॥ ४८॥ वस्त्रें
अलंकारभूषणें ॥ घेऊनियावेंवधूकारण ॥ आमचेग्रामवासीजनांलागून ॥ मिष्टान्नभोजनत्यांसिद्यावें ॥ ४९ ॥ ऐसेंसा

१ संबंध. २ देशचाल, जनरूढी. ३ ब्रह्मलिखित, नशीब. ४ रात्रंदिवस. ५ जामात. ६ दुसऱ्यानें. ७ बरेंवाईट, योग्यायोग्य. ८ अभक्ताचा तोटा. ९ प्रातःकाळी.